ZACHODNIOPOMORSKI
MAGAZYN Rolniczy

Nr 168
Marzec 2022
ISSN 1734-6657
Cena 3,00 zł

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W BARZKOWICACH

LISTA ODMIAN ZALECANYCH DO UPRAWY

NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

MARZEC W OGRODZIE

- Jak kupować ule, aby służyły nam długie lata?
- Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej
- Pielęgnacja drzew w pigułce
- Gospodarstwa opiekuńcze – innowacyjny kierunek w rozwoju obszarów wiejskich

eprasa.pl a5e8bfd012

LUVENA
NAWOZY Z LUBONIA

www.nawozy.pl
ul. Romana Maya 1, 62-030 Luboń
Wydział Handlu Nawozami: tel. +48 509 809 309
LuvenaNawozyzLubonia

Pełna oferta nawozów
dostępna u naszego dystrybutora:

SKR
STRZELCE KRAJEŃSKIE

SKR Strzelce Krajeńskie spółka z o.o.
tel. 95 763 29 43
www.skrstrzelce.pl

ZAPRENUMERUJ
U DORADCY!

OGŁOSZENIA
DROBNE OD ROLNIKÓW
ZAMIESZCZAMY BEZPŁATNIE

Skorzystaj z oferty

PRENUMERATA
ZACHODNIOPOMORSKIEGO
MAGAZYNU ROLNICZEGO
U DORADCY ZODR
TO JEDYNIE 30 ZŁ ROCZNIE

OGŁOSZENIA PRZYJMUJĄ TAKŻE WSZYSCY
DORADCY POWIATOWYCH ZESPOŁÓW
DORADZTWA ROLNICZEGO ZODR

Ogłoś się na naszych łamach

Tel. 91 479 40 43, 91 479 40 59
e-mail: redakcja.barzkowice@home.pl
poczta: ZODR Barzkowice, Redakcja ZMR
73-134 Barzkowice 2

eprasa.pl a5e8bfd012

W NUMERZE

SYGNAŁY - INFORMACJE

6/ Minister Henryk Kowalczyk o doradztwie i sytuacji w rolnictwie
8/ Zachodniopomorska rolniczka w czołówce
9/ Konkurs Rolnik – Farmer Roku rozstrzygnięty
10/ Nasze buhaje zajmują pierwsze miejsca w krajowych rankingach
14/ Śmierdząca róża co życie przedłuża
17/ Gospodarstwa opiekuńcze – innowacyjny kierunek w rozwoju obszarów wiejskich
21/ Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych

TECHNOLOGIA PRODUKCJI ROLNEJ

24/ AGRO TUW – nowa jakość na rynku ubezpieczeń społecznych
25/ Lista odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2022
35/ Zalecenia
38/ Jak kupować ule, aby służyły nam długie lata? Ule drewniane (1)

PORADNIK GOSPODYNI

41/ Grule, pyry, kartofle, a może ziemniaki...
43/ Ryby i inne stwory na naszych stołach – Czosnkowe krewetki
44/ Kawa – od ziarenka do filiżanki...
47/ Pielęgnacja drzew w pigułce
50/ Kalendarz biodynamiczny
51/ Marzec w ogrodzie

EKONOMIKA DLA ROLNIKA

52/ Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej
52/ Pomoc dla rolników utrzymujących lochy i prosięta
53/ Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej – straty z powodu huraganu także objęte wsparciem
54/ Informacja handlowo-rynkowa
57/ Rynki rolne

Szanowni Państwo

Jednym z elementów zarządzania ryzykiem w gospodarstwie rolnym są ubezpieczenia rolnicze. Wicepremier, Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi Pan Henryk Kowalczyk podczas spotkania z rolnikami 3 lutego br. w Zachodniopomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach zapowiedział utworzenie nowych form ubezpieczeń dotyczących wszystkich ryzyk pogodowych. Szef resortu rolnictwa jest osobiście zaangażowany w ten proces i konsekwentnie realizuje swoją zapowiedź. Są to zmiany odnoszące się do sprzedaży polis w zakresie takich upraw jak: zboże, rzepak, rzepik, drzewa, krzewy owocowe, ziemniaki, kukurydza, buraki cukrowe, truskawki, tytoń, warzywa gruntowe, rośliny strączkowe i chmiel. Ubezpieczenia dostępne są w kilku pakietach zabezpieczających uprawy przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi, tj. grad, przymrozki wiosenne, deszcz nawalny, lawina, obsunięcie się ziemi, huragan, piorun, susza, powódź czy pożar. Pakiety te ułatwiają warunki do powszechnego, bardziej dostępnego korzystania z ubezpieczeń, do czego zachęcamy.

Producenci rolni wiedzą jak ważna jest obserwacja pogody, terminy zasiewów i zabiegów agrotechnicznych, bo to czynniki, od których zależy wielkość przyszłych zbiorów. Kolejnym elementem zarządzania ryzykiem jest monitoring, który daje eDWIN. Dzięki możliwościom, jakie oferuje projekt eDWIN, czyli „Internetowa Platforma Doradztwa i Wspomagania Decyzji w Integrowanej Ochronie Roślin", rolnik otrzymuje nowoczesne narzędzie ułatwiające właściwy dobór środków ochrony roślin. Celem tego nowatorskiego projektu, wpisującego się w założenia cyfryzacji sektora rolno-żywnościowego jest stworzenie internetowego systemu na rzecz ochrony roślin. Doradcy rolniczy uczestniczą w cyklu szkoleń dotyczących funkcjonowania systemu, który zostanie w pełni uruchomiony w maju 2022 r. Głównym celem tego projektu jest ograniczenie stosowania pestycydów w polskim rolnictwie.

Wiosna to także czas, kiedy rusza kampania wnioskowa. Harmonogram naborów PROW w 2022 roku będzie jeszcze realizowany w okresie przejściowym Program Rozwoju Obszarów Wiejskich 2014-2020. Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa przeprowadzi kilka naborów wniosków, będą to m.in. nabory na modernizację gospodarstw rolnych – obszar a, tj. rozwój produkcji prosiąt oraz obszar e, tj. nawadnianie w gospodarstwie, restrukturyzację małych gospodarstw czy premie dla młodych rolników i rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Od 15 marca do 15 maja można będzie składać wnioski na wsparcie na zalesianie i tworzenie terenów zalesionych – premia pielęgnacyjna i premia zalesieniowa.

Do stałego kalendarza imprez organizowanych przez ZODR w Barzkowicach wpisuje się Zachodniopomorska Konferencja Rybacka. Jest to już trzecia edycja pt. „ICHTIOLOGIA, RYBACTWO, PRZETWÓRSTWO I AKWAKULTURA". Konferencja Rybacka to doskonała możliwość do spotkania, wymiany doświadczeń, nawiązania nowych kontaktów oraz dyskusji o potencjale, aktualnych problemach i możliwościach w gospodarce rybackiej. Wydarzenie zostało objęte patronatem Wojewody Zachodniopomorskiego, Wicemarszałka Województwa Zachodniopomorskiego, Prezes ZOR ARiMR w Szczecinie, Starosty Stargardzkiego, Zachodniopomorskiego Uniwersytetu Technologicznego, Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie, Komendanta Wojewódzkiej Państwowej Straży Rybackiej w Szczecinie, OPZW w Gorzowie, Szczecinie i w Koszalinie, LGD „Lider Pojezierza", Towarzystwa Przyjaciół Rzek Iny i Gowienicy, LGR „Zalew Szczeciński", Państwowego Gospodarstwa Wodnego w Warszawie. Patronat medialny na konferencją sprawują Telewizja Polska SA Oddział w Szczecinie oraz Polskie Radio Szczecin.

Wśród zadań realizowanych przez ZODR w Barzkowicach znajduje się także projekt MRiRW dot. tworzenia Lokalnych Partnerstw do spraw Wody. W 2022 r. zadaniem Ośrodka jest powołanie LPW w kolejnych 9 powiatach poprzez zaangażowanie do efektywnej współpracy instytucji zarządzających wodą oraz podmiotów korzystających z wody na danym obszarze, co pozwoli na optymalizację podejmowanych działań na rzecz zrównoważonej gospodarki wodnej. Głównym zadaniem Lokalnych Partnerstw ds. Wody w roku 2022 jest utworzenie „Planu rozwoju gospodarki wodą na terenach wiejskich na lata 2022-2030".

Istnieje potrzeba impulsu działań mieszkańców obszarów wiejskich, by można było zaprezentować swój bogaty dorobek i jednym z przykładów takich działań jest organizowany przez Oddział w Koszalinie V Wojewódzki Konkurs Wielkanocny „Wielkanoc z Tradycją". W dniach 28-29 marca przyjmowane będą prace konkursowe w dwóch kategoriach: palma i pisanka. 1 kwietnia komisja konkursowa oceni nadesłane prace, a 4 kwietnia zostaną ogłoszone oficjalne wyniki. Liczymy na Państwa zaangażowanie i twórczą kreatywność, a zwłaszcza prężnie działających Kół Gospodyń Wiejskich. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi oraz Wojewoda Zachodniopomorski. Patronat medialny sprawują Telewizja Polska S.A. Oddział w Szczecinie oraz Polskie Radio Koszalin SA. Sponsorem ekologicznym konkursu jest Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie. Pozostali sponsorzy to: Przedsiębiorstwo Zbożowo-Młynarskie „PZZ" w Stoisławiu S.A., Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa OT Koszalinie i Zachodniopomorska Izba Rolnicza.

W 2022 roku, podobnie jak w latach ubiegłych, wspólnie ze środowiskiem rolniczym i instytucjami okołorolniczymi będziemy dalej działać na rzecz rozwoju rolnictwa. Zapraszamy zatem Państwa do kontynuacji współpracy z nami i do skorzystania z nowej oferty szkoleń, także w formie online, oraz do odwiedzania naszych stron internetowych, gdzie na bieżąco mogą Państwo dzielić się z nami własnymi doświadczeniami, sygnalizować spostrzeżenia oraz zapoznawać się z wydarzeniami czy artykułami informacyjnymi na temat realizowanych i przyszłych zadań ZODR w Barzkowicach.

Dyrekcja ZODR w Barzkowicach

eprasa.pl a5e8bfd012

ZACHODNIOPOMORSKI

OŚRODEK DORADZTWA ROLNICZEGO W BARZKOWICACH

ZAPRASZA NA

WYSTAWĘ OGRODNICZO-PSZCZELARSKĄ w Barzkowicach

ZAPRASZAMY

9-10.04.2022 r.

ZODR w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2, tel. 91 561 37 00-02
e-mail: barzkowice@home.pl, www.zodr.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

Minister Henryk Kowalczyk o doradztwie i sytuacji w rolnictwie

Rozmowa z wicepremierem, ministrem rolnictwa i rozwoju wsi **HENRYKIEM KOWALCZYKIEM**

Na początku lutego bieżącego roku w Zachodniopomorskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach miało miejsce spotkanie rolników z terenu województwa zachodniopomorskiego z premierem Ministrem Rolnictwa i Rozwoju Wsi Henrykiem Kowalczykiem. W stosunku do obecnej sytuacji w Polskim rolnictwie pan premier powiedział:

Przede wszystkim trzeba poprawić dochodowość w rolnictwie. W obecnej sytuacji na rynkach rolnych najtrudniejsza sytuacja jest na rynku wieprzowiny. Hodowcy trzody chlewnej są w bardzo trudnej sytuacji. Nie jest to problem jedynie polski, to problem na skalę europejską. Znaczący spadek produkcji wieprzowiny obserwujemy w całej Europie, ponieważ ta produkcja stała się nieopłacalna. Przyczyną tego stanu jest zatrzymany eksport do Chin, co spowodowało nadmiar mięsa wieprzowego w Europie, wobec czego nastąpiło tąpnięcie cen. Nie czekając na reakcję Komisji Europejskiej postanowiłem już wspierać producentów trzody. Zaproponowałem pomoc dla podtrzymania produkcji trzody chlewnej w naszym kraju. Ma ona na celu nie poprawienie opłacalności produkcji, ale przetrzymanie bardzo trudnego okresu. Ta pomoc to m.in. dopłata do utrzymania loch i prosiąt, która już została wdrożona. Jest to pomoc krajowa wypłacana za zgodą Komisji Europejskiej. Jeśli w kolejnym kwartale opłacalność produkcji nie powróci do normy, to okres wypłacania wsparcia do loch zostanie przedłużony. Mechanizm jest skonstruowany w ten sposób, że dopłaty są przeznaczone do cyklu zamkniętego, dla polskich rolników. Dopłata jest ograniczona do 500 loch. Mam nadzieję, że dzięki temu rolnicy podtrzymają hodowlę.

W odniesieniu do tej niezwykle trudnej sytuacji gospodarstw zajmujących się produkcją mięsa wieprzowego minister zaznacza:

Jak dotąd na Pomorzu Zachodnim ASF nie dotknął jeszcze gospodarstw utrzymujących świnie, ale nie można być pewnym, że ten problem też się tu nie pojawi. Powstała w związku z tym sieć zakładów ubojowych, która w razie sytuacji powstania ogniska ASFu będzie skupować zwierzęta po cenie rynkowej ze strefy

eprasa.pl a5e8bfd012

zapowietrzonej. Według mnie największy problem mają nie ci rolnicy, których zwierzęta są chore, bo tu następuje utylizacja zwierząt, a sam rolnik dostaje odszkodowanie, ale ci, którzy znajdą się w tak zwanej strefie zapowietrzonej. Stworzenie sieci zakładów ubojowych zakontraktowanych przez ministerstwo spowodowało, że rolnik nie jest zmuszany do sprzedaży swoich zwierząt po cenie poniżej rynkowej.

Ale nie tylko stworzenie sieci zakładów ubojowych ma pomóc polskim producentom trzody chlewnej. Minister Kowalczyk informuje:

Kolejną formą wsparcia jest uruchomienie kredytów preferencyjnych na odbudowę pogłowia trzody chlewnej. Te kredyty mają na celu stymulowanie odtwarzania produkcji w gospodarstwach i zapobieganie produkcji w systemie nakładczym, który nie jest dobrym rozwiązaniem dla rolnika. Chów nakładczy stawia rolnika w funkcji wyrobnika, który nie ma swojego kapitału, aby pracować dla siebie. Chcemy uruchomić kredyty preferencyjne z dopłatami do odsetek. Na obecną chwilę jesteśmy w stanie wygenerować kredyty na poziomie 2,5 miliarda złotych.

Podniesiono także temat bioasekuracji i tutaj pan minister odpowiada krótko:

Bioasekuracja jest niezbędna. Na koniec grudnia ub.r. 90 proc. rolników, którzy deklarują chęć przemieszczania świń, posiadało już plany bioasekuracji. Dokumenty te są obligatoryjne przy przemieszczaniu tych zwierząt w strefach objętych ograniczeniami z powodu ASF. W proces przygotowywania tych dokumentów przez rolników mocno zaangażowana została Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, Ośrodki Doradztwa Rolniczego oraz Inspektoraty Weterynarii. Opracowanie tych planów było nie bez znaczenia dla walki z ASF. Jestem przekonany, że przyczyniło się to do tego, że od 17 grudnie ub.r. nie odnotowano wystąpienia w Polsce żadnego ogniska ASF.

Jednak podniesiona została nie tylko sytuacja produkcji trzody chlewnej na terenie naszego kraju. W stosunku do innych gałęzi produkcji pan premier wyraził się jednoznacznie:

Co do pozostałych rynków rolnych tu kryzysu do tej pory nie zaobserwowałem – wręcz przeciwnie wystąpił wzrost cen sprzedaży produktów rolnych.

Minister odniósł się w swojej wypowiedzi również do trudnej sytuacji dotyczącej wysokiej ceny nawozów rolniczych:

Ogromny wpływ na dochodowość w gospodarstwie mają środki produkcji, takie jak nawozy i tu widzę duży problem. To czy nawozy będą tańsze nie zależy od ekonomii, tylko wprost od ceny gazu, ponieważ to gaz stanowi 70 procent ceny wytworzenia nawozów. Starając się obniżyć ceny obniżyliśmy VAT na nawozy. Najbardziej skorzystali na tym rolnicy będący na ryczałcie, ponieważ tzw. vatowcom jest to obojętne. Kolejną formą wsparcia, którą chcemy wprowadzić, za zgodą Komisji Europejskiej, jest dopłata do nawozów. Proponujemy system dopłat w takiej formie podobnej, jak do paliwa, czyli dopłata wypłacana na podstawie faktury zakupu z określonym limitem hektarowym. Byłoby to ok. 500 złotych do hektara, które zniwelowałyby różnicę ceny. Są na to przeznaczone pieniądze w budżecie, ale do uruchomienie tego mechanizmu potrzebna jest zgoda Komisji Europejskiej. Jeśli taką zgodę otrzymamy, wówczas, po wejściu w życie przepisów określających zasady dofinansowania zakupu nawozów, rolnicy otrzymają zwrot środków także do nawozów kupionych już wcześniej. Stąd zachęcam rolników do kupowania już teraz, bez konieczności oczekiwania na nowe przepisy.

W kontekście neutralizowania wysokich cen nawozów minister zapewnił:

Staramy się także wdrożyć dotację do przemysłu energochłonnego, tak aby można było dotować zakłady produkujące nawozy. Tu jednak jest problem, ponieważ obecnie na wydanej przez Unię Europejską liście zakładów przemysłu energochłonnego nie ma fabryk nawozów. Jej ostatnia aktualizacja odbyła się w 2019 roku. Podjęliśmy starania, aby zakłady azotowe zostały wpisane na tę listę, by zakłady produkujące nawozy mogły otrzymywać dotacje, co będzie bezpośrednio wpływał na obniżenie cen nawozów.

Minister Kowalczyk w swojej wypowiedzi zapowiedział tez ogromne zmiany na rynku ubezpieczenia upraw rolniczych:

Kolejną ważną sprawą są ubezpieczenia. Podkreślałem to od początku mojej misji w ministerstwie rolnictwa. Deklarowałem, że ubezpieczenia upraw i zwierząt są niezwykle ważne dla poczucia bezpieczeństwa rolniczego, bezpieczeństwa ekonomicznego gospodarstw rolnych w obecnych czasach klęsk żywiołowych. Uruchomiliśmy już oficjalnie Agro Ubezpieczenia TUW. Jest to ubezpieczyciel, którego właścicielem jest Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników. Działa on w systemie ubezpieczeń wzajemnych.
Takie ubezpieczenia upraw powinny być powszechne. System jest bardzo atrakcyjny, ponieważ rolnik, który ubezpieczy się na wszystkie szkody, łącznie z suszą, dostaje dopłatę dwóch trzecich, czyli 65 procent składki, a sam opłaca jedynie 35 procent.

Pan premier również zaznacza:

Nie można zapomnieć także o zmianach we Wspólnej Polityce Rolnej. Polityka Unii Europejskiej jest oparta na utrzymaniu gospodarstw rodzinnych, do 50 hektarów. Takie gospodarstwa otrzymają dopłatę redystrybucyjną. Zaprojektowano również 16 tzw. ekoschematów, które pozwolą na ubieganie się o dodatkowe dopłaty. Dzięki temu osiągną wysokość dopłat nawet nieco wyższą niż średnia w UE.

Dużą rewolucją jest tzw. „Polski Ład" i o nim minister Kowalczyk powiedział:

Dopłaty powyżej średniej unijnej dla małych i średnich gospodarstw i nowy system ubezpieczeń upraw to element Polskiego Ładu, ale Polski Ład to także pomoc inwestycyjna. Przygotowujemy programy, które pozwolą na to, żeby rolnicy mogli instalować instalacje produkujące energię odnawialną – biogazownie, fotowoltaikę z możliwością jej magazynowania. Kolejnym elementem programu jest wymiana pokryć dachowych - usuwania eternitu. Po raz pierwszy chcemy wdrożyć nie tylko utylizację eternitu, ale również dotację do nowego pokrycia. Kolejny program to wsparcie do budowy zbiorników retencyjnych. Przewidziane jest wsparcie w średniej wysokości ok. 15 tysięcy złotych. Do małego zbiornika przysługiwałaby dopłata 10 tysięcy złotych, do średniego 15 tysięcy złotych, a do dużego 20 tysięcy złotych. Bardzo duże środki finansowe chcemy przeznaczyć na przetwórstwo, przechowalnictwo, transport produktów rolnych. Chcemy odbudować przetwórstwo, którego brak naszemu rolnictwu. Przez wiele poprzednich lat zostało one wyprzedane. Na cel przeznaczyliśmy 4,5 miliarda złotych, o które będą mogli ubiegać się bezpośrednio rolnicy lub grupy rolników. ■

Opracowanie: CECYLIA WOJNIK, PZDR w Szczecinie

eprasa.pl a5e8bfd012

Zachodniopomorska rolniczka w czołówce

Prowadząca gospodarstwo ekologiczne Sedina – Bożena Jaszczowska znalazła się w gronie laureatek III edycji konkursu „Rolniczki motorem innowacji w gospodarstwach rolnych Polsce”.

EWELINA GIELMUDA, ZODR w Barzkowicach

Rola kobiet w społeczeństwie się zmienia, zyskują coraz większy wpływ. Kobiety są kluczowymi graczami, działającymi na korzyść ekonomicznej i społecznej zrównoważoności gospodarstw i rodzin rolniczych. Dlatego też tak ważne jest wspieranie i pokazywanie pozytywnej roli kobiet w rolnictwie.

Pod koniec ubiegłego roku miało miejsce rozstrzygnięcie konkursu „Rolniczki motorem innowacji w gospodarstwach rolnych w Polsce” organizowanego przez Krajową Radę Izb Rolniczych. Celem konkursu jest uwidocznienie roli kobiet zaangażowanych w rozwój gospodarstw rolnych oraz docenienie innowacyjnych metod stosowanych przez nie w swoich gospodarstwach.

Do Biura Krajowej Rady Izb Rolniczych wpłynęło 15 zgłoszeń. Spośród nich decyzją jury wyłoniono laureatki:

- I miejsce zajęła Jolanta Wielgat z województwa podlaskiego prowadząca ekologiczne gospodarstwo specjalizujące się w uprawie kwiatów oraz sadzonek warzyw i ziół;
- II miejsce zajęła Monika Lasoń z województwa łódzkiego zajmująca się hodowlą kóz i produkcją serów;
- III miejsce zajęła Bożena Jaszczowska z województwa zachodniopomorskiego prowadząca gospodarstwo ekologiczne.

W związku z pandemiczną sytuacją w kraju, uroczysta gala wręczenia nagród odbędzie się w 2022 roku, po zmniejszeniu się liczby zakażeń wirusem SARS-CoV-2. Zwyciężczynie konkursu na szczeblu krajowym wezmą udział w konkursie europejskim, który jest organizowany co dwa lata przez Komitet COPA-COGECA w Brukseli. ■

Źródło: KRIR

eprasa.pl a5e8bfd012

Konkurs Rolnik-Farmer Roku rozstrzygnięty

18 lutego odbyła się uroczysta Gala Finałowa XXVIII edycji Ogólnopolskiego Konkursu ROLNIK – FARMER ROKU. Kapituła Konkursu wyłoniła ośmiu laureatów, którzy otrzymali zaszczytny tytuł „Rolnik – Farmer Roku" i statuetkę „Złotego Jabłka". Wśród nich znaleźli się przedstawiciele województwa zachodniopomorskiego – Wioletta i Jarosław Kuroszowie z Barlinka.

W XXVIII edycji o tytuł Rolnika – Farmera Roku walczyło 241 rolników z całej Polski. Do finału zakwalifikowało się 28 gospodarstw. Wszystkie te gospodarstwa zostały zwizytowane i ostatecznie kapituła wyłoniła 8 laureatów w różnych kategoriach: produkcja zwierzęca, produkcja roślinna, działalność wielokierunkowa, sadownictwo, produkcja warzyw, alternatywne źródła dochodu, agroturystyka, produkty regionalne i tradycyjne.

Celem konkursu jest promowanie rolnictwa nowoczesnego, a także tych rolników i producentów rolnych, którzy dzięki swojej inicjatywie, pomysłowości i wytrwałości elastycznie dostosowują się do oczekiwań zmieniającej się rzeczywistości i rynku.

Laureaci XXVIII edycji

Gospodarstwa rodzinne o alternatywnych źródłach dochodu – Jolanta i Sławomir Tupikowscy

Gospodarstwa rodzinne – agroturystyka – Beata i Zbigniew Wantułowie

Gospodarstwa rodzinne – działalność wielokierunkowa – Elżbieta i Dariusz Kluskowie

Gospodarstwa rodzinne – produkcja zwierzęca – Teresa i Krzysztof Bardeccy

Gospodarstwa rodzinne – produkcja warzyw – Karolina i Witold Manuszewscy

Produkty regionalne i tradycyjne – Maciej Zarzecki Zarzeccy Sp. z o.o.

Gospodarstwa rodzinne – sadownictwo – Wioletta i Jarosław Kuroszowie

Gospodarstwa rodzinne – produkcja roślinna – Magdalena i Szymon Laszczyńscy

GOSPODARSTWA RODZINNE – SADOWNICTWO – WIOLETTA I JAROSŁAW KUROSZOWIE

Państwo Kuroszowie specjalizują się w sadownictwie, głównie produkcji czereśni. Powierzchnia sadów to prawie 10 ha, w tym pod osłonami ponad 7 ha. Osłony chronią przed pękaniem, oparzeniem słonecznym skórki, umożliwiają owadom zapylającym oblatywanie kwitnących kwater podczas deszczu i silnego wiatru. Dzięki osłonom zbiór owoców odbywa się bez względu na pogodę i są one większe. W sadzie znajdują się odmiany o różnej porze dojrzewania, m.in.: Burlat, Octavia, Regina, Summit, Vanda, Kordia, Tamara oraz odmiany z włoskiej serii Sweet. Czereśnie sprzedawane są w kraju i eksportowane do Danii, Szwecji, Niemiec, Wielkiej Brytanii, a wcześniej nawet do Singapuru. Jarosław Kurosz ciagle unowoczesnia gospodarstwo i szuka nowych rozwiązań. Sam skonstruował i zbudował sortownik do czereśni – Fargola V, a także urządzenie do ochrony sadów przed przymrozkami – Fargola IV. Urządzenie to znalazło również zastosowanie w ochronie winnic. Opracował również system automatycznego zwijania osłon.

Organizatorem konkursu jest Stowarzyszenie „Polski Klub ROLNIK – FARMER ROKU", partnerem – Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa. Patronat honorowy nad konkursem: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Dyrektor Generalny Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, Rektor Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. ■

Źródło: MRiRW, KOWR, farmer-roku.pl
Fot. A. Kalinowski

RED.

eprasa.pl a5e8bfd012

Wywiady Cecylii Wojnik

Nasze buhaje zajmują pierwsze miejsca w krajowych rankingach

Rozmowa z **ANDRZEJEM ZDANOWICZEM** - Dyrektorem Wielkopolskiego Centrum Hodowli i Rozrodu Zwierząt - filia w Wągrowcu

Czym zajmuje się państwa firma?
Zajmujemy się inseminacją, doradztwem w zakresie hodowli, rozrodu, jak i genetyki, zarówno w trzodzie, jak i w bydle.

A jak to wygląda w szczegółach?
Jesteśmy jedną z najstarszych firm inseminacyjnych w kraju – początki naszej działalności to 1956 rok. W tym roku obchodzimy 65-lecie. Jesteśmy firmą bogatą w tradycje, ale równocześnie innowacyjną i dostosowaną do współczesnych wymagań rynku. Nasza Spółka jest jedną z najnowocześniejszych firm nie tylko w kraju, ale też w Europie. Na dowód tego posiadamy wszelkie wymagane certyfikaty i zezwolenia. Jesteśmy wpisani na listę podmiotów uprawnionych do produkcji nasienia buhajów na terenie Unii Europejskiej. Jako jedyna krajowa spółka inseminacyjna posiadamy certyfikat jakościowy ISO 9001:2015. Nasza Spółka zdobyła wiele prestiżowych nagród – Efektywna Firma, Gepardy Biznesu oraz Diament Forbes przyznawany najdynamiczniej rozwijającym się przedsiębiorstwom. Od wielu lat nasze buhaje osiągają najwyższe miejsca w rankingach krajowych i międzynarodowych. To czyni nas liderem i ekspertem w dziedzinie hodowli bydła w Polsce. Jesteśmy firmą rzetelną i wiarygodną, czego dowodem jest wzrastająca liczba naszych klientów.

Jak wygląda charakterystyka państwa firmy? Ile posiadacie buhajów i na jakim areale?
Centrala Spółki znajduje się w Tulcach – pod Poznaniem, gdzie znajduje się zarząd i gdzie podejmowane są strategiczne decyzje dotyczące funkcjonowania firmy. W Tulcach znajduje się centrum pozyskiwania oraz konfekcjonowania nasienia buhajów oraz bank nasienia. Utrzymywane są tu rozpłodniki, których nasienie oferujemy w naszych katalogach. Spółka prowadzi własne programy hodowlane. Kluczowym z nich jest program oceny i selekcji buhajów rasy holsztyńsko-fryzyjskiej. W każdej edycji katalogu proponujemy hodowcom około 50 najlepiej wycenionych w kraju rozpłodników. Jednak podstawowymi jednostkami operacyjnymi Spółki są nasze filie. Ja reprezentuję filię w Wągrowcu, ale posiadamy także filie w Gostyniu, Ostrowie Wielkopolskim, Skwierzynie oraz Kościelcu, który ma dodatkowy oddział w Ostrowi Mazowieckiej. We wszystkich wspomnianych filiach znajdują się centra pozyskiwania nasienia knurów oraz banki nasienia buhajów. Każda jednostka terenowa realizuje wyznaczone zadania w rejonie swojego działania.

Jakiej rasy są te buhaje?
Głównie jest to rasa Holsztyńsko-Fryzyjska. I tu jesteśmy absolutnie liderem hodowlanym. Utrzymujemy także buhaje ras mięsnych i innych mlecznych, jak Simental czy Holsztyńsko-Fryzyjskiej w odmianie czerwono-białej.

A jak wygląda karmienie zwierząt? Czy pasze produkujecie we własnym zakresie czy są nabywane z zewnątrz?
Sami produkujemy jedynie siano dla naszych buhajów. Pasze treściwe są zakupywane z firm wyspecjalizowanych w ich produkcji, natomiast słoma jest zakupywana z okolicznych gospodarstw.

Co decyduje o wyborze buhaja? Jakie cechy predysponują go do użytkowania w rozrodzie?
O tym decyduje cały program oceny i selekcji buhajów, który stanowi naszą

eprasa.pl a5e8bfd012

podstawową działalność. Aby „uzyskać buhaja" spełniającego wysokie progi selekcyjne potrzeba wielu lat konsekwentnej pracy. Spośród wszystkich samic będących pod kontrolą użytkowości – to w główniej mierze jałówki o wysokim indeksie selekcyjnym PF (główny parametr selekcyjny w Polsce) zostają wybrane na tzw. matki buhajów. Do kojarzeń z nimi dobieramy najwyżej wycenione rozpłodniki zagraniczne i krajowe. W ten sposób chcemy uzyskać wybitne pod względem hodowlanym męskie potomstwo, które przekaże najlepsze cechy kolejnemu pokoleniu. Oczywiście nie z każdego kojarzenia rodzą się buhajki, które spełniają te kryteria. Dlatego duża skala prowadzonego programu oceny i selekcji buhajów gwarantuje nam wysoki poziom uzyskiwanych wartości hodowlanych. W podejmowaniu strategicznych decyzji hodowlanych wspiera nas Rada Hodowlana. W jej skład wchodzą wybitni hodowcy z terenu działalności spółki, ale też ludzie nauki i specjaliści w szeroko rozumianym zakresie hodowli, ekonomii i zarządzania. To oni ustalają progi selekcyjne i określają odpowiednie parametry hodowlane, aby uzyskiwać jak najlepsze potomstwo.

Od 2014 roku, po wdrożeniu do praktyki selekcji genomowej, wybór matek buhajów stał się łatwiejszy. System pozwalał na sprawdzenie (badanie genomu) wartości hodowlanych kandydatek na matki buhajów i wybór tylko tych z najwyższymi indeksami (oceną). Dzisiaj zaraz po urodzeniu młodego cielęcia, niezależnie od tego czy jest to buhajek czy jałówka, możemy bardzo szybko uzyskać informację o potencjale hodowlanym danego osobnika. Wprowadzenie metody genomowej spowodowało skrócenie odstępu pokoleń i znaczne zwiększenie postępu w hodowli. Już nie musimy czekać około pięciu lat na wyniki oceny buhaja – dziś możemy proponować nasienie buhajków około rocznych z genomowo oszacowaną wartością hodowlaną. Nastąpiło znaczne przyspieszenie pracy hodowlanej po linii ojcowskiej, ale i materiał żeński nabrał dużego znaczenia. Na bieżąco obserwujemy krajowe wyniki – wyszukując matki buhajów – docieramy do hodowli i próbujemy nawiązywać współpracę po to, aby skojarzyć najlepsze samice z najlepszymi buhajami i uzyskać potomstwo, które będzie jeszcze wyżej ocenione, i będzie mogło przekazywać pożądane cechy na następne pokolenie.

Tak więc buhaje znajdują się w Centrum Rozrodu, ale matki są wyszukiwane w gospodarstwach zewnętrznych?

Wyszukujemy odpowiednie samice w gospodarstwach i tu dokonujemy kojarzeń z ojcami buhajów. Kiedyś więcej kojarzeń odbywało się tradycyjnie. Wybrane matki kryte były nasieniem wybranego buhaja, zachodziły w ciąże i czekaliśmy na potomstwo, oczywiście najlepiej buhajka. Dziś, aby zwiększyć postęp hodowlany i szanse uzyskania dobrego buhaja, wykorzystuje się nowoczesne biotechniki rozrodu, m.in. embriotransfer zarodków, który daje możliwość uzyskania w szybkim czasie wielu osobników. Najlepsze samice, tzw. dawczynie, poddaje się zabiegowi superowulacji, który polega na podawaniu hormonów, które skutkują zwiększeniem liczby owulowanych komórek jajowych, które następnie ulegają zapłodnieniu. „Wyprodukowane" przez dawczynie zarodki przenosimy do tzw. biorczyń. Z jednej takiej inseminacji pozyskujemy od kilku do kilkunastu ciąż i dużo większe prawdopodobieństwo uzyskania wybitnego buhaja. Zdarza się tak, że nie wszystkie buhajki spełniają nasze oczekiwania. Genetyka ma to do siebie, że rozdział genów wynosi 50% od matki i 50% od ojca, ale między genami dochodzi do rekombinacji i mutacji, co powoduje, że nie jest łatwo „pozyskać" buhaja o wysokim potencjale genetycznym. Nam jednak, ze względu również na skalę prowadzonych działań, często się to udaje. Praktycznie od momentu wprowadzenia w polskiej hodowli indeksu PF (głównego indeksu selekcyjnego) od 2007 roku buhaje Wielkopolskiego Centrum zajmują pierwsze miejsca w krajowych rankingach. W sezonie 2021 liderem oceny genomowej w Polsce na listach krajowych i międzynarodowych jest nasz rozpłodnik – Danko Alians. Warto dodać, że to już 17. raz (na 20 opublikowanych zestawień) reproduktory z WCHiRZ wygrywają w rankingu.

Czyli pozyskiwanie idealnych buhajów opiera się na metodzie in-vitro?

W naszej Spółce nie jest wykorzystywana metoda in-vitro, ale również jest to jedna z biotechnik wspierających oraz przyspieszających postęp hodowlany. Otrzymywanie potomstwa, a co za tym idzie zarodków in vitro, jest alternatywą do zapłodnienia in vivo. Niesie możliwość pozyskanie dużej liczby embrionów, proces jest jednak wieloetapowy (m.in. pozyskanie z jajników komórek jajowych, zapładnianie ich nasieniem dawcy, dojrzewanie zarodka) i co najważniejsze nie zachodzi w drogach rodnych samicy a na szkle w laboratorium. Ostatnim etapem jest oczywiście przenoszenie „wyprodukowanych" embrionów do biorczyń.

eprasa.pl a5e8bfd012

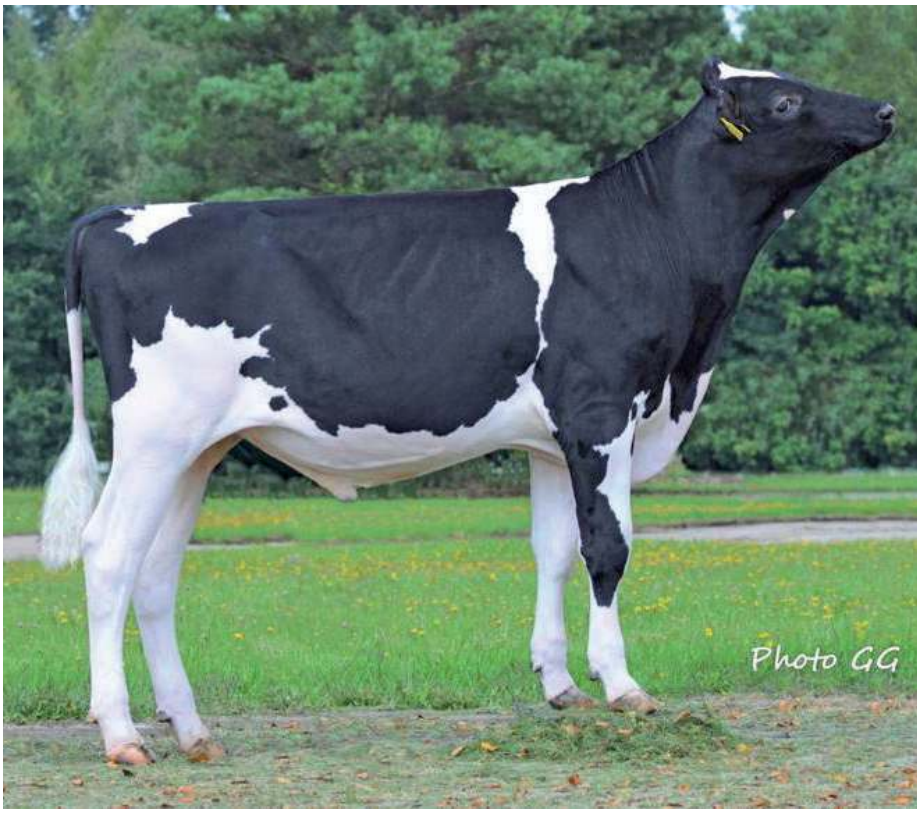

Jak długo buhaj może być wykorzystywany jako ojciec?
W zależności od tego jak długo utrzymuje się na topie. Dziś mamy dużą rotację oferowanych buhajów. Niegdyś reproduktor wpisany do katalogu pozostawał tam na długie lata, a dziś słabsze rozpłodniki, o niższych progach selekcyjnych, goszczą tylko przez jedną wycenę w katalogu i z niego znikają. Wszystko zależy od tego jak długo ten osobnik będzie utrzymywał wycenę na przyzwoitym poziomie. W Polsce ocena odbywa się trzy razy w roku i z taką samą częstotliwością pokazują się nowe buhaje, które wypierają rozpłodniki słabsze (o niższej wartości hodowlanej).

Co oznacza wycena genomowa?
Aby bliżej zrozumieć czym jest wycena genomowa należy przyswoić kilka niezbędnych pojęć. Informacja genetyczna zwierzęcia zawarta jest w jego DNA, które znajduje się w chromosomach jąder komórkowych. Chromosomy bydła są nośnikiem około 30 tys. genów, w każdym z genów występują dwa allele – jeden od ojca, drugi od matki – wszystko to stanowi genom zwierzęcia. Zwierzę potomne „dostaje" połowę genów od ojca i połowę od matki, zawsze w innej, losowej kombinacji. Dzięki temu każdy osobnik jest inny (wyjątek stanowią identyczne zwierzęta urodzone z ciąży mnogiej). Badanie, mówiąc najprościej, charakterystycznych miejsc w DNA, zwanych snipami (SNP), u danego osobnika i porównanie ich z możliwie największą grupą zwierząt ocenionych tradycyjnie, o zbadanych SNP (baza referencyjna) pozwala przewidywać wartość hodowlaną z odpowiednią wiarygodnością. Na tej podstawie, bez potrzeby czekania na wyniki produkcyjne i pokrojowe córek (metoda tradycyjna), można podjąć decyzję o wykorzystaniu młodego buhaja do rozrodu w momencie osiągnięcia przez niego dojrzałości płciowej. Dziś praktycznie już po roku od urodzenia możemy zaproponować nowego buhaja do dalszego rozrodu hodowcom. Długość tego okresu wynika jedynie z tego, że czekamy na to kiedy uzyska dojrzałość do produkcji nasienia.

A czy wobec tego może zdarzyć się sytuacja krycia matki nasieniem syna?
Taka sytuacja nie jest możliwa w gospodarstwach prowadzących dokumentację hodowlaną. We wszystkich systemach pracy hodowlanej bardzo ważny jest system informatyczny. Tak jak w codziennym życiu, tak i w hodowli nie da się żyć bez komputera. Pracujemy w oparciu o program do kojarzeń, który pozwala na optymalny dobór par do kojarzeń w oparciu o wartości hodowlane poszczególnych cech, ale również kontrolę inbredu przyszłego potomka poprzez unikanie spokrewnienia między jego rodzicami. Trzeba wiedzieć, że zbyt duże pokrewieństwo powoduje negatywne skutki – tak zwaną depresję inbredową. Program komputerowy pomaga podjąć decyzję dotyczącą optymalnego kojarzenia, które pozwoli hodowcy uzyskać jak najwyższy postęp hodowlany.

Kto sięga po państwa materiał? Czy klientami są tylko duże hodowle, czy rolnik indywidualny również inwestuje w nasienie tak znakomitej jakości?
Praca hodowlana w terenie jest bardzo trudna. Wielu hodowców ma swoje sympatie i przyzwyczajenia, często niezbyt merytoryczne. Docierając do nich chcemy ich edukować, że efektywna praca hodowlana opiera się na odpowiednim doborze buhajów do rozrodu. Duże hodowle same szukają najlepszych rozpłodników, bo między sobą też prowadzą swoisty sposób rywalizacji. Zależy im na tym, aby ich sztuki były wysoko usytuowane na listach krajowych. Do mniejszych hodowców trzeba docierać, rozmawiać z nimi oraz ich przekonywać, i to się często udaje.

Co dzieje się z buhajem, który wychodzi z systemu?
Buhaj taki jest przeznaczony na rzeź.

A jakie macie plany na przyszłość? W którym kierunku będziecie podążać?
Cały czas idziemy w tym samym kierunku. Naszą ambicją jest pozostanie firmą wiodącą na rynku. Dziś jesteśmy absolutnym numerem jeden, jeżeli chodzi o krajowe spółki produkujące nasienie buhajów. Współpracujemy z ponad 35 tys. hodowców. Właścicielami naszej firmy również są hodowcy bydła oraz trzody – jest ich ponad 7100 – i jest to w stu procentach kapitał krajowy. Od 2012 roku pracujemy na obszarze całego kraju. Wcześniej obsługiwaliśmy tylko teren województwa wielkopolskiego i lubuskiego. Po prywatyzacji spółki teren działania został całkowicie przeorganizowany – teraz obsługujemy praktycznie całą Polskę. Oferta kierowana do współpracujących z nami hodowców zaspokaja ich najbardziej wymagające oczekiwania. Wprowadzamy cały czas wszelkiego rodzaju innowacje. Nasi pracownicy biorą udział w różnego rodzaju szkoleniach, które podnoszą ich kwalifikacje. Wyjeżdżamy za granicę na spotkania z hodowcami i związkami, aby podpatrzeć i poduczyć się czegoś nowego. Cały czas jesteśmy obecni w tym świecie hodowlanym i mamy nadzieję, że mamy jeszcze wiele do zrobienia. Chcielibyśmy, aby Polska mogła w większym stopniu uniezależnić się od wpływów Europejskich i Ameryki Północnej. W Polskiej hodowli posiadamy olbrzymi potencjał, który na to pozwala. ■

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl a5e8bfd012

Kredyty bez prowizji, konto za darmo, a dodatkowo bony zakupowe – startuje wiosenna kampania promocyjna Banku BNP Paribas

Bank BNP Paribas rusza z kolejną kampanią promocyjną dla rolników pod hasłem „Pewność każdego dnia". Dzięki kredytom na specjalnych warunkach, możliwe jest finansowanie zakupu środków do prdukcji rolnej, inwestycje w ziemię lub realizacja dowolnego celu związanego z rozwojem gospodarstwa. W ramach Konta Otwartego na Agrobiznes, nowi kredytobiorcy będą mogli przez rok bezpłatnie korzystać z rachunku bieżącego. Co więcej, kredyty obrotowe będą premiowane bonami zakupowymi.

W bieżącej kampanii dostępne są m.in. kredyty Agro Ekspres, Agro Progres i Agro Rzeczówka Light. Bank BNP Paribas nie pobierze prowizji za ich udzielenie, a marża może być obniżona, jeśli Klient zdecyduje się na ubezpieczenie w wymaganym przez bank wariancie. Bank dodatkowo obniży marże kredytów dla tych, którzy prowadzą gospodarstwa posiadające certyfikat zrównoważonego rolnictwa albo certyfikat ekologiczny (również w procesie konwersji). To rodzaj wsparcia gospodarstw w zmaganiach podyktowanych przez Zielony Ład.

Z powodu rosnących cen środków do produkcji, zwiększają się potrzeby gospodarstw na finansowanie bieżących potrzeb. Rozwiązaniem są m.in. kredyty obrotowe. Te oferowane obecnie w banku - Agro Ekspres, Rzeczówka oraz Agro Rzeczówka Light są dodatkowo premiowane kartami upominkowymi firmy PKN Orlen S.A. lub e-kodami zakupowymi do sieci handlowej Biedronka. Przyznawane są one na zasadzie karta lub e-kod o wartości 100 zł za 100 tys. zł przyznanego kredytu (max. 3 szt. na Klienta).

Nowi Klienci biorąc kredyt na działalność rolniczą mogą liczyć na darmowe otwarcie i prowadzenie przez 12 miesięcy rachunku bieżącego w ramach Konta Otwartego na Agrobiznes z kartą debetową i bankowością elektroniczną.

Kredyty to jednak nie wszystko, co Bank BNP Paribas oferuje w ramach promocji wiosennej. Klienci mogą otrzymać niższą opłatę manipulacyjną i marżę w przypadku wybranych produktów leasingowych. Dzięki temu łatwiej można wyposażyć gospodarstwo w maszyny czy urządzenia rolnicze.

Dbasz o stabilność swojego gospodarstwa, niezależnie od sytuacji na rynku.
Możesz mieć pewność, że będziemy Cię w tym wspierać.
Proponujemy kredyty w promocji:

- prowizja **0%**
- marża od **1,9%**
- **bonusy** za ubezpieczenie i działalność ekologiczną
- prowadzenie rachunku bieżącego **0 zł/12 mies.** (dla nowych kredytobiorców)

WEŹ KREDYT OBROTOWY ODBIERZ BON NA ZAKUPY*

OKRES PROMOCJI: 24.01 – 31.05.2022 r.

BNP PARIBAS FOOD & AGRO

Bank zmieniającego się świata

* Promocja „Agro kredyt z podarunkiem" polega na przekazaniu Klientowi karty upominkowej lub e-kodu („Bonu") na zakupy do wybranej przez Klienta sieci handlowej (stacje Orlen lub sklepy Biedronka). Wartość Bonu wynosi 100 zł za 100 000 zł nowo udzielonego kredytu obrotowego, max. 300 zł dla jednego Klienta. Regulamin promocji dostępny jest na stronie www.bnpparibas.pl/oferta-specjalna-dla-rolnikow lub w oddziałach banku.

Materiał ma charakter reklamowy i informacyjny, nie jest ofertą w rozumieniu Kodeksu cywilnego. Promocja skierowana jest do Klientów banku z Segmentu Klientów Biznesowych (Mikroprzedsiębiorstw) prowadzących działalność wytwórczą w rolnictwie, w tym Klientów pozyskanych za pośrednictwem Brokera. Podane warunki cenowe dotyczą nowo udzielanych kredytów (Agro Ekspres, Agro Rzeczówka Light i Agro Progres) z ubezpieczeniem w określonym przez bank wariancie, ich zastosowanie możliwe jest w przypadku złożenia prawidłowo wypełnionego, kompletnego wniosku kredytowego przez Klienta. Warunki promocyjne dla kredytów obowiązują od dnia podpisania umowy kredytu przez okres kredytowania. Warunkiem udzielenia kredytu jest posiadanie przez Klienta zdolności do jego spłaty we wnioskowanej kwocie oraz spełnienie warunków przyznania produktu. Promocja rachunku dotyczy rachunków bieżących w PLN, otwartych w okresie promocji w ramach Umowy ramowej o prowadzenie Konta Otwartego na Agrobiznes z kartą do rachunku i bankowością elektroniczną, dla Klientów, którzy otrzymają pozytywną decyzję na kredyt objęty promocją. Po upływie 12 miesięcy obowiązują warunki cenowe standardowe, wg obowiązującej Taryfy Prowizji i Opłat. Świadczenie ochrony ubezpieczeniowej następuje na warunkach określonych w umowie zawartej z Klientem za pośrednictwem banku, działającego jako agent ubezpieczeniowy, przez Generali Towarzystwo Ubezpieczeń S.A. z siedzibą w Warszawie lub Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie Cardif Polska S.A. z siedzibą w Warszawie, oraz w OWU. Świadczenie usług i produktów bankowych następuje na warunkach szczegółowo określonych w umowie zawartej z Klientem oraz w regulaminach, Taryfie Prowizji i Opłat, dostępnych w oddziałach banku oraz na www.bnpparibas.pl. BNP Paribas Bank Polska S.A. z siedzibą w Warszawie przy ul. Kasprzaka 2, 01-211 Warszawa, zarejestrowany w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego przez Sąd Rejonowy dla m.st. Warszawy w Warszawie, XIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego pod nr. KRS 0000011571, posiadający NIP 526-10-08-546 oraz kapitał zakładowy w wysokości 147 518 782 zł w całości wpłacony.

Wpływ na rozwój gospodarstw ma nie tylko finansowanie, ale i łatwy dostęp do nowych technologii. Klienci, którzy skorzystają z ww. promocji, otrzymają bezpłatny dostęp do narzędzi Premium na platformie **agronomist.pl**, tj. innowacyjnych narzędzi do zarządzania gospodarstwem, m.in. SatAgro, RolnikON, Agrivi.

Kampania potrwa od 24 stycznia do 31 maja br.

Szczegóły dostępne na stronie:

bnpparibas.pl/oferta-specjalna-dla-rolnikow

eprasa.pl a5e8bfd012

Wywiady Cecylii Wojnik

Śmierdząca róża co życie przedłuża

Rozmowa z **ELŻBIETĄ WOLREITER**, współwłaścicielką gospodarstwa rolnego Waldemar Fidut, producenta „Starożuławskiego czosnku"

Od kiedy prowadzicie państwo swoje gospodarstwo rolne i jaka jest jego historia?
Mąż prowadził to gospodarstwo o wiele wcześniej niż ja, bo już trzydzieści lat. Ja dołączyłam do niego później i wspólnie prowadzimy je dwadzieścia lat. Sam czosnek w gospodarstwie natomiast jest uprawiany dwadzieścia pięć lat z odnawianych nasion, aby utrzymać ten sam gen i aby był on uprawiany w dobrej kulturze rolniczej i byśmy mogli uzyskiwać czosnek wysokiej jakości. Nasze gospodarstwo jest gospodarstwem dziedzicznym, bo prowadzili je niegdyś dziadkowie mojego męża, jego rodzice a teraz my.

Jak wygląda profil państwa gospodarstwa?
W naszym gospodarstwie uprawiamy czosnek, len, czarnuszkę, a od 2021 roku mamy odrobinę rzepaku. Wszystko, co produkujemy, musi być najlepszej jakości. Posiadamy niespełna dziesięć hektarów, gdzie częściowo są to dzierżawy od innych gospodarzy. Jesteśmy zmuszeni do dzierżaw ze względu na to, że odłogujemy ziemię. Nasza ziemia jest bardzo dobrej klasy, bo pierwszej i drugiej, ale odłogowanie ziemi, to dawanie jej oddechu powoduje, że mamy wysokie plony.

Nie zajmują się państwo produkcją zwierzęcą?
Nie, nie prowadzimy jej nawet dla siebie w najmniejszym zakresie. Natomiast współpracujemy z innymi gospodarstwami rolnymi, które posiadają zwierzęta. Przekazujemy im wytłoki z czarnuszki i z lnu i to wszystko przepięknie się łączy, bo my również jesteśmy klientami tych gospodarstw. Nie mamy czasu na produkcję zwierzęcą. Ja pracowałam bardzo długo zawodowo, od półtora roku wygaszam swoją pracę poza gospodarstwem, ale cały czas jestem w tę pracę poza gospodarstwem bardzo zaangażowana.

Czosnek i len to nie są jedne z najbardziej popularnych roślin uprawianych obecnie na dużą skalę. Skąd akurat taki dobór płodozmianu?
To jest pytanie głębokie i przekorne. Nie uprawiamy tych roślin na przekór sobie czy innym, bo już ojciec męża uprawiał czosnek, tylko żeby pokazać, że z czosnku można stworzyć naprawdę dzieła sztuki, które są dla nas bardzo korzystne. Czosnek jest fantastyczny, ma dobroczynne działanie, ale powiedzenie, że czosnek jest zdrowy to jest za mało. Natomiast czarnuszka wraca do łask, do naszej świadomości, ponieważ czarnuszka też daje nam ogromną moc. Jest to roślina tak silnie prozdrowotna, ale mało kto w Polsce chce ją uprawiać, bo ją się plewi ręcznie. Natomiast w naszym kraju rośliny mają być uprawiane szybko, tanio i przy małym wkładzie pracy. Dla nas praca przy czarnuszce jest trudna, ale jej jakość jest nie do pokonania.

A jak wygląda przetwórstwo państwa plonów?
Pierwszym naszym produktem była prozdrowotna mikstura. Udział w tym wszystkim ma nasza córka, kiedy piętnaście lat temu szła do przedszkola i zależało nam na tym, żeby miała wbudowaną odporność, coś co uchroni ją przeciw pasożytom, grzybom. Pierwsze co, to stworzyliśmy miksturę, która

eprasa.pl a5e8bfd012

w składzie miała czosnek, miód i cytrynę, bez żadnych innych dodatków. Gdybyśmy nie mieli własnej plantacji czosnku, na pewno nie podjęlibyśmy się tworzenia czegoś takiego, bo zanim odkryliśmy, jaki powinien być jej właściwy skład, wylaliśmy hektolitry próbnych mikstur. Taką miksturę trzeba robić o odpowiednie porze roku, z odpowiedniego czosnku i trzeba się tego nauczyć na własnych błędach. Nasz produkt oddaliśmy do akredytowanego laboratorium, musieliśmy rok poczekać. Ta mikstura była badana na przechowalnictwo, na wartości odżywcze, chociaż nie jest to od nas wymagane. Lubimy mieć pewność, że to, co robimy, jest zgodne z tym o czym marzymy.

Jakie jeszcze przetwory państwo robicie?
Poza miksturą robimy także kiszony czosnek, pastę czosnkową. Posiadamy także czosnek perlany, który osobiście uważam za dzieło sztuki. W tym miejscu składam ukłon w stronę mojego męża, który przez osiem lat robił próby, aby uzyskać czosnek perlany. Wielu osobom ta nazwa pewnie nic nie mówi, a to oznacza po prostu mini czosnek. Jest to najmniejszy czosnek świata, który jest pozyskiwany z kwiatów. Wygląda jak ryż albo słonecznik i występuje u nas wyłącznie w przetworach. Ten znak towarowy jest również zastrzeżony. Jest to świetny dodatek do potraw – do sałatek, do kanapek, jajek w majonezie, do tortilli. Pięknie gra z owocami granatu, wygląda spektakularnie, a smakuje jeszcze lepiej. W naszej ofercie posiadamy też olej lniano-czosnkowy, który nie jest olejem aromatyzowanym, powstającym przez zalewanie oleju z lnu czosnku, tylko olej jest tłoczony z lnu i z czosnku. Mało kto wie bowiem, że czosnek ma w sobie olej. Mamy także zakwas z białego buraka.

Skąd biorą się pomysły na przetwory?
Pomysł rodzi pomysł. Najpierw była mikstura, później przyszło mi do głowy, że można z czosnku zrobić tyle fajnych rzeczy, więc może pasta? To musiała być prosta w składzie pasta, z tym, że musi być ona wyleżakowana, a sam czosnek wcześniej musi być wykiszony. To oznacza, że tu potrzeba czasu, bo leżakowanie pasty trwa do dwóch lat, aby ona miała swoje wartości odżywcze.

Skąd się wzięła nazwa „czosnek starożuławski"?
Jest to zastrzeżony znak towarowy, tak samo jak przy czosnku perlanym. Zrobiliśmy to, aby mieć spokojną głowę, ponieważ gwarantujemy, że nasz produkt jest najwyższej jakości, i nie mieć problemu z obroną tej jakości, gdy komuś innemu też przyjdzie do głowy nazwać swój produkt „starożuławskim". Chcieliśmy zachować swoją markę, mimo że nie jesteśmy przedsiębiorstwem a małym, zwykłym gospodarstwem rolnym. Starożuławski, ponieważ czosnku żuławskiego jest dużo, a czosnek jest już tak stary, że ćwierćwiecze pozwala nadać mu nazwę z przedrostkiem „stary". Jest to nazwa prosta, ale wiążąca się z Żuławami.

Nie posiadają państwo firmy, ale jako gospodarstwo rolne sprzedają swoje produkty w Rolniczym Handlu Detalicznym (RHD). Od jak dawna?
Sprzedajemy korzystając z Rolniczego Handlu Detalicznego od samego początku jego istnienia w Polsce.

Czy przejście i funkcjonowanie w RHD było dla państwa gospodarstwa skomplikowane czy może wręcz przeciwnie?
Szczerze mówiąc to była bardzo prosta rzecz. Dla kogoś, kto trzyma się norm nie jest to wielkim problemem. My wcześniej mieliśmy w gospodarstwie sprzedaż bezpośrednią, zarejestrowaną w sanepidzie, aby sprzedawać czosnek jako produkt rolny. Dla mnie rzeczą naturalną jest, że jeżeli coś się robi to trzeba to robić dobrze. Trzeba się zgłosić, wypełnić dokumenty i realizować zgodnie z procedurami. Nie było to dla mnie problemem, ponieważ całe życie pracowałam z dokumentami, z normami, przepisami.

Czy Rolniczy Handel Detaliczny jest pozytywnie odbierany przez rolników w pani opinii?
Uważam, że jest to bardzo dobra forma, która rozgranicza rolników jako rolników, czyli ludzi, którzy prowadzą swoje gospodarstwa rolne i osoby, które sprzedają swoje produkty z gospodarstwa. To pięknie rozgraniczyło handlarzy od gospodarzy. My jesteśmy rolnikami. Wszystko to, co tworzymy, sami siejemy, zbieramy i przetwarzamy - tak jak mówi powiedzenie „od pola do stołu". Nasi klienci wiedzą, że kupują towar z gospodarstwa rolnego, bo to zostało usystematyzowane. Nie jesteśmy bezimienni, podany jest też numer producenta. W latach obfitujących w deszczowe dni, bo czosnek ma to do siebie, że lubi być wyleżakowany na słońcu, nasi klienci są ostrzegani, mówimy o tym, że trzeba uważać na to jak się go przechowuje i że samo przechowanie będzie krótsze. Są to rzeczy, które są od nas niezależne, ale my o tym rozmawiamy. Jesteśmy szczerzy wobec swoich klientów, niczego nie udajemy.

eprasa.pl a5e8bfd012

Jak duży jest areał uprawy samego czosnku?
Samego czosnku mamy z reguły do trzech hektarów. Do tego mamy około dwóch hektarów czarnuszki, lnu. Wszystko to na tyle, na ile jest nam potrzebne do tłoczenia oleju.

Czy państwa produkty powstają wyłącznie ręcznie? Czy występuje jednak jakiś element mechanizujący?
Nasze produkty powstają ręcznie, ale jest jeden element mechaniczny, który polega na tym, że podłączamy do ciągnika urządzenie, które umownie nazwać możemy sadzarką, ale nie jest ona w pełni mechaniczna, gdyż każdy ząbek czosnku podajemy tam ręcznie. Udział w sadzeniu mają ludzie, gdyż nie ma takiej sadzarki, do której można by wsypać ząbki czosnku, a one później same byłyby przez tą sadzarkę rozmieszczane w glebie.

Czy przy produkcji czosnku stosujecie środki ochrony roślin lub nawozy?
Nie. Kiedyś stosowaliśmy efektywne mikroorganizmy, które miały wzbogacać ziemię, a które same są bardzo naturalnymi składnikami. Odłogowanie ziemi pozwala na to, żeby ta ziemia była bogata. Nie mamy obcego materiału, co daje nam wielką przewagę. Aby uzyskać dużą główkę czosnku jest to długi proces, bo potrzeba około czterech do pięciu lat. Aby posadzić czosnek, najpierw musimy posiać nasiona. W pierwszym roku ich siania dają małe kuleczki, które sadzimy jesienią, na przełomie października i listopada. Ta kuleczka daje nam dwa ząbki czosnku w lipcu przyszłego roku, ponownie jesienią sadzimy te ząbki, a z nich uzyskujemy już małe główki. W następnym roku ponownie je rozząbkowujemy, aby dały duże główki. Aby nam się nie wyrodził czosnek, musimy odnawiać plantację. Stąd ten potrójny proces: odłogowanie, pozostawianie swoich własnych nasion i sadzenie swojego materiału.

Co oznacza wyrodzenie czosnku?
To jest potoczne powiedzenie, inaczej można powiedzieć, że ucieka. Ktoś, kto uprawia czosnek, będzie wiedział co to znaczy. A co to oznacza? Czosnek dochodzi do pewnych rozmiarów i w roku piątym lub szóstym, gdy wkładamy do ziemi duży ząbek czosnku, to on nam oczywiście urośnie, ale to już nie będzie to. To jest tak jak z ludźmi – jesteśmy mali, dorastamy, dojrzewamy, później bardzo mocno dojrzewamy, starzejemy się i odchodzimy. Czosnek dlatego jest tak piękną i tajemnicza rośliną, bo jest bardzo podobny do ludzi, potrzebuje powietrza przy przechowywaniu. Czosnek wyrodzony nie jest już taki ładny. A powiedzenie, że czosnek ucieka oznacza ni mniej, ni więcej niż to, że jeśli ktoś zapomni go w swoim ogrodzie wykopać w porze rocznicy bitwy pod Grunwaldem, czyli 15 lipca – to jego główki pękają, a jego ząbki uciekają w ziemię i nie można ich znaleźć. Dlatego nie bylibyśmy w stanie mieć naszej własnej odmiany, gdybyśmy nie odnawiali plantacji, gdybyśmy nie poświęcali temu czasu i serca.

A jak wygląda zbiór państwa czosnku? Czy jest ręczny?
Część zbioru jest całkowicie ręczna, a częściowo używamy staroświeckiej kopaczki, która czosnek podnosi, ale i tak wyciągamy go już ręcznie. Układamy czosnek na skrzynkach do wyleżakowania. Posiadamy odmianę tylko i wyłącznie do kiszenia i ta odmiana jest zbierana całkowicie ręcznie, bez użycia kopaczki.

Gdzie można kupić wasze produkty?
Na targach, festiwalach, jarmarkach i za pomocą naszej strony internetowej, choć przez Internet nie sprzeda się smaku.

Jakie macie plany na przyszłość?
Mój mąż ma pomysł na stworzenie nowego produktu. Ten pomysł chodzi mu po głowie już parę lat. Samo tworzenie sprawia nam ogromną radość. Jeżeli uda się nam stworzyć coś, co smakuje nam i naszym klientom, to jest to nagroda sama w sobie. Myślimy także o wprowadzeniu w swoim gospodarstwie uprawy rzepaku, ale jest to roślina trudna, jeśli jej zbiór ma być tak jak my chcemy wyczekany do ostatniej chwili, bo ona też musi mieć swój stopień wysuszenia. Na pewno nie chcemy już powiększać areału. Stawiamy na radość tworzenia, która pozwala nam normalnie żyć i funkcjonować.

Dziękuję za rozmowę.

eprasa.pl a5e8bfd012

Gospodarstwa opiekuńcze – innowacyjny kierunek w rozwoju obszarów wiejskich

Działalność opiekuńcza może wpływać na sytuację ekonomiczną gospodarstwa i stanowić dodatkowe źródło dochodów. Jednocześnie rolnicy mogą podejmować działania na rzecz społeczności lokalnej oraz realizować chęć pomagania osobom znajdującym się w trudnej sytuacji.

KAROLINA KIEWLICZ, ZODR w Barzkowicach

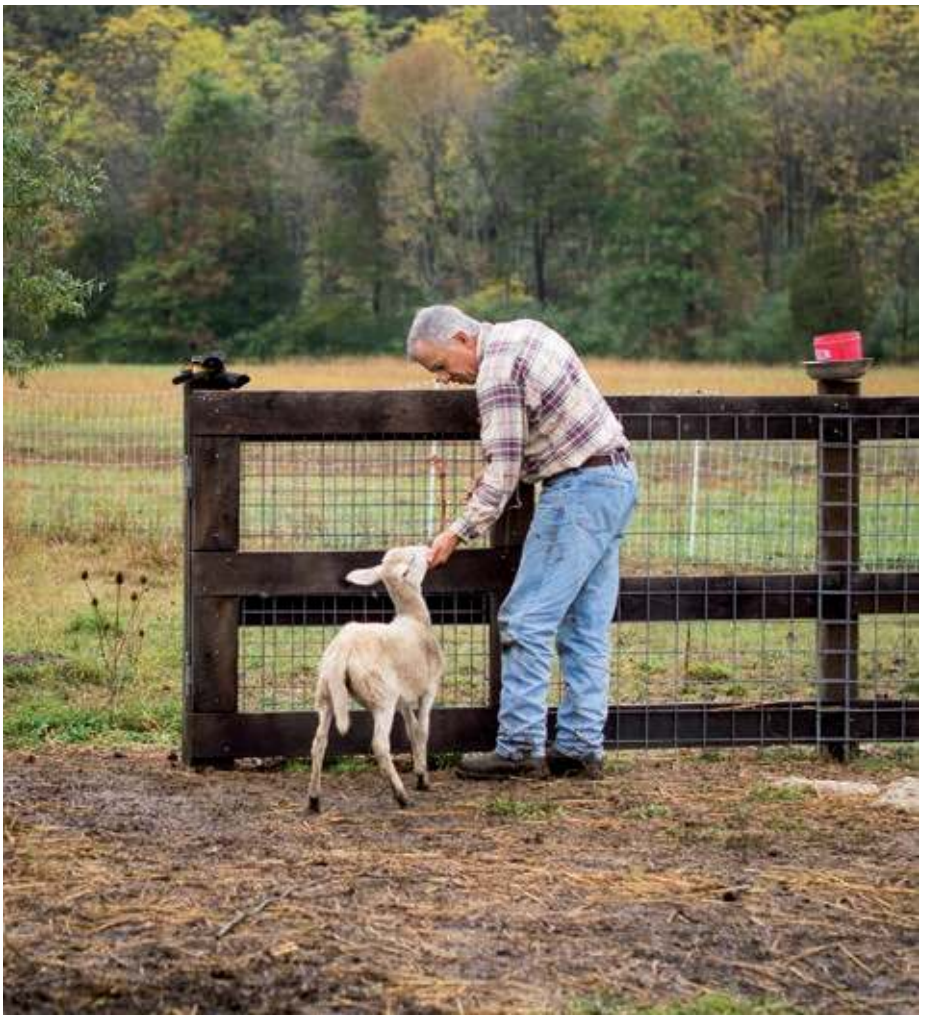

Obszary wiejskie posiadają wielki potencjał i stwarzają możliwości kreowania usług społecznych dostosowanych do potrzeb mieszkańców. Starzenie się społeczeństwa stawia wiele wyzwań i powoduje podejmowanie inicjatyw zapewniających odpowiedni standard i jakość życia. Innowacyjną odpowiedzią do zachodzących zmian demograficznych w naszym kraju jest powstawanie i rozwój gospodarstw opiekuńczych.

Czym jest gospodarstwo opiekuńcze?

Gospodarstwa opiekuńcze to forma gospodarowania polegająca na łączeniu działalności rolniczej z opieką nad osobami potrzebującymi wsparcia. Cechą charakterystyczną tych gospodarstw jest wykorzystywanie potencjału gospodarstwa rolnego do prowadzenia zróżnicowanych działań o charakterze terapeutycznym, opiekuńczym i integracyjnym.

Kto może założyć gospodarstwo opiekuńcze?

Prowadzeniem gospodarstwa opiekuńczego zająć się może rolnik lub osoby, które są domownikami w gospodarstwach prowadzących działalność rolniczą. Zróżnicowany charakter świadczonych usług powoduje, że działalność opiekuńcza nie ogranicza się jedynie do dużych gospodarstw rolnych. Równie dobrze gospodarstwa opiekuńcze założyć mogą niewielkie gospodarstwa rodzinne.

Kto może korzystać z usług gospodarstwa opiekuńczego?

Grupą docelową są osoby, które z różnych powodów znajdują się tymczasowo lub stale w trudnej sytuacji życiowej:
- osoby w podeszłym wieku,
- osoby z różnymi rodzajami niepełnosprawności fizycznej i intelektualnej,
- osoby uzależnione,
- osoby zmagające się z wypaleniem zawodowym,
- osoby z demencją,
- osoby wykluczone społecznie, wymagające reintegracji (np. zwolnieni z zakładów karnych, długotrwałe pozostawanie bez pracy),
- dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych,
- tzw. trudna młodzież.

Podopiecznym zapewniane są różnorodne zajęcia pomocne w utrzymaniu sprawności, poprawiające samopoczucie i aktywizujące do udziału w życiu społecznym. Są to m.in. pomoc w drobnych pracach polowych i ogrodniczych, wspólne przetwórstwo płodów rolnych, kontakt ze zwierzętami, przygotowywanie potraw regionalnych, rękodzieło.

eprasa.pl a5e8bfd012

Formy organizacyjne gospodarstw opiekuńczych

Usługi świadczone w gospodarstwach opiekuńczych mogą mieć charakter opieki dziennej lub całodobowej. Prostsze, tańsze i bardziej realne są usługi opiekuńcze świadczone w formie opieki dziennej.

3 FORMY ORGANIZACYJNE GOSPODARSTW OPIEKUŃCZYCH

1. Dzienny Dom Pomocy – jest to jednostka organizacyjna pomocy społecznej dziennego pobytu, w której prowadzone mogą być miejsca całodobowe okresowego pobytu (ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej). Świadczona jest w nich pomoc na rzecz osób, które ze względu na wiek lub stan zdrowia mają problem w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych. Oferowane są tutaj usługi opiekuńczo-pielęgnacyjne, aktywizująco-usprawniające oraz wspomagające. Podopieczni powinni mieć zapewnione posiłki oraz transport (do i z gospodarstwa).

2. Rodzinny Dom Pomocy – usługi świadczone są w formie opieki całodobowej dla nie mniej niż trzech, a nie więcej niż ośmiu osób wymagających wsparcia z powodu wieku lub niepełnosprawności (rodzaj i zakres świadczonych usług oraz wymogi lokalowe określa rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 31 maja 2012 r. w sprawie rodzinnych domów pomocy). Realizowane są tutaj usługi bytowe, usługi opiekuńcze, zajęcia terapeutyczne i zajęcia związane z organizacją czasu wolnego, wykorzystujące wiejski potencjał danego miejsca. Rodzinne domy pomocy mogą być prowadzone przez osobę fizyczną lub organizację pożytku publicznego. Do tego typu placówek podopieczni kierowani są w drodze decyzji administracyjnej wydawanej przez kierownika ośrodka pomocy społecznej. Dlatego prowadzenie rodzinnego domu pomocy wymaga współpracy z samorządem gminnym.

3. Placówki całodobowej opieki prowadzonej w ramach działalności gospodarczej (wymogi co do infrastruktury, standardy i zakres świadczonych usług określa ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, art. 67-69). Prowadzenie tego typu działalności wymaga zezwolenia wojewody właściwego ze względu na położenie placówki. Zakres usług świadczonych w placówce obejmuje usługi bytowe oraz opiekuńcze. Nie jest tutaj wymagana ścisła współpraca z samorządem. Placówki same poszukują kandydatów do przyjęcia.

Podejmując decyzję o prowadzeniu gospodarstwa opiekuńczego należy pamiętać, że jest to obszar działalności związany ze szczególną odpowiedzialnością za drugiego człowieka. Wiąże się to z wysoką jakością oferowanych usług, zapewnieniem bezpieczeństwa osobom objętym opieką, odpowiednim personelem, a także odpowiednio przygotowaną infrastrukturą. Stworzenie warunków umożliwiających uczestnictwo w pracach związanych z codziennym życiem w gospodarstwie mają nieoceniony wpływ na zdrowie, kondycję oraz samopoczucie. Zakres świadczonych usług zawsze powinien być dostosowany do stanu zdrowia oraz indywidualnych potrzeb i możliwości podopiecznych.

Gospodarstwa opiekuńcze oferują usługi odciążające członków rodzin pacjentów. Daje im to możliwość podejmowania pracy zawodowej, nauki i odpoczynku od codziennych obowiązków.

eprasa.pl a5e8bfd012

Formy prawne gospodarstw opiekuńczych

Gospodarstwo opiekuńcze może być prowadzone w formie działalności gospodarczej bądź w formie podmiotu ekonomii społecznej (stowarzyszenie, fundacja lub spółdzielnia socjalna). Prowadzenie gospodarstwa opiekuńczego w ramach działalności gospodarczej lub w ramach działalności statutowej organizacji pozarządowej daje możliwość skorzystania z gotowych wzorców działania i wymogów, jakie stawiane są jednostkom systemu pomocy społecznej.

Źródła finansowania

Zaletą korzystania z dostępnych form prowadzenia działalności opiekuńczej w ramach organizacji pozarządowych lub firm jest możliwość wykorzystania dostępnych źródeł finansowania dla tego typu placówek. W przypadku spółdzielni socjalnych możliwe jest skorzystanie ze środków przeznaczonych na rozwój ekonomii społecznej. Możliwe jest również korzystanie z rządowych i regionalnych programów dofinansowujących powstawanie i funkcjonowanie placówek opiekuńczych.

Trudno oszacować koszty powstawania gospodarstw opiekuńczych – ze względu na bazę lokalową danego gospodarstwa. Często są to spore inwestycje, dlatego ważne jest, by gospodarstwo było prowadzone przez podmiot, który może pozyskiwać środki na ich sfinansowanie.

Perspektywy rozwoju gospodarstw opiekuńczych w Polsce

Od 2019 r. realizowany jest projekt „GROWID – Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych". Projekt współfinansowany jest przez Narodowe Centrum Badań i Rozwoju w ramach programu „Społeczny i gospodarczy rozwój Polski w warunkach globalizujących się rynków" GOSPOSTRATEG. Działania w ramach projektu GROWID realizowane są przez konsorcjum, w skład którego wchodzą Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, Centrum Doradztwa Rolniczego w Brwinowie Oddział w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński oraz Uniwersytet Rolniczy im. H. Kołłątaja w Krakowie. Głównym celem projektu jest stworzenie modelu, który umożliwi założenie w Polsce sieci gospodarstw opiekuńczych.

Stworzenie sieci gospodarstw pełniących funkcje opiekuńcze pozwoli na sprostanie wyzwaniom, przed jakimi stoi polska wieś, które związane są ze starzeniem się społeczeństwa, koniecznością podnoszenia jakości życia mieszkańców obszarów wiejskich oraz poszukiwaniem dodatkowych źródeł dochodów dla właścicieli gospodarstw rolnych. Na bazie gospodarstw rolnych może powstać w Polsce sieć przyjaznych miejsc, w których wsparcie znajdą osoby starsze, doświadczające chorób, niepełnosprawności i samotne.

18 stycznia odbyła się konferencja ministra rolnictwa Henryka Kowalczyka pt.: „Gospodarstwa opiekuńcze w rozwoju obszarów wiejskich wobec wyzwań demograficznych", która rozpoczęła kampanię informacyjną w ramach projektu GROWID. Natomiast 7 lutego, na 109. posiedzeniu Sejmowej Komisji Rolnictwa i Rozwoju Wsi zaprezentowane zostały wyniki fazy badawczej projektu GROWID. Przedstawiciele konsorcjantów zapoznali posłów z wynikami badań nad problematyką starości na wsi, ekonomicznymi uwarunkowaniami opieki w gospodarstwie oraz ideą rolnictwa społecznego. W dyskusji podkreślono znaczenie gospodarstw opiekuńczych w realizacji polityki społecznej na wsi oraz wskazano na potrzebę poszukiwania rozwiązań legislacyjnych i stworzenia ram prawno-instytucjonalnych dla funkcjonowania w aktualnym porządku prawnym gospodarstw opiekuńczych w Polsce. Posłowie przychylnie odnieśli się do koncepcji gospodarstwa opiekuńczego wypracowanej w ramach projektu.

Źródło: „Gospodarstwa opiekuńcze – budowa sieci współpracy", CDR w Brwinowie Oddział w Krakowie; gov.pl/web/rolnictwo/gospodarstwa-opiekuncze; cdr.gov.pl; growid.pl/
Fot. unsplash.com

eprasa.pl a5e8bfd012

Patronat Honorowy: Patronat Medialny: Sponsor Ekologiczny: Sponsorzy:

MINISTERSTWO ROLNICTWA I ROZWOJU WSI

WICEPREZES RADY MINISTRÓW
MINISTER
ROLNICTWA I ROZWOJU WSI
Henryk Kowalczyk

Wojewoda Zachodniopomorski

TVP 3 SZCZECIN

POLSKIE RADIO KOSZALIN

WOJEWÓDZKI FUNDUSZ OCHRONY ŚRODOWISKA I GOSPODARKI WODNEJ W SZCZECINIE

MŁYNY STOISŁAW

Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach

ODDZIAŁ W KOSZALINIE

zaprasza na

WIELKANOC Z TRADYCJĄ

V WOJEWÓDZKI KONKURS WIELKANOCNY

KATEGORIE: PALMA, PISANKA

PROGRAM / HARMONOGRAM

- 28-29 marca 2022 r. Przyjmowanie prac konkursowych w Oddziale ZODR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
- 1 kwietnia 2022 r. OCENA PRAC KONKURSOWYCH
- 4 kwietnia 2022 r. Uroczyste wręczenie nagród w Sali Konferencyjnej Delegatury Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Koszalinie, ul. Władysława Andersa 34
- 5 kwietnia 2022 r. Odbiór prac przyjętych na konkurs z siedziby Oddziału ZODR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8

* Zgłoszenia uczestników konkursu do dnia 21 marca 2022 r.
Szczegółowe informacje pod nr telefonu 94 341 87 30

eprasa.pl a5e8bfd012

Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych

Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych ma służyć budowaniu współpracy pomiędzy gospodarstwami demonstracyjnymi a innymi podmiotami zaangażowanymi w proces transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie.

SYLWIA LENARD, ZODR w Barzkowicach

W Planie Strategicznym dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027 przewidziano możliwość udzielania wsparcia gospodarstwom demonstracyjnym należącym i aktywnie uczestniczącym w Krajowej Sieci.

Z inicjatywy Centrum Doradztwa Rolniczego utworzona została Krajowa Sieć Gospodarstw Demonstracyjnych (KSGD). Sieć ta została stworzona z uwagi na potrzebę wdrażania innowacji oraz upowszechniania dobrych praktyk rolniczych i produkcyjnych w gospodarstwach rolnych. Sieć składa się z gospodarstw rolnych z poszczególnych województw, których osiągnięcia i doświadczenie mają stanowić wzór dla innych.

Konsorcjum, w skład którego weszło Centrum Doradztwa Rolniczego – jako Lider – oraz 16 Wojewódzkich Ośrodków Doradztwa Rolniczego zostało zawiązane w lipcu ubiegłego roku. Od września ub.r. wojewódzcy koordynatorzy (przedstawiciele każdego ODR) mają możliwość rejestrowania w bazie KSGD gospodarstw, z którymi zawarte zostały porozumienia/umowy odnośnie przystąpienia do Sieci.

Doradcy identyfikują gospodarstwa spełniające warunki przystąpienia do KSGD i zapraszają do współpracy. Niezależnie od tego posiadacze gospodarstw zainteresowanych przystąpieniem do Sieci mogą zgłaszać się w tej sprawie do koordynatorów wojewódzkich. Lista koordynatorów i gospodarstw zamieszczona jest na stronie gospodarstwademonstracyjne.cdr.gov.pl.

Minimalne warunki dla gospodarstwa włączonego do Sieci

- Posiadanie gospodarstwa rolnego – właściciel lub osoba dysponująca gospodarstwem na podstawie tytułu prawnego (umowa dzierżawy lub użyczenia) i czynne prowadzenie działalności rolniczej.
- Utrzymywanie użytków rolnych należących do gospodarstwa zgodnie z normami dobrej kultury rolnej oraz wymogami wzajemnej zgodności.
- Dbałość o zwierzęta (jeśli dotyczy), porządek w gospodarstwie.
- Posiadanie warunków technicznych umożliwiających prowadzenie praktycznych sesji szkoleniowych.
- Spełniania wymaganych prawem przepisów dotyczących BHP i ppoż.
- Otwartość na wprowadzanie nowych, innowacyjnych rozwiązań w gospodarstwie.
- Otwartość na kontakty międzyludzkie, wola współpracy, dobra opinia w środowisku rolniczym.
- Gotowość do dzielenia się swoją wiedzą, doświadczeniem i praktykami stosowanymi w gospodarstwie z osobami je odwiedzającymi.

Jednocześnie rekomenduje się, aby w poszczególnych województwach, w miarę możliwości, reprezentowane były gospodarstwa:

- należące do osób fizycznych, osób prawnych lub jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, w tym rolników indywidualnych, fundacji, instytutów naukowych, uczelni i szkół rolniczych, jak też jednostek doradztwa rolniczego;
- ekologiczne i konwencjonalne;
- stosujące technologie przyjazne środowisku, wspierające bioróżnorodność, dostosowujące się do zmian klimatu, sprzyjające tworzeniu Europejskiego Zielonego Ładu;
- prowadzone przez rolników reprezentujących starsze i młodsze pokolenia;
- reprezentujące rolnictwo precyzyjne;
- korzystające z kompleksowych programów doradczych;
- reprezentatywne dla struktury gospodarstw w regionie. ■

Więcej informacji o tworzonej Sieci można uzyskać na stronie Centrum Doradztwa Rolniczego oraz u osób bezpośrednio zajmujących się koordynacją KSGD w poszczególnych województwach. Koordynatorem KSGD w województwie zachodniopomorskim jest Jaromir Palusiński, tel. 91 479 40 54.

Źródło: gospodarstwademonstracyjne.cdr.gov.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2022

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNO- ŁĄKOWA PRZEZNACZONA NA SIANO I KISZONKĘ DLA BYDŁA I KONI

Mieszanka dająca wysoki plon zielonej masy. Przeznaczona jest do sporządzania siana, kiszonki lub wypasania. Po koszeniu następują szybkie odrosty. Można zastosować dodatek koniczyny czerwonej, białej lub lucerny.

Na gleby lekkie GL – 1 Przykładowy skład mieszanki
Kostrzewa czerwona Reda/Areta-20% Życica wielokwiatowa westr. Estanzuela 284-15% Życica trwała Naki-7% Kupkówka pospolita Berta-33% Kostrzewa trzcinowa Rachela/Escalante-15% Kostrzewa łąkowa Gerda-10%

OPAKOWANIA 10kg i 25kg

Na gleby ciężkie GC – 1 Przykładowy skład mieszanki
Tymotka łąkowa Alma-9,81% Kostrzewa łąkowa Gerda-10% Kupkówka pospolita Berta-15% Życica wielokwiatowa Dukat-15% Życica trwała Maja/Naki-40% Festulolium Felopa-10,19%

OPAKOWANIA 10kg i 25kg

KOŚNO-ŁĄKOWA O PODWYŻSZONEJ ZAWARTOŚCI BIAŁKA

Mieszanka przeznaczona na siano i kiszonkę o podwyższonej zawartości białka.

Przykładowy skład mieszanki
Festulolium Felopa-10% Koniczyna łąkowa (czerwona) Rozeta/Krynia-20% Kupkówka pospolita Berta-14,42% Życica wielokwiatowa Dukat-15% Życica wielokwiatowa westerwoldzka Estanzuela 284-10,58% Życica trwała Naki-30%

OPAKOWANIA 10kg i 25kg

PASTWISKOWA

Mieszanka traw z dodatkiem koniczyny białej i lucerny. Zapewnia możliwość wypasania zwierząt oraz zbilansowaną ilość białka. Nadaje się również do wytwarzania siana, kiszonki oraz zielonej paszy. Charakteryzuje się również dużą smakowitością.

Przykładowy skład mieszanki
Życica wielokwiatowa Dukat-20% Kostrzewa czerwona Reda-20% Kostrzewa łąkowa Gerda-15% Kupkówka pospolita Berta/Krysta-10% Życica trwała Maja-15% Tymotka łąkowa Alma-5% Koniczyna biała Grasslands Huia-8% Lucerna siewna Eugenia-7%

OPAKOWANIA 10kg i 25kg

MIESZANKA TRAW NA TORFY

Mieszanka przeznaczona głównie na ziemie torfowe oraz ciężkie, podmokłe wolno obsychające i tereny okresowo zalewowe. Mieszanka ta ma dużą tolerancję na zmienne warunki klimatyczne, a w szczególności na niskie temperatury. Pełną użytkowość uzyskuje się po 2 latach. Charakteryzuje się wysoką smakowitością. Jest chętnie zjadana przez bydło w formie siana oraz kiszonki.

Przykładowy skład mieszanki
Wiechlina łąkowa Blackjack-9% Festulolium Felopa-10,8% Życica trwała Naki-25% Wyczyniec łąkowy Alopex-5,2% Kostrzewa łąkowa Gerda-25% Koniczyna łąkowa Krynia-10% Kostrzewa czerwona Reda-15%

OPAKOWANIA 10kg

eprasa.pl a5e8bfd012

ROENS NASIONA
www.roens-nasiona.pl

Oferta handlowa dla rolników na 2022

Mieszanki traw pastewnych

KOŚNA

Mieszanka w swoim składzie zawiera trawy o bardzo dużym przyroście zielonej masy i wysokiej smakowitości. Po skoszeniu następuje szybki odrost co przełoży się na częste koszenie. W związku z tym, że w mieszance tej użyte składniki są mniej trwałe, łąki zakłada się na okres nie dłuższy niż 3 lata.

Przykładowy skład mieszanki
Życia wielokwiatowa westerwoldzka Estanzuela 284-35% Życia trwała Maja-25% Życia wielokwiatowa Dukat-40%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW DLA BYDŁA

Przeznaczona jest ona dla krów mlecznych oraz bydła rzeźnego. Charakteryzuje się dużą zawartością zielonej masy oraz smakowitością. Zawiera w swoim składzie koniczynę czerwoną.

Przykładowy skład mieszanki
Lucerna siewna Eugenia-9,1% Życica wielokwiatowa westerwoldzka Kajana-15% Życica wielokwiatowa Dukat-40,9% Życica trwała Maja/Naki-35%

OPAKOWANIA 10kg

MIESZANKA TRAW DLA KONI

Przykładowy skład mieszanki
Życica trwała Maja – 10% Życica wielokwiatowa Dukat – 10% Kostrzewa łąkowa Gerda – 20% Kostrzewa czerwona Reda – 23% Kupkówka pospolita Berta – 22% Kostrzewa trzcinowa Escalante – 15%

OPAKOWANIA 10kg

Oferta na nasiona strączkowe i poplonowe

Nazwa
Koniczyna biała Haifa
Koniczyna czerwona Krynia
Lucerna siewna Eugenia
Facelia błękitna Anabela
Gorczyca konsumpcyjna
Gorczyca biała
Seradela

UWAGA!
NA ŻYCZENIE KLIENTA WYKONUJEMY MIESZANKI O UZGODNIONYM SKŁADZIE
- Większe ilości dowozimy własnym transportem
- Wszystkie nasiona są kwalifikowane z aktualnym certyfikatem WIORIN
- Skład mieszanek może ulec zmianie

ORAZ INNE NASIONA TAKIE JAK – WYKA SIEWNA (JARA), WYKA KOSMATA (OZIMA), GROCH SIEWNY (PELUCHA), SERADELA, ŁUBIN WĄSKOLISTNY, ŁUBIN PASZOWY, RZEPIK ORAZ MIESZANKI POPLONOWE OZIMA I JARA.

Zachodniopomorska Firma Nasienna
Wojciech Roens
ul. Sikorek 9, 72-123 Kliniska Wielkie

tel. 91 431 28 11
e-mail: biuro@roens-nasiona.pl
www.roens-nasiona.pl

ROENS NASIONA

eprasa.pl a5e8bfd012

AGRO TUW – nowa jakość na rynku ubezpieczeń rolnych

21 lutego zarejestrowano AGRO Ubezpieczenia - Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych. Nowy podmiot będzie centralną częścią reformy rządowego systemu ubezpieczeń rolnych. 1 marca AGRO TUW rozpoczyna wiosenny sezon sprzedaży dotowanych ubezpieczeń uprawowych. Nowością będzie możliwość uwzględniania w umowie wszystkich ryzyk pogodowych z ryzykiem suszy włącznie oraz transportu plonów rolnych.

Przeobrażenie się z Pocztowego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych w AGRO Ubezpieczenia – Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych (w skrócie AGRO TUW) jest następstwem zmian własnościowych. 29 grudnia 2021 roku Komisja Nadzoru Finansowego zgodziła się na przejęcie udziałów Pocztowego Towarzystwa Ubezpieczeń Wzajemnych przez Fundusz Składkowy Ubezpieczenia Społecznego Rolników (FSUSR). Pozyskana liczba udziałów pozwoliła na przekroczenie 50% ogólnej liczby głosów na walnym zgromadzeniu oraz w kapitale zakładowym. FSUSR jest podmiotem istniejącym obok Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS).

- *Od 2017 roku w ofercie Towarzystwa znajdują się ubezpieczenia rolne. Zmiany własnościowe jeszcze bardziej wiążą AGRO TUW z rolnictwem i środowiskiem wiejskim. Szczególną atencję kierujemy w stronę dotowanych ubezpieczeń upraw i zwierząt gospodarskich. Niemniej jednak oferta nowego podmiotu pozostanie kompleksowa i obejmie ubezpieczenia komunikacyjne, majątkowe, podróżne, dla małych i średnich firm, dla korporacji. Poszerzona zostanie sieć sprzedaży dzięki nawiązaniu współpracy z wieloma multiagencjami na trenie całego kraju. Planujemy wykorzystanie potencjału pracowników instytucji okołorolnych, ich doświadczenie i wiedzę zarówno w zakresie dystrybucji ubezpieczeń, jak i likwidacji szkód. Te prace już się toczą i podpisywane są kolejne umowy* – mówi Daniel Zahorenko, wiceprezes AGRO Ubezpieczenia - Towarzystwo Ubezpieczeń Wzajemnych.

Nowy, krajowy system ubezpieczeń dla rolników w oparciu o AGRO TUW

Zmiana nazwy i właściciela towarzystwa to kolejny krok w kierunku upowszechniania ubezpieczeń upraw rolnych wśród rolników. Wokół AGRO TUW będzie budowany nowy system ochrony działalności rolniczej i hodowlanej. Nowa formuła będzie dostosowana do zmian klimatu i nasilających się zagrożeń pogodowych. Obejmie wszystkie możliwe ryzyka włącznie z coraz częściej zagrażającą uprawom suszą, która obecnie w wielu TU jest wyłączona z odpowiedzialności. Nowy system ubezpieczeń będzie zawierał korzystną dla rolników ofertę, z dopłatą z budżetu do 65% składki ubezpieczeniowej. Umożliwi także natychmiastowe udzielanie pomocy rolnikom. Projekt będzie realizowany z wydatnym wsparciem budżetu państwa.

Nowy system będzie kładł większy nacisk na edukację i upowszechnianie ubezpieczania się wśród rolników przy wykorzystaniu wzajemności ubezpieczeniowej. Zmiana systemu ubezpieczeń upraw znalazła się w priorytetach działania Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Wiosną AGRO TUW będzie oferowało rolnikom polisy uprawowe i chroniące zwierzęta gospodarskie, odpowiednio: Bezpieczne uprawy i Bezpieczne zwierzęta. Start wiosennego sezonu sprzedaży dotowanych ubezpieczeń wyznaczono na 1.03.2022 r. To wcześniej niż w poprzednich latach, ale taka ochrona wynika ze zmian klimatycznych i coraz szybciej rozpoczynającego się okresu wegetacyjnego.

Ubezpieczeniem będzie można objąć uprawy: zbóż, rzepaku, rzepiku, drzew i krzewów owocowych, ziemniaków, kukurydzy, buraków cukrowych, truskawek, tytoniu, warzyw gruntowych, roślin strączkowych i chmielu. Ochrona będzie dostępna w kilku pakietach, a zabezpieczać uprawy będzie przed gradem, przymrozkami wiosennymi, deszczem nawalnym, lawiną, obsunięciem się ziemi, huraganem, piorunem, suszą, powodzią czy pożarem. Nowością będzie możliwość uwzględniania w umowie ochrony od wszystkich ryzyk pogodowych oraz transportu plonów rolnych.

Źródło: Brandscope

RED.

eprasa.pl a5e8bfd012

Lista odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego w roku 2022

28 stycznia w Zakładzie Doświadczalnym Oceny Odmian w Białogardzie odbyło się posiedzenie Prezydium Wojewódzkiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego, które po szczegółowej analizie nadesłanych przez członków Zespołu propozycji, komentarzy i uwag dotyczących wpisania odmian roślin rolniczych na Listę Odmian Zalecanych na rok 2022 zadecydowało o wpisaniu na Listę następujących odmian:

PSZENICA JARA

1. Harenda
2. Jarlanka
3. Anakonda
4. Goplana
5. Frajda
6. Akcja
7. Fama

ŁUBIN WĄSKOLISTNY

1. Tango
2. Salsa
3. Koral
4. Neron
5. Agat
6. Furman
7. Jowisz
8. Bazant
9. Swing
10. Regent

PSZENŻYTO OZIME

1. Belcanto
2. Lombardo
3. Sekret
4. Temuco
5. Tadeus
6. SU Liborius
7. Medalion (R)

RZEPAK OZIMY

1. Birdy
2. Derrik
3. Gemini
4. Absolut
5. Advokat
6. Angelico
7. SY Ilona
8. Galileus
9. Astana
10. Prince
11. LG Areti (R)
12. LG Aviron (R)

OWIES

1. Agent
2. Rambo
3. Figaro
4. Refleks
5. Huzar
6. Panteon

ŻYTO OZIME

1. Antonińskie
2. Dańkowskie Granat
3. Dańkowskie Turkus (R)
4. Dańkowskie Dragon (R)
5. Reflektor (R)
6. KWS Stefano
7. SU Performer
8. KWS Vinetto
9. KWS Trebiano
10. KWS Jethro
11. KWS Dolaro
12. SU Arvid
13. Piano

BOBIK

1. Fanfare
2. Apollo
3. Capri
4. Granit

eprasa.pl a5e8bfd012

SOJA

1. Adessa
2. Abelina
3. Abako (R)
4. Karok (R)
5. Cezar PZO (R)

JĘCZMIEŃ OZIMY

1. Jakubus
2. Mirabella
3. Zenek
4. Yukon
5. SU Lautine

ŁUBIN ŻÓŁTY

1. Lord
2. Puma
3. Mister

ZIEMNIAKI JADALNE bardzo wczesne

1. Denar (W)
2. Impala (W)
3. Impresja (W)
4. Nasturcja (R)

JĘCZMIEŃ JARY

1. Adwokat
2. RGT Planet
3. Runner
4. Etoile
5. Pilote
6. Farmer
7. KWS Fantex
8. Brigitta
9. Ismena
10. Flair
11. RGT Ylesia
12. KWS Jessie (R)

PSZENŻYTO JARE

1. Mamut
2. Odys
3. Impetus
4. Santos
5. Hugo

ZIEMNIAKI JADALNE wczesne

1. Bohun
2. Gwiazda
3. Ignacy
4. Michalina

PSZENICA OZIMA

1. Artist
2. RGT Kilimanjaro
3. Venecja
4. Linus
5. Bonanza
6. Frisky
7. Owacja
8. RGT Bilanz
9. Opoka
10. KWS Donowan
11. Tonnage
12. Riviero
13. Comandor
14. LG Keramik
15. SY Yukon
16. Bosporus

ZIEMNIAKI JADALNE średnio wczesne, średnio poźne, późne

1. Jurek
2. Laskara
3. Tajfun
4. Mazur
5. Jelly

GROCH SIEWNY

1. Tarchalska
2. Hubal
3. Batuta
4. Astronaute
5. Grot
6. Arwena
7. Olimp
8. Nemo
9. Kazek
10. Mefisto
11. Sideral (R)
12. Tytan (R)
13. Ostinato (R)

ZIEMNIAKI SKROBIOWE

1. Jubilat
2. Mieszko
3. Kuba
4. Partner (R)
5. Zuzanna
6. Kuras

(W) – na wczesny zbiór

R – wstępna rekomendacja

PSZENICA JARA

Harenda

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność bardzo dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki średni. Odporność na rdzę brunatną – duża, na septoriozę plew, fuzariozę kłosów, brunatną plamistość liści i choroby podstawy źdźbła – dość duża, na mączniaka, septoriozę liści – średnia, Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia średni, dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren i wyrównanie dość duże, gęstość w stanie zsypnym bardzo duża. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania duża. Zawartość białka dość duża, ilość glutenu dość duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS bardzo duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Reprezentant: Małopolska Hodowla Roślin-HBP sp. z o.o., ul. Zbożowa 4, 30-002 Kraków

Jarlanka

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rdzę żółtą – duża, na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną – dość duża, na brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia. Rośliny dość niskie o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie i gęstość w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka duża, ilość glutenu duża do bardzo dużej. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.

Reprezentant: Hodowla Roślin Smolice Sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, 63-740 Kobylin

Akcja

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność średnia. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na choroby podstawy źdźbła i fuzariozę kłosów – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Smolice Sp. z o.o. Grupa IHAR, Smolice 146, 63-740 Kobylin

Anakonda

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki średni. Odporność na choroby podstawy źdźbła, mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, septoriozy liści i septoriozę plew – średnia, na rdzę żółtą i brunatną plamistość liści – dość mała, na fuzariozę kłosów – mała. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość

eprasa.pl a5e8bfd012

duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie mała, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Fama

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na mączniaka prawdziwego i rdzę brunatną – dość duża, na rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozy liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – średnia, na choroby podstawy źdźbła – dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna i gęstość w stanie zsypnym średnie. Odporność na porastanie w kłosie przeciętna, liczba opadania bardzo duża. Zawartość białka duża do bardzo dużej, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży do bardzo dużego. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Goplana

Jakościowa odmiana chlebowa (grupa A). Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki średni. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną i choroby podstawy źdźbła – dość duża, na rdzę żółtą, septoriozy liści, septoriozę plew, fuzariozę kłosów oraz brunatną plamistość liści – średnia. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia późny, dojrzewania dość późny. Masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie słabe, gęstość w stanie zsypnym duża. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania duża do bardzo dużej. Zawartość białka duża, ilość glutenu duża do bardzo dużej. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan

Frajda

Odmiana chlebowa (grupa B). Plenność dobra do bardzo dobrej. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na mączniaka prawdziwego, brunatną plamistość liści i fuzarioze kłosów – dość duża, na choroby podstawy źdźbła, rdzę brunatną , rdzę żółtą, septoriozy liści, septoriozę plew – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie dość dobre, gęstość w stanie szyonym dość duża. Zawartość białka duża, ilość glutenu bardzo duża. Wskaźnik sedymentacyjny SDS duży. Wydajność ogólna mąki średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

PSZENŻYTO JARE

Hugo

Odmiana pastewna. Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę żółtą, brunatną plamistość liści, septoriozę plew i fuzariozę kłosów – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rynchosporiozę i septoriozę liści – średnia, na rdzę brunatną – dość mała. Rośliny o przeciętnej wysokości i dość małej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym przeciętna. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania przeciętna. Zawartość białka mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Mamut

Odmiana pastewna. Plenność bardzo do-

eprasa.pl a5e8bfd012

bra. Przyrost plonu przy wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na septoriozę liści duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę żółtą, rynchosporiozę i fuzariozę kłosów dość duża, na rdzę brunatną, brunatną plamistość liści i septoriozę plew średnia. Rośliny dość niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren przeciętna, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość w stanie zsypnym dość duża. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania mała. Zawartość białka dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan

Odys

Odmiana pastewna. Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę żółtą – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę brunatną, rynchosporiozę, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i septoriozę plew – średnia. Rośliny o przeciętnej wysokości i odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna przeciętne, gęstość ziarna w stanie zsypnym średnia. Odporność na porastanie w kłosie dość mała, liczba opadania przeciętna. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Impetus

Odmiana pastewna. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego i rdzę żółtą – dość duża, na rdzę brunatną, rynchosporiozę, brunatną plamistość liści, septoriozę liści i septoriozę plew – średnia. Rośliny niskie, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym dość mała. Odporność na porastanie w kłosie średnia, liczba opadania dość mała. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość mała.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o.; Choryń 27, 64-000 Kościan

Santos

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 27, 64-000 Kościan

JĘCZMIEŃ JARY

Brygitta

Odmiana typu pastewnego. Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową i rynchosporiozę – dość duża, na rdzę jęczmienia i ciemnobrunatną plamistość – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna średnie. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.
Reprezentant: Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

Etoile

Odmiana typu pastewnego. Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki powyżej średniej. Odporność na ciemnobrunatną plamistość – dość duża, na mączniaka prawdziwego i rdzę jęczmienia – średnia, na plamistość siatkową i rynchosporiozę – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziarna, gęstość ziarna w stanie zsypnym i zawartość białka średnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan

eprasa.pl a5e8bfd012

GRUNT TO URODZAJ

W Grupie Azoty wciąż poszerzamy ofertę, tworzymy produkty nowoczesne, które mają praktyczne zastosowanie w różnych warunkach i dla różnorodnych upraw. Warto to wykorzystać.

Wszystkie nasze produkty już wkrótce w nowej szacie graficznej.

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR:

Agro Service

Agro Service Sp. z o.o.
tel. 691 432 382
www.agroservice.pl

www.grupaazoty.com **www.nawozy.eu** **agro@grupaazoty.com**

eprasa.pl a5e8bfd012

Pilote

Odmiana typu pastewnego. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rdzę jęczmienia – dość duża, na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość – średnia. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren, wyrównanie ziarna i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan

KWS Fantex

Odmiana typu pastewnego. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego i rynchosporiozę – dość duża, na plamistość siatkową, rdzę jęczmienia i ciemnobrunatną plamistość – średnia. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren dość mała, zawartość białka w ziarnie, wyrównanie ziarna i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: KWS Lochow Polska sp. z o.o. , Kondratowice ul. Słowiańska 5, 57-150 Prusy

RGT Planet

Odmiana typu browarnego, o wartości browarnej dobrej do bardzo dobrej. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę jęczmienia, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość – średnia, na plamistość siatkową – dość mała. Rośliny średniej wysokości o dość słabej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren, zawartość białka w ziarnie i wyrównanie ziarna średnie. Plenność bardzo dobra.

Reprezentant: RAGT Semences Polska sp. z o.o., ul. Sadowa 10A, 87-148 Łysomice

Runner

Odmiana typu pastewnego. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na ciemnobrunatną plamistość – dość duża, na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową i rdzę jęczmienia – średnia, na rynchosporiozę – dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren i gęstość ziarna w stanie zsypnym dość duże, wyrównanie ziarna średnie. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

RGT Ylesia

Odmiana typu browarnego, o dobrej do bardzo dobrej wartości browarnej. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na rynchosporiozę – duża, na mączniaka prawdziwego i rdzę jęczmienia – średnia, na plamistość siatkową i ciemnobrunatną plamistość – dość mała. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna dość słabe. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: RAGT Semences Polska sp. z o.o. ul. Sadowa 10 A, 87-148 Łysomice

Adwokat

Odmiana typu pastewnego. Plenność dość duża. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego – dość duża, na plamistość siatkową, rdzę jęczmienia, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość – średnia. Rośliny niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość późny, dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna dość duże. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Flair

Odmiana typu pastewnego. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki poniżej średniej. Odporność na rynchosporiozę – dość duża, na mączniaka prawdziwego, plamistość siatkową i rdzę jęczmienia – średnia, na ciemnobrunatną plamistość – dość mała. Rośliny dość niskie, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren mała, wyrównanie ziarna małe do bardzo małego. Zawartość białka w ziarnie średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Reprezentant: SCANDAGRA Polska Sp. z o.o. ul. dr A. Schmidta 1, Żołędowo 86-031 Osielsko

Forman

Odmiana typu pastewnego. Plenność dość dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego, rdzę jęczmienia i rynchosporiozę – średnia, na plamistość siatkową i ciemnobrunatną plamistość – dość mała. Rośliny dość niskie o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania przeciętny. Masa 1000 ziaren, wyrównanie ziarna, zawartość białka w ziarnie i gęstość ziarna w stanie zsypnym średnie. Tolerancja na zakwaszenie gleby dość duża.

Reprezentant: Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

Farmer

Odmiana typu pastewnego. Plenność średnia. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego dość duża, na plamistość siatkową, rdzę jęczmienia i ciemnobrunatną plamistość – średnia, rynchosporiozę – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o dużej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia i dojrzewania – średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna średnie, gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Zawartość białka dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR, ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Ismena

Odmiana typu pastewnego. Plenność dobra. Przyrost plonu przy uprawie na wysokim poziomie agrotechniki przeciętny. Odporność na mączniaka prawdziwego, rynchosporiozę i ciemnobrunatną plamistość- dość duża, na plamistość siatkową i rdzę jęczmienia – średnia. Rośliny dość niskie, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin kłoszenia dość wczesny, dojrzewania średni. Masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziarna i gęstość ziarna w stanie zsypnym duża. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

eprasa.pl a5e8bfd012

OWIES

Agent

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską średni, bez łuski dość duży. Odporność na rdzę źdźbłową – dość duża, na rdzę owsa, helmintosporiozę i septoriozę liści – średnia, na mączniaka prawdziwego – mała. Rośliny średniej wysokości, o dość dużej odporności na wyleganie. Termin wiechowania wczesny, dojrzewania średni. Udział łuski mały do bardzo małego, masa 1000 ziaren duża do bardzo dużej, wyrównanie ziarna dość dobre, gęstość w stanie zsypnym mała. Zawartość białka średnia, tłuszczu dość duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Figaro

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską duży, bez łuski średni. Odporność na rdzę źdźbłową – dość duża, na rdzę owsa, rdzę źdźbłową, helmintosporiozę i septoriozę liści – średnia. Rośliny dość wysokie, o dość małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski duży, masa 1000 ziaren i wyrównanie ziarna dość małe, gęstość w stanie zsypnym duża. Zawartość białka średnia, tłuszczu dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan

Rambo

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską duży do bardzo dużego. Odporność na mączniaka prawdziwego i septoriozę liści – dość duża, na rdzę owsa i helmintosporiozę – średnia. Rośliny średniej wysokości, o dość małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski średni, masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziaren średnie, gęstość w stanie zsypnym dość duża. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Refleks

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską średni, bez łuski dość duży. Odporność na rdzę źdźbłową i helmintosporiozę – średnia, na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa i septoriozę liści – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o małej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren średnia, wyrównanie ziarna dość duże, gęstość w stanie duża. Zawartość białka średnia, tłuszczu bardzo duża. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.

Reprezentant: Hodowla Roślin Strzelce Sp. z o.o. Grupa IHAR ,ul. Główna 20, 99-307 Strzelce

Panteon

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską dość duży. Odporność na septoriozę liści – dość duża, na rdzę owsa i helmintosporiozę – średnia, na mączniaka prawdziwego – dość mała. Rośliny średniej wysokości, o przeciętnej odporności na wyleganie. Termin wiechowania i dojrzewania średni. Udział łuski dość mały, masa 1000 ziaren dość duża, wyrównanie ziaren średnie, gęstość w stanie zsypnym bardzo duża. Zawartość białka średnia. Tolerancja na zakwaszenie przeciętna.

Reprezentant: Saaten-Union Polska sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

Huzar

Odmiana żółto ziarnista, przeznaczona do uprawy na terenie całego kraju, z wyjątkiem wyżej położonych terenów górskich. Plon ziarna z łuską dość duży. Odporność na

eprasa.pl a5e8bfd012

septoriozę liści – dość duża, na mączniaka prawdziwego, rdzę owsa i helimntosporiozę – średnia. Rośliny dość wysokie, o średniej odporności na wyleganie. Termin wiechowania dość późny, dojrzewania średni. Udział łuski duży do bardzo dużego, masa 1000 ziaren dość mała, wyrównanie ziaren dość słabe, gęstość w stanie zsypnym średnia. Zawartość białka dość mała. Tolerancja na zakwaszenie gleby przeciętna.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin sp. z o.o. Choryń 27, 64-000 Kościan

GROCH SIEWNY

Arwena

Odmiana ogólnoużytkowa, wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, stabilny w latach badań. Plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania średni, okres kwitnienia średni. Rośliny średnie do nieco niższych. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia duża, a przed zbiorem dość duża do średniej. Odporna na choroby. Równomierność dojrzewania średnia.. Skłonność do pękania strąków i osypywania nasion bardzo mała. Nasiona barwy żółtej, dość drobne do bardzo drobnych, o średniej do dość małej zawartości białka ogólnego. Zawartość włókna surowego mała. Nasiona dość dobrze rozgotowują się. Odpowiednimi do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 24, 64-000 Kościan

Astronaute

Odmiana ogólnoużytkowa wąskolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystywania na paszę i konsumpcję. Plon duży do bardzo dużego. Plon białka duży. Termin kwitnienia bardzo wczesny, dojrzewania wczesny do bardzo wczesnego, okres kwitnienia krótki do bardzo krótkiego. Równomierność dojrzewania bardzo dobra. Rośliny niskie. Odporność na wyleganie w czasie kwitniena i przed zbiorem średnia do dużej. Odporność na mączniaka rzekomego średnia do dużej, na fuzaryjne więdniecie, zgorzelowatą plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia do dużej. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach mała. Tempo rozgotowywania się nasion średnia do dobrego. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.
Reprezentant: Saaten-Union polska Sp. z o.o., ul. Straszewska 70, 62-100 Wągrowiec

Olimp

Odmiana ogólnoużytkowa, wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka bardzo duży. Termin kwitnienia dość wczesny, dojrzewania wczesny. Okres kwitnienia średni do dość długiego. Rośliny niskie do średnio wysokich. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia do dużej, przed zbiorem duża do bardzo dużej. Odporność na fuzaryjne więdnięcie i mączniaka rzekomego średnia do dużej, na mączniakja prawdziwego – średnia, na zgorzelową plamistość mała do średniej. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia do dużej. Zawartość białka ogólnego w nasionach duża do bardzo dużej, włókna surowego średnia do dużej. Tempo rozgotowywania się nasion dobre. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.
Reprezentant: Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o., ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce

Nemo

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion bardzo duży, plon białka duży. Termin kwitnienia i dojrzewania dość późny, okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość mała, przed zbiorem średnia. Odporność na fuzaryjne więdnięcie – dość duża, na zgorzelową plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia, na mączniaka rzekomego – duża. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, włókna surowego dość mała. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.
Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 24, 64-000 Kościan

Grot

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion średni do

eprasa.pl a5e8bfd012

dużego, plon białka średni. Termin kwitnienia wczesny, termin dojrzewania średni, okres kwitnienia dość długi. Równomierność dojrzewania dobra. Rośliny średniej wysokości. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia dość mała, przed zbiorem mała. Odporność na zgorzelową plamistość, mączniaka prawdziwego i mączniaka rzekomego – średnia, na fuzaryjne więdnięcie – mniejsza od średniej. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) nieco poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.

Reprezentant: Poznańska Hodowla Roślin Sp. z o.o., ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce

Hubal

Odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin DANKO, wpisana do KR w 2005 roku. Odmiana o liściach parzystopierzastych, przydatna na uprawy na zbiór suchych nasion z przeznaczeniem na paszę. W kraju średni plon za lata 2017-2020 wynosił 99% wzorca ogólnego plonu. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2018-2020 osiągnęła plon 107% wzorca. Termin kwitnienia średni i dojrzewania średni. Okres kwitnienia średni do nieco krótszej. Rośliny średnio wysokie, które w fazie kwitnienia zachowują bardzo dobra sztywność. Wyleganie przed zbiorem średnie. Łan dojrzewa równomiernie. Skłonność do pękania strąków i osypywania nasion bardzo mała. Plonowanie w odniesieniu do nasion i białka ogólnego bardzo duże do dużego. Zawartość białka ogólnego duża do bardzo dużej. Masa 1000 nasion średnia. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksu żytniego bardzo dobrego. Optymalna obsada roślin 110 szt./m^2.

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 24, 64-000 Kościan

Kazek

Odmiana ogólnoużytkowa wąskolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion duży, plon białka dość duży. Termin kwitnienia i dojrzewania oraz okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania średnia. Rośliny dość wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia oraz przed zbiorem mała do średniej. Odporność na fuzaryjne więdnięcie, mączniaka prawdziwego i mączniaka rzekomego – większa od średniej, na zgorzelową plamistość – średnia. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach dość mała. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 24, 64-000 Kościan

Sideral

Odmiana ogólnoużytkowa wąsolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion średni do dużego, plon białka bardzo duży. Termin kwitnienia i dojrzewania średni, okres kwitnienia dość krótki. Równomierność dojrzewania dość mała. Rośliny dość niskie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość duża. Odporność na fuzaryjne więdnięcie, zgorzelową plamistość oraz mączniaka rzekomego – średnia, na mączniaka prawdziwego – mała. Nasiona żółte, masa 1000 nasion bardzo duża. Zawartość białka ogólnego w nasionach dość duża, włókna surowego mała. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) średnia. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.

Reprezentant: IGP Polska Sp. z o.o. k, ul. Wyspiańskiego 43, 6,-751 Poznań

Tarchalska

Odmiana wyhodowana przez Hodowlę Roślin DANKO, wpisana do KR w 2004 roku. Odmian wąskolistna, żółtonasienne, przydatna do uprawy na zbiór suchych nasion z przeznaczeniem na paszę oraz na cele kulinarne. W kraju średni plon za lata 2017-2020 wynosił 105% wzorca ogólnego plonu. W doświadczeniach PDO w woj. śląskim w latach 2018-2020 osiągnęła plon 119% wzorca. Termin kwitnienia średni i dojrzewania średni. Okres kwitnienia średni. Rośliny średnio wysokie. Wyleganie na początku kwitnienia nie występuje, w fazie końca kwitnienia bardzo małe, przed zbiorem małe. Równomierność dojrzewania dość dobra. Skłonność do pękania strąków i osypywania nasion bardzo mała. Plonowanie w odniesienu do nasion i białka ogólnego bardzo duże do dużego. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała. Masa 1000 nasion dość duża. Udział nasion bardzo dużych – duży, bardzo małych – bardzo mały. Odpowiednia do uprawy na glebach kompleksów pszennych. Optymalna obsada roślin ok. 110 szt./m^2.

Reprezentant: DANKO Hodowla Roślin Sp. z o.o., Choryń 24, 64-000 Kościan

Tytan

Odmiana ogólnoużytkowa wąskolistna, o białych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona, do wykorzystania na paszę i konsumpcję. Plon nasion i plon białka średni. Termin kwitnienia i dojrzewania oraz okres kwitnienia średni. Równomierność dojrzewania dość mała. Rośliny dość niskie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia oraz przed zbiorem mała. Odporność na fuzaryjne więdnięcie, mączniaka prawdziwego i zgorzelową plamistość – średnia, na mączniaka rzekomego – dość mała. Nasiona żółte, masa 1000 nasion duża do bardzo dużej. Zawartość białka ogólnego i włókna surowego w nasionach średnia. Intensywność pobierania wody przez nasiona (tempo rozgotowywania się nasion) poniżej średniej. Optymalna obsada roślin około 110 szt./m^2.

Reprezentant: Poznańska Hodowla Roślin, ul. Kasztanowa 5, 63-004 Tulce

Mefisto

Odmiana pastewna wąskolistna, o czerwono-purpurowych kwiatach, przeznaczona do uprawy na suche nasiona (do wykorzystania na paszę) oraz na zielonkę. Plon nasion duży, plon białka średni. Termin kwitnienia późny, dojrzewania dość późny, okres kwitnienia długi. Równomierność dojrzewania średnia. Rośliny bardzo wysokie. Odporność na wyleganie w czasie kwitnienia średnia, przed zbiorem dość duża. Odporność na fuzaryjne więdnięcie, zgorzelową plamistość i mączniaka prawdziwego – średnia, na mączniaka rzekomego – mała do średniej. Nasiona żółte, masa 1000 nasion średnia. Zawartość białka ogólnego w nasionach mała, włókna surowego duża. Optymalna obsada roślin około 100 szt./m^2.

Reprezentant: Hodowla Roślin Smolice Sp. z o.o., Grupa IHAR; Smolice 146, 63- 740 Kobylin

...

„Lista odmian zalecanych do uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego" została sporządzona w oparciu o wieloletnie wyniki doświadczeń odmianowych prowadzonych w ramach Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego (PDO). Odmiany umieszczone na „ Liście…" wykazały w ostatnich latach dużą przydatność do uprawy w warunkach naszego województwa i zasługują na znaczący udział w uprawie. Stwierdzona w czasie badań duża wartość gospodarcza tych odmian daje gwarancję lepszych efektów gospodarczych, niż uprawa innych odmian badanych w naszym województwie. ■

Na podstawie protokołu Prezydium Wojewódzkiego Zespołu Porejestrowego Doświadczalnictwa Odmianowego przy SDOO w Szczecinie Dąbiu
Zestawił dr inż. Jaromir Palusiński, ZODR w Barzkowicach

eprasa.pl a5e8bfd012

Zmienny wysiew kukurydzy: 22 000 zł czystego zysku!

Kukurydza nie lubi konkurencji. Nie lubi dużego zagęszczenia, zwłaszcza na stanowiskach słabych – w takim przypadku rośliny konkurują ze sobą o wodę, składniki odżywcze, światło. W warunkach ekstremalnych, takich jak susza, prowadzi to do osłabienia kondycji roślin i w konsekwencji - do spadku plonu. Czy zmienny wysiew nasion może temu zapobiec? Między innymi to było celem innowacyjnego projektu Pole 365FarmNet.

- Projekt Pole 365FarmNet pokazał nam, że zmienny wysiew ma sens. Zredukowaliśmy obsadę na tych słabszych stanowiskach, przez co daliśmy kukurydzy szansę na prawidłowy rozwój. Przez cały sezon śledziliśmy rozwój i kondycję roślin dzięki danym satelitarnym, w oparciu o wskaźnik NDVI. Pomogło nam to określić miejsca na polu, które odznaczają się wysokimi lub niskimi wartościami, co w efekcie miało też przełożenie na plon. Wykorzystując moduł 365FarmNet Crop View dostęp do tych danych był szybki i prosty – mówi Jarosław Adamczak, dyrektor zarządzający 365FarmNet Polska.

Pole 365FarmNet to projekt, którego celem było sprawdzenie, jakie są efekty zastosowania zmiennego wysiewu nasion. Zainicjowany i przeprowadzony przez 365FarmNet, przy współpracy z Claas i Horsch.

Po pierwsze: oszczędność materiału siewnego

Miodnica i Gorzupia Dolna w powiecie żagańskim – to pole o powierzchni 55 hektarów, na którym przeprowadzono doświadczenie. Tutejsze gleby mozaikowate w dobrej kulturze rolnej idealnie się do tego nadają. Ciągnik Claas Arion i podczepiony do niego siewnik Horsch Maestro wyjechały na pole 26-27 kwietnia 2021 roku.

Dzięki wygenerowanym wcześniej w module 365FarmNet Crop View mapom potencjalnego plonowania utworzone zostały mapy aplikacyjne z pięcioma precyzyjnymi strefami (A-E) wysiewu nasion. Najniższa obsada wynosiła 54 tys. nasion/ha (strefa A) i zwiększając się o 7 tys. nasion w każdej kolejnej strefie, dochodziła do najwyższej obsady 82 tys. nasion/ha (strefa E). Wydzielono również dwa miejsca na kontrolę, gdzie zastosowano maksymalną ilość wysiewu nasion (82 tys. nasion/ha).

- Przy jednakowej obsadzie 82 tys. nasion/ha, jak to było w poprzednim roku, na powierzchni 55 ha zużylibyśmy 91 jednostek siewnych. Wykorzystując moduł 365FarmNet Crop View wykorzystaliśmy 80 jednostek – wylicza Bartłomiej Grabowski, specjalista 365FarmNet.
Na tym polu zaoszczędzono 11 jednostek siewnych. Przy cenie ok. 400 zł za jednostkę łatwo wyliczyć oszczędności - w kieszeni zostaje 4400 zł.

Po drugie: lepsza kondycja roślin

Jednym z głównych celów projektu Pole 365FarmNet była obserwacja roślin przez cały sezon wegetacyjny. Wykorzystując dane satelitarne, można było na bieżąco monitorować, w jakim stanie są rośliny, jak się rozwijają i jaki jest ich potencjał plonowania.

Dla kukurydzy był to udany sezon, pomimo że okresowo występowały niedobory wody i wysokie temperatury. Rośliny rozwijały się nieźle, a kolby były w pełni zaziarnione w każdej strefie pola.

Dla porównania – w sezonie 2020, Tadeusz Grabowski, właściciel tej plantacji, zasiał kukurydzę (w pełnej wysokiej obsadzie 83 tys. nasion/ha). Z powodu niskich opadów na ziemiach bardzo słabych rośliny wyrosły na metr, kolby miały po kilka centymetrów, były nierozwinięte i słabe. To sprawiło, że zaczął szukać rozwiązania, co zrobić, żeby sytuacja się nie powtórzyła. *- Jak pojawiła się możliwość przeprowadzenia tutaj tego doświadczenia i założenia Pola 365FarmNet, to od razu się zgodziłem* – mówi gospodarz.

- W trakcie sezonu oznaczyliśmy w programie 365FarmNet też miejsca, które odznaczały się wysokim wskaźnikiem wegetacji NDVI. Finalnie uzyskaliśmy tam wysoki plon. Wszystko to było łatwe do sprawdzenia przy wykorzystaniu modułu Crop View - wyjaśnia Bartłomiej Grabowski.

Po trzecie: wyciągnięcie maksimum potencjału z pola

Projekt Pole 365FarmNet pozwolił wyciągnąć ciekawe wnioski. Przede wszystkim, pokazał, w jaki sposób traktować pole, szczególnie o dużej zmienności glebowej. Tę zasadę, którą zastosowano w przypadku zmiennego wysiewu nasion, można odnieść też do nawożenia – oszczędzając na nawozach na strefach słabszych, a aplikując większe dawki na tych o większym potencjale.

Po czwarte: wyższy plon

Dzięki obrazowaniu satelitarnemu i wykorzystaniu modułu 365FarmNet Crop View łatwo można wywnioskować, że im wskaźnik NDVI był wyższy podczas całego sezonu, tym wyższe było finalnie plonowanie. Zbiory rozpoczęły się 18.10.2021, a zakończyły 27.10.2021. Na pole wyjechał kombajn CLAAS Lexion 7600 TT z funkcją mapowania plonu. Na podstawie danych z kombajnu gospodarz uzyskał dokładne wyniki plonowania. Dzięki wydzielonym strefom kontrolnym, obliczono, jakiego plonu mógłby się spodziewać, stosując stałą najwyższą normę wysiewu. Wyniki dały dużo do myślenia. Dla strefy A z najsłabszymi glebami, gdzie norma wysiewu była najniższa, przy maksymalnej obsadzie plon był zredukowany o 7%, dla strefy B - o 17%, C - o 4%, a dla E - o 2%. Jedynie w strefie D plonowanie zwiększyło się o 5%. Zakładając średnią cenę kukurydzy, łatwo było policzyć czysty zysk. Dodając do niego zaoszczędzone 4 400 zł na materiale siewnym, Pan Tadeusz Grabowski był w tym sezonie o ponad 22 000 zł „do przodu".

- A, co najważniejsze, tak duży zysk wygenerowaliśmy dzięki zainwestowaniu w moduł 365FarmNet Crop View, którego koszty były minimalne. Na przykładzie naszego pola - dla 55 hektarów koszt tego modułu wyniósł 20,63 Euro/miesiąc. W przeliczeniu na 1 ha wydaliśmy 1,72zł – podkreśla Bartłomiej Grabowski.

Cenne wnioski

W kolejnym sezonie na pewno zastosujemy zmienny wysiew. Cenne wnioski wyciągnąłem, teraz pora wdrażać je w życie – zapowiada Tadeusz Grabowski.

Biorąc pod uwagę wyniki, jakie uzyskano w projekcie, łatwo wyciągnąć wnioski: wykorzystując dane satelitarne i mapowanie pola, a co za tym idzie, stosując zmienne normy wysiewu, można w prosty sposób zredukować koszty związane z materiałem siewnym i zwiększyć plonowanie, zwłaszcza na stanowiskach słabszych. Używając modułu 365FarmNet Crop View, korzystanie z tych danych, ich analiza i zastosowanie w praktyce stają się bardzo proste. I, co najważniejsze, są one dostępne dla każdego rolnika.

RENATA STRUZIK

epresa.pl a5e8bfd012

STANISŁAW ZARZYCKI, ZODR w Barzkowicach

Musimy pamiętać że Sejm znowelizował ustawę o nawozach i nawożeniu, która wdraża do polskiego prawa unijne rozporządzenia. Znajduje się w niej zapis, że od 1 sierpnia 2021 r. nie można stosować mocznika w formie granulowanej, z wyłączeniem mocznika zawierającego inhibitor ureazy albo powłokę biodegradowalną.

Nadzór nad wprowadzaniem do obrotu nawozów oznaczonych znakiem „NawózWE" i środków wspomagających uprawę roślin przeniesiony został z Inspekcji Jakości Handlowej Artykułów Rolno-Spożywczych (IJHARS) na Państwową Inspekcję Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN).

Jeżeli plantacja ozimin dobrze przetrwała ataki mrozu i rozpoczęła się pełnia wegetacji to możemy przystąpić do wiosennego nawożenia pszenicy ozimej azotem. Wiele plantacji, zwłaszcza tych sianych wcześniej, jest dostatecznie rozkrzewiona i nie ma potrzeby dodatkowo pobudzać roślin do tego procesu. Pszenice siane w terminach opóźnionych, po burakach, nawet w grudniu, w którym warunki pogodowe minionej zimy mimo wszystko sprzyjały, ale ostatecznie z wiadomych względów nie miały szans się dostatecznie rozkrzewić – powinny być zasilone szybko działającą formą azotu (najlepiej azotanową) w celu pobudzenia ich do rozpoczęcia lub kontynuowania krzewienia.

U silnie rozkrzewionych pszenic (dotyczy to tych z wczesnych siewów) liczbę źdźbeł można próbować redukować przez zmniejszenie I dawki azotu. Jednak należy przy tym zachować szczególną ostrożność. Przegłodzenie roślin lub zbyt późna aplikacja azotu może doprowadzić do tego, że rośliny zaczną redukować także te najbardziej plonotwórcze źdźbła.

Zbyt wysoka I dawka azotu, zwłaszcza w formie azotanowej, w zbyt gęstych oziminach, przyczyni się nie tylko do nadprodukcji pędów, ale także do dłuższej żywotności wytworzonych źdźbeł, co opóźni naturalną redukcję tych nieproduktywnych. Zbyt gęsty łan sprzyja także nasileniu infekcji grzybowych w łanie.

W tym sezonie plantacje rzepaków wyglądają różnie. Od bardzo dobrze rozwiniętych, z idealną obsadą, do takich, na których pojawiły się place bez roślin. Rzepaki zasiane ok. 24 sierpnia są zazwyczaj w fazie 12-14 liści. Przyjąć należy, że przy obsadzie ok. 40 roślin/m^2 pobrały od 120 do 140 kg/ha N. Szyjka korzeniowa takich rzepaków ma grubość około 15-20 mm. Jeśli jesienią obsada roślin wynosiła powyżej 50-60 roślin/m^2 to w większości przypadków – zakładając oczywiście, że nie wysiano go w tak wysokiej obsadzie – wynika to z obecności samosiewów rzepaku.

Gdy rzepak na danej plantacji rozpoczął wegetację wiosenną w pełnym ulistnieniu, wówczas możemy zdecydować się na obniżenie dawki startowej azotu. W odwrotnej sytuacji, gdy rośliny straciły większą część liści przez zimę, należy zwiększyć ją o ok. 30-40 kg/ha N.

Ważnym elementem nawożenia jest wybór terminu stosowania i formy azotu. Wiosenne nawożenie azotem rzepaku ozimego przeprowadzamy w dwóch dawkach, w krótkich odstępach czasowych (od kilku dni do 2-4 tygodni). W zależności od warunków pogodowych pierwsza dawka azotu w rzepaku powinna być zastosowana od 1 do 15 marca. Natomiast druga dawka na 4 tygodnie przed kwitnieniem. W przypadku spodziewanych wiosennych posuch drugą dawkę nawożenia można przyspieszyć. O efektywności nawożenia azotowego decyduje dostępność pozostałych składników pokarmowych. W okresie wiosennym nie powinniśmy zapomnieć o nawożeniu siarką oraz mikroskładnikami. Wskazane jest, aby nawożenie doglebowe siarką wykonać przed wiosennym ruszeniem wegetacji rzepaku, ponieważ warunkuje ona prawidłowe pobranie i wykorzystanie azotu z gleby. Dawka siarki powinna mieścić się w przedziale 1/3 do 1/5 dawki azotu.

Spośród mikroelementów rzepak w pierwszej kolejności nawozi się borem i manganem (szczególnie przy pH gleby powyżej 6,0), a następnie molibdenem, miedzią, cynkiem i żelazem. Standardowo w okresie wiosennym zaleca się dwa zabiegi dokarmiania dolistnego, pierwszy w fazie rozety (gdy rośliny przynajmniej częściowo odbudują rozetę po zimie), drugi w fazie pąkowania. Ważnym elementem w wiosennej agrotechnice rzepaku ozimego jest regulacja pokroju roślin, tzw. skracanie. Wiosenne stosowanie regulatorów wzrostu pełni dwojaką funkcję: ogranicza nadmierny rozwój pędu głównego oraz wyrównuje boczne rozgałęzienia. Zrównanie pędów bocznych to równomierne kwitnienie, dojrzewanie łuszczyn i wykształcanie nasion. W okresie wiosennym regulatory wzrostu rzepaku stosujemy od momentu wzrostu pędu głównego (BBCH 30-32) aż do fazy zielonego pąka (BBCH 50). Jednak wcześniejsza aplikacja jest skuteczniejsza.

Niezmiernie ważna jest temperatura powietrza w czasie stosowania regulatorów wzrostu. Oczywiście zależy to od rodzaju preparatu, ogólnie mówiąc zakres średniodobowych temperatur mieści się w przedziale 5-12°C. Jeżeli prognozowane są np. nocne spadki temperatury poniżej 0°C zabiegi należy opóźnić.

Do wiosennej regulacji pokroju roślin rzepaku możemy zastosować typowe retardanty (zawierające w swoim składzie chlorek chloromekwatu – CCC) lub fungicydy systemiczne z grupy triazoli, które oprócz działania grzybobójczego pełnią funkcję regulacji pokroju łanu. Z kolei słabsze plantacje rzepaku ozimego muszą być nie tyle silnie skracane, co stymulowane do tworzenia pędów bocznych. Zabieg zatem należy wykonać wcześniej niż w przypadku plantacji silnie rozwiniętych.

Po wstępnym obeschnięciu gleby, gdy tylko warunki na to pozwolą, należy rozpocząć prace polowe.

Na glebach lżejszych, gdzie wykonano orkę zimową, zwykle wystarczy bronowanie. Natomiast na cięższych glebach lepsze wyniki daje zastosowanie kultywatora o sztywnych łapach, po którym pole należy natychmiast zabronować.

Gdy tylko warunki na to pozwolą, zgodnie z zalecanymi terminami agrotechnicznymi siewu, wysiewamy zboża jare, rozpoczynając od owsa i pszenżyta, poprzez pszenicę, a kończąc na jęczmieniu. Kolejno siejemy rośliny strączkowe i rzepak jary, gdy gleba ma jeszcze duży zapas wilgoci. Do siewu zalecamy stosowanie odmian z List zalecanych do uprawy na obszarze województwa zachodniopomorskiego, które to publikujemy w tym numerze ZMR.

Pamiętajmy o zaprawianiu nasion oraz o dodatkowym zaszczepieniu nasion roślin motylkowych nitraginą, odpowiednią dla danego gatunku.

Na polach przeznaczonych pod ziemniaki najlepiej zastosować agregat uprawowy składający się z kultywatora gęstośladowego z jednym lub dwoma wałami strunowymi.

Na polach przeznaczonych pod buraki do pierwszego wiosennego zabiegu należy użyć agregatu uprawowego. Najlepsze efekty uprawowe uzyskuje się, gdy przed sekcją spulchniającą agregatu umieści się element wyrównujący pole, a z tyłu zamontuje wał zagęszczający glebę. Wyrównanie roli rozpocząć trzeba jak najwcześniej, gdy tylko przeschną grzbiety skib oraz gdy możliwy będzie wjazd ciągnikiem na pole. Zabieg chroni glebę przed parowaniem wody oraz pobudza do kiełkowania nasiona chwastów, które można później zniszczyć bronowaniem.

Zadbajmy również o urządzenia melioracyjne na gruntach ornych i użytkach zielonych. Aby woda mogła swobodnie przepływać, należy usunąć wszelkie zanieczyszczenia z rowów i studzienek rewizyjnych. Pozornie prosta czynność, o której nie można zapominać, powinna być wykonywana regularnie, ponieważ tylko właściwa konserwacja urządzeń melioracyjnych pozwoli nam uniknąć podtopień ozimin, a także da możliwość wcześniejszego rozpoczęcia prac polowych.

Stosując ŚOR należy przestrzegać zasad integrowanej ochrony zbóż i rzepaku ozimego, a także przestrzegać zapisów etykiet i upewnić się czy dany środek nie jest wycofany z rejestracji.

eprasa.pl a5e8bfd012

BUDOWNICTWO ROLNICZE

Rozwiązania szyte na miarę

Budownictwo rolnicze to wymagający sektor. Wiaty, magazyny, budynki inwentarskie często nietypowych rozmiarów muszą sprostać nie tylko surowym wymaganiom przepisów prawnych, ale i równie często agresywnemu środowisku chemicznemu. Dlatego do realizacji inwestycji są potrzebne nowoczesne i jednocześnie sprawdzone technologie, które są wdrażane w życie przez najbardziej doświadczone firmy na rynku.

Nowoczesny magazyn rolniczy w województwie zachodniopomorskim, którego generalnym wykonawcą był Pol Invest Robert Gaczyński powstał we współpracy z firmą z 50-letnim doświadczeniem, za którą stoi międzynarodowy koncern WOLF System. Chcemy być blisko generalnego wykonawcy czy inwestora i słuchać ich potrzeb. Zawsze doradzamy w projekcie, proponujemy rozwiązania dopasowane w każdym milimetrze do potrzeb naszych inwestorów. Sami produkujemy konstrukcje i wiele elementów każdej hali czy obory. Daje to nam pewność, że dostarczamy produkt dobrej jakości, którą możemy się pochwalić. Mamy sprawdzone rozwiązania, którym ufamy, a wykonawcy i inwestorzy ufają naszej firmie – mówi Grzegorz Gnitecki przedstawiciel WOLF System na Region Zachodniopomorski.

Budownictwo rolnicze dziś

To nowoczesne wiaty, magazyny i budynki inwentarskie, którym stawia się szereg niecodziennych wymagań – funkcjonalnych oraz prawnych. Takie obiekty muszą przede wszystkim być bezpieczne, odpowiadać potrzebom gospodarzy, zapewniać dobrostan zwierzętom, być odporne na warunki atmosferyczne i agresywne środowisko chemiczne oraz odznaczać się estetycznym wykonaniem, gdyż nierzadko stanowią one wizytówkę prężnie działającego, nowoczesnego gospodarstwa.

Tego typu inwestycje z zakresu budownictwa rolniczego są w stanie realizować jedynie firmy dysponujące zarówno dużym doświadczeniem, dobrej jakości komponentami jak i sprawdzoną technologią. Jest to bowiem gwarancja trwałości obiektu i wielu lat bezproblemowego użytkowania.

eprasa.pl a5e8bfd012

Budownictwo rolnicze WOLF System

W realizowanych obiektach WOLF System stosuje połączenie dwóch materiałów konstrukcyjnych – ocynkowanej stali oraz drewna, które jest sprawdzonym a jednocześnie nowoczesnym materiałem budowlanym. Jest trwałe, odporne na agresywne środowisko obiektów rolniczych, nie skrapla się na nim para wodna, co ma szczególne znaczenie w przypadku magazynów zbożowych – mówi Grzegorz Gnitecki. Poza tym jest estetyczne i przyjemne w odbiorze. W naszym systemie stosujemy drewno w wielu miejscach – w formie kratownicy łączonej płytkami kolczastymi jako konstrukcje ścian szczytowych, czy też drewno klejone w dźwigarach dachowych – wyjaśnia. Technologia budzi zainteresowanie ze strony inwestorów. Bardziej oczywiste jest dla nich połączenie stali z betonem. Drewno wydaje się być w porównaniu z tym ostatnim materiałem nietrwałym. Nic bardziej mylnego. Prócz wymienionych już wyżej atutów drewna warto zwrócić uwagę na fakt, że drewno klejone jest doskonałym materiałem konstrukcyjnym w przypadku obiektów o podwyższonych wymaganiach ochrony przeciwpożarowej. Obecnie jako elementy konstrukcyjne dużych rozpiętości (tj. dźwigary, ramy, rygle, belki) wykorzystuje się przede wszystkim drewno klejone. Klejenie drewna pozwala wykonać również elementy o bardzo dużych przekrojach, niemożliwych do osiągnięcia w przypadku elementów litych.

Dlatego też, co podkreślają inwestorzy wybierający naszą firmę, WOLF System każdą swoją inwestycję jest w stanie „uszyć na miarę", dopasować projekt do potrzeb klienta i jednocześnie sprawić, że będzie się on wyróżniał ponadprzeciętną estetyką. Otrzymują długowieczny, piękny budynek o doskonałych parametrach technicznych w konkurencyjnej cenie – podkreśla Grzegorz Gnitecki. Pełną ofertę obiektów rolniczych można znaleźć pod adresem https://www.wolfsystem.pl/budownictwo/budownictwo-rolnicze/.

Jeżeli poszukujesz optymalnych rozwiązań dla Twojej inwestycji postaw na sprawdzonego partnera z wieloletnim doświadczeniem. WOLF System działa kompleksowo - oferuje swoim Klientom zoptymalizowany projekt i gwarantuje rzetelnie zrealizowaną inwestycję.

Grzegorz Gnitecki
Specjalista ds. sprzedaży hal, obiektów inwentarskich i zbiorników żelbetowych
Tel. 609 572 935
grzegorz.gnitecki@wolfsystem.pl
www.wolfsystem.pl / www.wolfhaus.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

Jak kupować ule, aby służyły nam długie lata? ULE DREWNIANE

Coraz więcej telefonów i e-maili otrzymuję od młodych stażem pszczelarzy, którzy zaczęli swoją przygodę z pszczołami od jednej czy dwóch rodzin, a obecnie posiadają ich dziesięć lub więcej i na dodatek każda rodzina jest przetrzymywana w innym typie ula. Pytają wówczas jaki ul mają wybrać, podając rejon Polski, w którym pasieka się znajduje i jaki sprzęt mają zakupić, aby mogli poprawnie prowadzić gospodarstwo?

DAREK KARWAN

Wyposażenie techniczne każdej pasieki jest oczywiście niezwykle istotne, jednak zapomina się czasem o funkcjonalności urządzeń oraz ich precyzyjnym wykonaniu. Dotyczy to zarówno wyposażenia wytworzonego z drewna, jak i też urządzeń, takich jak miodarki czy odsklepiarki do miodu. Poza tym młody adept sztuki pszczelarskiej bardzo często nie posiada wiedzy praktycznej o współdziałaniu poszczególnych konstrukcji lub zachowywaniu się materiałów używanych w pszczelarstwie na przestrzeni całego roku kalendarzowego. Precyzja wykonania i jakość użytych materiałów w wyposażeniu technicznym pasieki może, i bardzo często się tak dzieje, skutkować tempem rozwoju gospodarstwa pasiecznego.

Dlatego warto poświęcić nieco uwagi tym zagadnieniom u progu nowego sezonu letniego i realizacji zamówień u producentów.

Ul ulowi nie równy

Oczywiście nie chodzi tutaj o rodzaj uli, ponieważ każdy z pszczelarzy wybierze taką konstrukcję, w której będzie osiągał dodatnie wyniki ekonomiczne. I trudno kogokolwiek przekonywać do takiego czy innego rozwiązania, skoro wybrał już dany typ ula. Jednak podczas wyboru należy wziąć szereg szczegółów, które tylko na pozór mogą wydawać się mało istotne, a w rzeczywistości decydują o zysku lub stracie.

Pierwszym zagadnieniem konstrukcji wykonanych z drewna jest oczywiście sam materiał użyty do budowy uli i ich wyposażenia. W ofertach wielu producentów widnieje informacja „ule drewniane…". Jeśli drewniane to dlaczego daszek wykonany jest z płyty pilśniowej? Użycie takiej płyty, czyli wyrobu drewnopochodnego w daszku nawet pokrytym blachą jest nieporozumieniem! Jeszcze dekadę temu można było nabyć płyty pilśniowe, tzw. meblowe, które były rzeczywiście niezwykle solidnie wykonane i odporne na uszkodzenia mechaniczne oraz wilgoć.

Obecnie z tamtych płyt została tylko nazwa – „płyty meblowe twarde". Po jednym lub dwóch sezonach użyte w daszku płyty zaczynają pęcznieć (puchnąć) pochłaniając wodę zawartą w powietrzu. Nawet bardzo dobra wentylacja ula powoduje zbieranie się pary wodnej podczas zimowli pod daszkiem i ta ilość wody wystarczy, aby nasz nowy daszek zaczął zachowywać się jak gąbka. W efekcie jesteśmy zmuszeni do wymiany takiej płyty lub nawet całego daszka, za który zapłaciliśmy niemałe pieniądze. Jednostkowa cena za daszek waha się od 40 do 60 zł, ale jeśli mamy do kupienia 10 lub 20 daszków to koszty są już zauważalne. Dlatego użyte materiały winny sprostać wymaganiom klimatyczno-pogodowym oraz, a może przede wszystkim, specyfice hodowli pszczół.

W moim mniemaniu stosowanie półproduktów w konstrukcjach z drewna jest nie tylko nieuczciwe ze strony producentów, ale także zwiększające z jednej strony koszty utrzymania pasieki, a z drugiej wpływa na zanieczyszczenie środowiska naturalnego. Przecież taką płytę należy zutylizować i, niestety, większość użytkowników po prostu spali taki wyrób, co w efekcie doprowadza do zwiększenia związków trujących w powietrzu, ponieważ płyta pilśniowa zawiera klej oraz inne środki chemiczne. Zalegające płyty na wysypisku śmieci również nie pozostają bez negatywnego wpływu na wody gruntowe oraz glebę.

Dlatego dobrze wykonany i funkcjonalny daszek na ul winien być wykonany z drewna. Deski użyte do poszycia można dodatkowo skleić klejem wodoodpornym i dopiero pokryć całość blachą lub papą

eprasa.pl a5e8bfd012

(polecam blachę, ponieważ utylizacja papy jest również kłopotliwa, a blachę można łatwo poddać recyklingowi). W bocznych deskach daszka powinny być wykonane otwory wentylacje podłużne lub okrągłe zabezpieczone siatką, oczywiście mowa tutaj o standardowych konstrukcjach.

Poduszka ocieplająca

Pod daszkiem zazwyczaj umieszcza się poduszkę ocieplającą, która winna spełniać dwie podstawowe funkcje – nie dopuścić do nadmiernego wychładzania gniazda, czyli utraty ciepła z zimującego kłębu lub podczas chłodnej aury oraz odprowadzać parę wodną na zewnątrz ula. Dlatego poduszki wykonane z materiałów nie pozwalających na przenikanie pary wodnej (styrodur, styropian, spienione PCV itd.) nie spełniają tej funkcji i nie powinny być stosowane jako górne ocieplenie. Oczywiście można nieco zmodyfikować taką poduszkę i zastosować otwory wentylacyjne, jednak w pewnych warunkach (silne wiatry, duża wilgotność powietrza, siła rodziny) otwory takie mogą przynieść więcej szkody niż pożytku pszczołom. Dlatego poduszki winny być wykonane z materiałów naturalnych, takich jak len czy bawełna, i wypełnione sieczką lub suchą słomą, którą wymienia się po każdej zimie, a poszewki można wyprać w szarym mydle i dobrze je wysuszyć (wywietrzyć).

Poza tym w ofercie handlowej często spotykamy poduszki „za małe". Jeśli, dla przykładu, gospodarujemy w ulach wielkopolskich to każdy pszczelarz posiada korpusy o wymiarach wewnętrznych w przybliżeniu 39 x 39 cm. Jeśli dodamy do tego ocieplenie i grubość użytych desek to standardowy korpus wielkopolski posiada zewnętrzne wymiary około 45 x 45 cm. Dobrze ocieplająca poduszka winna posiadać co najmniej taki wymiar, aby zapobiec miejscom nieosłoniętym (nie przykrytym) na powierzchni powałki. W ofercie handlowej do takich właśnie korpusów możemy kupić poduszki o wymiarach 38 x 38 cm, co jest zwykłym niechlujstwem ze strony producentów. Poduszka taka nie pozwoli na osiągnięcie żadnego z dwóch poprzednio wymienionych celów, do których została wykonana. Do korpusu o wymiarach 45 x 45 cm winno się stosować poduszkę o takich samych wymiarach! Pozwoli to na poprawne ocieplenie całej powierzchni powałki na okres zimowy.

Na marginesie dodam, że pewna cześć pszczelarzy poduszkę ocieplającą stosuje dopiero od połowy stycznia, co ma zapobiegać późnemu, jesiennemu czerwieniu matek i zbyt wczesnemu składaniu jaj przez królowe oraz dobrej wentylacji podczas zimowli. Jednak wydaje mi się, że jest to rozwiązanie mocno dyskusyjne, ponieważ nawet zabranie wszystkich mat i poduszek ocieplających jesienią nie zagwarantuje nam zakończenia czerwienia przez matki pszczele. Tym bardziej w obecnym czasie, gdy zmiany klimatyczne przynoszą bardzo wysokie temperatury jesienią i zimą. Po drugie, ostatnie badania na temat wpływu wychowu czerwiu w okresie późnojesiennym wskazują na brak związku z czerwieniem matek w tym okresie a kondycją całego roju podczas zimowli i na przedwiośniu. Jednak po rozpoczęciu czerwienia pod koniec zimy rodziny pszczele wymagają bardzo starannego ocieplenia uli! I dlatego dobrze wykonana poduszka oraz maty ocieplające z całą pewnością będą bardzo pomocne.

Powałka

Kolejnym elementem, na który powinniśmy zwrócić uwagę jest drewniana powałka wykonana bardzo często z cienkiej sklejki i drewnianych listew wraz z odpowiednio wyprofilowanymi wręgami. Powałka w porównaniu z beleczkami odstepnikowymi jest bardzo dobrym rozwiązaniem i z powodzeniem można ją stosować we wszystkich typach uli. Zależy to jedynie od preferencji samych pszczelarzy. Dobrze wykonana powałka powinna posiadać tyle otworów i o takim kształcie, aby pszczelarz bez dodatkowej pracy mógł swobodnie podkarmiać rodzinę, aplikować lekarstwa, a przede wszystkim element ten winien zabezpieczać pszczoły przed warunkami zewnętrznymi, jednocześnie nie utrudniając wentylacji. Samo wykonanie przez niektórych producentów tego elementu woła o pomstę do nieba.

Przede wszystkim przy zakupie powałek warto zwrócić uwagę na owe listewki, które przecież stykają się bezpośrednio ze zmieniającymi się warunkami pogodowymi. Wielu producentów wykonuje boki powałek z odpadów drewna i to tak krótkich, że jeden bok powałki składa się czasem z 3-4 różnych kawałków drewna połączonych na wielowypusty i sklejonych. Nawet przy właściwej konserwacji drewna, miejsca klejenia są najsłabszymi ogniwami całości. Przy zaciekaniu bocznym deszczu miejsca te po 3-4 latach przestaną być jednym kawałkiem i staną się dziurawym bokiem powałki, którą będziemy musieli wymienić lub naprawić. Pamiętajmy, że amortyzacja ula drewnianego przewidziana jest na okres 10 lat, dlatego jeśli elementy ula zaczynają przynosić kłopoty podczas ich eksploatacji po okresie krótszym to jest to wina użytych materiałów lub niechlujstwa ze strony producentów! Dodatkowo należy zwrócić uwagę na mocowanie boków powałki do sklejki oraz wzajemne połączenie samych boków. Boki tego elementu ula powinny być zespolone wyłącznie za pomocą wkrętów do drewna i sklejone klejem wodoodpornym.

Oferowane masowo powałki zespolone zszywkami metalowymi są wyrobem o niskiej wodoodporności i bardzo podatne na mechaniczne uszkodzenia przy przeglądach lub transporcie uli. Sklejka użyta w powałkach winna być sklejką wodoodporną, ale bez powłoki lakierniczej, tak aby można było ją dezynfekować za pomocą płomienia palnika gazowego. Powłoka lakiernicza uniemożliwia taką dezynfekcję i pozostaje nam jedynie użycie środków chemicznych, takich jak wodorotlenek sodu, który jest mocną zasadą i wpływa negatywnie na drewno i wyroby drewnopochodne. Warto o tym pamiętać, szczególnie przy zamawianiu internetowym, kiedy na zdjęciach możemy nie dostrzec wszystkich niuansów konstrukcyjnych. Z drugiej strony należy stwierdzić, iż większość producentów oferuje możliwość zwrócenia lub wymiany towaru, ale koszty wysyłki ponosimy wówczas sami. Dodam, że producenci mogą, bez dodatkowej opłaty, wykonać tyle otworów w powałce ile będziemy sobie życzyć.

Ostatnio jednak coraz więcej pojawia się komunikatów, iż standardowo powałka posiada tylko jeden otwór, a wszystkie dodatkowe mogą być wykonane za dopłatą. Tłumaczenie producentów jest czasami wręcz infantylne – muszą wykonać dodatkowy otwór, a to związane jest z dodatkowym poborem energii elektrycznej czy to podczas użycia lasera czy zwykłej otwornicy. Wszystko to prawda, jednak pobieranie dodatkowej opłaty za część składową wyposażenia ula jest moim zdaniem raczej nietaktem. Ponieważ przy zakupie powałki płacimy już za cały element, a nie osobno za sklejkę, wkręty, klej itd. Zamawiając powałkę określamy liczbę i rozmiar otworów i winniśmy zapłacić za gotowy element, bez dodatkowych kosztów związanych z ich wykonaniem, zgodnie z ofertą katalogową. ■

Artykuł ten jest dedykowany przede wszystkim mniej doświadczonym pszczelarzom, którzy chcą stworzyć optymalne warunki swoim podopiecznym, a nie posiadają wiedzy fachowej i doświadczenia, stojąc przed trudnym wyborem typu ula, w którym będą gospodarować. Artykuł marcowy i kwietniowy poświęcone są konstrukcjom wykonanym z drewna jako najpopularniejszego materiału używanego od lat w pszczelarstwie, kolejne będą traktować o ulach wykonanych z poliureatu i styropianu, a także pozostałych, coraz bardziej wyszukanych materiałów, używanych w produkcji uli pszczelich.

Darek Karwan, kaczor33@op.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

Grupa Azoty

WPŁYNIE NA URODZAJ

RSM®

28% N, 30% N, 32% N

RSM® S

26% N + 3% S

Nowoczesne standardy nawożenia

AUTORYZOWANY DYSTRYBUTOR:

Agro Service

Agro-Service Sp. z o.o.
tel. 691 432 382
www.agroservice.pl

www.grupaazoty.com **www.nawozy.eu** **agro@grupaazoty.com**

eprasa.pl a5e8bfd012

Grule, pyry, kartofle, a może ziemniaki...

Wokół ziemniaków narosło wiele mitów – a to, że szkodzą, a to, że tuczą... Osoby, które decydują się przejść na dietę często w pierwszej kolejności wykluczają ziemniaki z jadłospisu – niesłusznie. Dietetycy informują, że są one niskokaloryczne, a dzięki łatwo przyswajalnej skrobi na długo dają uczucie sytości.

GRAŻYNA FALANDYSZ, ZODR w Barzkowicach

Konflikt trwa i nic nie wskazuje na to, że zostanie zażegnany. W zależności od regionu i gwary rozmaicie nazywamy ziemniaki. Ludy południowe, w tym górale z Podhala, mówią – grule lub rzepa, na Śląsku – kartofle, natomiast w gwarze poznańskiej w Wielkopolsce – pyry, Kaszubi zaś ziemniak nazywają bulwą. Zdecydowana większość najczęściej używa nazwy – ziemniaki. Bez względu jednak na to czy wybieramy określenie ziemniaki, grule, kartofle czy pyry, warto je smakować i jeść.

Prawidłowo przygotowane ziemniaki są bogatym źródłem witaminy C, A, B1, B2, B3, B6. Są źródłem minerałów, m.in. jodu, sodu, potasu, wapnia, żelaza, magnezu. Zawierają 1,5 g błonnika pokarmowego w 100 g pokarmu, wnoszą ze sobą wiele właściwości prozdrowotnych. W kuchni ziemniaki wykazują nieograniczony potencjał kulinarny, dzięki czemu możemy przyrządzać i zaprezentować je na wiele sposobów.

Przystępując do przygotowania potrawy z ziemniaków warto wziąć pod uwagę, jaką ich odmianą dysponujemy. Poszczególne rodzaje różnią się między sobą zawartością suchej masy i skrobi. Ziemniaki lubimy w różnych postaciach: z wody, pieczone, puree czy może ziemniaki w koszulkach oraz frytki. Na przednówku ciepła kolacja w formie zapiekanki z ziemniakami lub cudowne pieczone na rumiano ziemniaki z kremem ziołowo-twarogowym nie mają sobie równych. Mogą być dodatkiem do dowolnego dania czy też samodzielnym pomysłem na obiad, przekąskę czy kolację.

RUMIANE ZIEMNIAKI Z KREMEM ZIOŁOWO-TWAROGOWYM

6 dużych ziemniaków typu kulinarnego C – lekko mączysty, które zawierają sporo skrobi

Krem ziołowo-twarogowy: 50 g jogurtu greckiego, 100 g fety, 50 g twarożku koziego, ząbek czosnku, świeżo mielony pieprz, sól, świeże listki bazylii oraz tymianek, 1/3 łyżeczki skórki otartej cytryny, olive extra virgin

Ziemniaków nie obieramy, ale dokładnie szorujemy, osuszamy i nakłuwamy w kilku miejscach, np. patyczkiem do szaszłyków. Oliwę mieszamy z solą i ulubionymi suszonymi ziołami. Każdego ziemniaka nacieramy ziołową miksturą i pojedynczo zawijamy w folię (błyszczącą stroną sreberka do środka). Wstawiamy ziemniaczane paczuszki do piekarnika rozgrzanego do 200°C, pieczemy około 50 minut (sprawdzamy patyczkiem). W czasie, gdy pieką się ziemniaki, wykonujemy krem.

Ziemniaki są ważnym i popularnym warzywem i doczekały się własnych pomników. W Polsce pomniki ziemniaka znajdują się w Poznaniu i Biesiekierzu.

eprasa.pl a5e8bfd012

Krem ziołowo-twarogowy: miksujemy fetę z jogurtem, kozim twarożkiem, startym czosnkiem, skórką cytryny na puszysty krem, dodajemy posiekane listki tymianku oraz bazylii (porwane w palcach). Na końcu doprawiamy świeżo mielonym pieprzem.
Gdy ziemniaki będą już upieczone rozwijamy je z folii do połowy (tak, aby wciąż w niej były), rozcinamy z góry skórkę ziemniaka na krzyż i lekko wyciskamy do góry miąższ, po czym skrapiamy oliwą. Dopiekamy jeszcze około 10 minut. Następnie rumiane ziemniaki wykładamy na półmisek, a do każdego dajemy łyżkę kremu ziołowo-twarogowego, skrapiamy oliwą.

PIECZONE PUREE Z BATATÓW

800 g batatów, 50 g masła, łyżeczka soli, garść świeżego tymianku lub pora, 2 łyżki soku z cytryny lub sok z połowy limonki
dodatki: pół limonki, 4 łyżki oliwy, pomidorki koktajlowe
przyprawy: chili, zioła (kolendra, szczypiorek), świeżo mielony pieprz

Bataty dokładnie obieramy. Po obraniu otrzymamy około 700 g ziemniaków gotowych do pieczenia. Aby skrócić czas pieczenia kroimy je w plastry lub słupki, układamy w naczyniu żaroodpornym. Posypujemy solą, dodajemy kawałki masła oraz gałązki tymianku. Przykrywamy pokrywką lub folią, wstawiamy do piekarnika nagrzanego do 200°C. Pieczemy około 60 minut. Następnie wyjmujemy z piekarnika. Całość przekładamy do miski i miksujemy. Dodajemy sok z cytryny lub sok z limonki. Całość mieszamy i przekładamy na półmisek. Układamy ćwiartki pomidorków oraz plasterki limonki, dekorujemy tymiankiem. Puree z batatów polewamy oliwą, oprószamy chili i świeżo mielonym pieprzem, posypujemy świeżo siekanymi ziołami (kolendra, szczypiorek). Podajemy z warzywami lub jako samodzielny posiłek.

ZIEMNIACZANE PALUSZKI

500 g ugotowanych ziemniaków, jajko, 1/2 szklanki mleka, 3 łyżki sera typu parmezan, 2 łyżki mąki ziemniaczanej, łyżeczka kminku i soli, 1/2 szklanki oleju z pestek winogron
Sos: pęczek koperku, 200 g gęstego jogurtu, sól, pieprz, kilka kropel soku z cytryny

Ugotowane ziemniaki mielimy lub przepuszczamy przez praskę. Dodajemy jajko oraz pozostałe składniki. Dokładnie mieszamy przy pomocy blendera. Rozgrzewamy małą patelnię. Wlewamy olej do wysokości około 1 cm. Masę ziemniaczaną przekładamy łyżką do rękawa cukierniczego lub szprycy z otworem o średnicy 1 cm. Możemy użyć jednorazowych worków z ręcznie wyciętą końcówką. Wyciskamy paluszki na dobrze nagrzany olej. Przekręcamy na drugą stronę po około 2 minutach, gdy będą zarumienione. Przekładamy je na talerz wyłożony ręcznikiem papierowym, aby odsączyć z nich nadmiar tłuszczu. Paluszki idealnie pasują do maczania w jogurcie. Sprawdzają się jako samodzielna przekąska oraz jako dodatek do obiadu. Ziemniaczane paluszki podajemy z sosem.
Sos: koperek siekamy drobno, mieszamy z jogurtem. Przyprawiamy kilkoma kroplami soku z cytryny, solą i świeżo mielonym pieprzem.

PIECZONE ZIEMNIAKI

1 kg ziemniaków, 7 ząbków czosnku, 100 ml oleju lub oliwy, 3 cebule, kilka gałązek rozmarynu, sól do smaku

Ziemniaki myjemy, obieramy (jeśli skóra jest ładna, zostawiamy), kroimy na mniejsze kawałki (połówki, a większe kroimy na ćwiartki). Przekładamy do miski, solimy, dodajemy obrany i pokrojony w plasterki czosnek, cebulę, gałązki rozmarynu, polewamy oliwą. Mieszamy, pozostawiamy na koło 15 minut. W tym czasie rozgrzewamy piekarnik. Następnie dużą, płaską blachę z piekarnika wykładamy papierem do pieczenia. Ziemniaki rozkładamy w jednej warstwie tak, aby najlepiej nie stykały się ze sobą. Wstawiamy do nagrzanego piekarnika o temperaturze 200°C. Najlepiej z opcją grilla. Pieczemy około 20 minut, wyjmujemy ostrożnie, ziemniaki odwracamy na drugą stronę i pieczemy kolejne 20 minut. Pieczone ziemniaki podajemy z sosami oraz z innymi warzywami z piekarnika.

Słodkie ziemniaki – bataty są świetną alternatywą do tradycyjnych ziemniaków. Mają bardzo ciekawy smak. Pieczone lub gotowane bardzo dobrze smakują zarówno na słodko, jak i w wersji na ostro. A na ich bazie możemy przygotować smaczne, zdrowe oraz zaskakujące dania a także przekąski na różną okazję.

BABKA ZIEMNIACZANA Z BOCZKIEM

1,5 kg ziemniaków, 200 g wędzonego boczku, 2 cebule, 2 jajka, 2 łyżki mąki pszennej, łyżka mąki ziemniaczanej, łyżka majeranku, sól, pieprz, masło i bułka tarta do formy
Sos pietruszkowy: 300 g jogurtu greckiego lub kwaśnej śmietany 18%, sok z 1/2 cytryny, 1/2 łyżeczki soli, szczypty cukru, pieprzu, listki natki pietruszki z 10 gałązek

Ziemniaki obieramy, ścieramy na tarce o najmniejszych oczkach. Na tarce ścieramy również cebulę. Boczek i pozostałą cebulę kroimy w kostkę, podsmażamy na patelni (jeżeli boczek nie jest zbyt tłusty – dodajemy łyżkę oleju). Ze startych ziemniaków odlewamy nadmiar płynu. Następnie przekładamy je do miski, dodajemy jajka, obie mąki, podsmażony boczek z cebulką oraz przyprawy. Całość mieszamy dokładnie, aby powstała jednolita masa. Gotową masę ziemniaczaną przekładamy do natłuszczonego naczynia żaroodpornego, keksówki lub na blaszkę. Wstawiamy do piekarnika nagrzanego do temperatury

eprasa.pl a5e8bfd012

180°C, pieczemy około 70 minut. Najlepiej smakuje na ciepło, podana z lekką surówką z kiszonej kapusty i sosem pietruszkowym. Babkę ziemniaczaną możemy podawać ze śmietaną, maślanką, czy sosem grzybowym, a także koperkowym. Świetnie smakuje również na drugi dzień, pokrojona w plastry i podsmażona na patelni.

DROŻDŻOWE BUŁECZKI Z BATATA

180 g ugotowanego batata, 50 ml mleka ciepłego do rozczynu, 20 g drożdży świeżych, łyżeczka cukru do drożdży, 250 g mąki pszennej, 25 g cukru, 1/2 łyżeczki cynamonu, jajko, 25 ml oleju, łyżeczka soli
dodatkowo: 40 g miękkiego masła, 1/4 szklanki cukru trzcinowego, łyżeczka mielonego cynamonu, 40 g orzechów włoskich
lukier: 100 g cukru pudru, łyżka śmietany kremówki, 2 łyżki mleka

Batata po ugotowaniu dokładnie rozgniatamy tłuczkiem do ziemniaków lub przepuszczamy przez praskę, studzimy. Drożdże rozkruszymy, dodajemy łyżeczkę cukru oraz ciepłe mleko, dokładnie mieszamy, odstawiamy w ciepłe miejsce na około 20 minut. Do dużej miski wsypujemy mąkę, dodajemy bataty, cynamon, jajko, olej i cukier oraz sól. Dodajemy rozczyn drożdżowy. Dokładnie wyrabiamy ciasto. Miskę z wyrobionym ciastem przykrywamy ściereczką, odstawiamy do wyrośnięcia na około godzinę. Po tym czasie ciasto ponownie zagniatamy. Wyjmujemy je na posypany mąką blat i rozwałkowujemy na grubość około 1 cm. Wierzch smarujemy masłem, posypujemy cukrem trzcinowym, cynamonem oraz orzechami. Zwijamy w rulon, ostrym nożem kroimy na 8 kawałków. Blaszkę o średnicy około 22 cm smarujemy olejem, układany w niej luźno bułeczki. Formę przykrywamy ściereczką i odstawiamy w ciepłe miejsce na około pół godziny. Piekarnik nagrzewamy do 175°C, pieczemy bułeczki przez około 25 minut - aż będą rumiane. Po upieczeniu, studzimy. Wykonujemy lukier: do cukru pudru dodajemy śmietanę kremówkę oraz dolewamy stopniowo mleko, ucieramy do otrzymania odpowiedniej konsystencji. Lukrem smarujemy bułeczki.

3 PODSTAWOWE TYPY POLSKICH ZIEMNIAKÓW JADALNYCH

- Typ A – sałatkowy, których miąższ po ugotowaniu nadaje się do krojenia
- Typ B – ogólnoużytkowy, który po ugotowaniu łatwo się rozgniata
- Typ C – lekko mączysty, który po ugotowaniu rozsypuje się

RYBY I INNE WODNE STWORY NA NASZYCH STOŁACH

Czosnkowe krewetki

Jedni je uwielbiają, inni mówią, że ich nie lubią i robali jeść nie będą. Na pytanie czy kiedykolwiek jedli - zazwyczaj odpowiedź jest zawsze ta sama: nie. Nasuwa się kolejne pytanie, skoro nie jadłeś to skąd wiesz że nie lubisz?😊

TOMASZ ZAGÓRSKI, PZDR w Szczecinie

Fakt, troszkę przypominają z wyglądu larwy chrabąszcza majowego, ale z chrabąszczem nie mają nic wspólnego. Krewetki to przepyszne owoce morza, które nawet początkujący przygotuje. Nie potrzeba tu doświadczenia i lat spędzonych w kuchni.

Krewetki – 250 g, najlepiej te większe, koktajlowe są trochę za małe (waga po rozmrożeniu), masło klarowane– 2-3 łyżki, czosnek – 2-3 ząbki, pietruszka lub kolendra – kilka gałązek, sól, pieprz

Zamrożone krewetki przesypujemy do miski i wkładamy do lodówki. Pozostawiamy na noc, aby się rozmroziły, ewentualnie pozostawiamy na blacie w kuchni. Nigdy nie rozmrażamy produktów poprzez włożenie do ciepłej wody. Piszę o tym, gdyż wielu popełnia ten błąd. Rozmrożone krewetki myjemy i obsuszamy papierowym ręcznikiem. Czosnek drobniutko siekamy lub przeciskamy przez praskę. Na rozgrzane masło wrzucamy czosnek, na dosłownie kilkanaście sekund. Następnie dodajemy krewetki i pilnujemy, aby równomiernie się podsmażyły z każdej strony. Czas smażenia to maksymalnie 3-4 minuty. W trakcie smażenia dodajemy posiekaną natkę pietruszki. Gdy są już gotowe – wszystko zsypujemy na talerz i na koniec posypujemy resztą posiekanej natki. ■

eprasa.pl a5e8bfd012

Kawa - od ziarenka do filiżanki...

Na smak kawy wpływa nie tylko jej gatunek czy odmiana. Zanim kawa trafi na nasz stół w postaci aromatycznego naparu, jej ziarna muszą przejść długą drogę. Dużą rolę odgrywa sposób zbioru, palenia, czas przechowywania oraz umiejętne przygotowanie naparu. Każdy etap produkcji kawy jest niezwykle ważny, wymaga czasu, wiedzy i odpowiednich umiejętności.

KAROLINA KIEWLICZ, ZODR w Barzkowicach

Zbiór

Na małych plantacjach owoce zbierane są ręcznie (tzw. metoda pickingu). Jest to, co prawda, czasochłonne i czasami wymaga wielokrotnych obchodów plantacji, ale pomaga wybrać tylko te najlepsze, w pełni dojrzałe owoce. Kolejną metodą zbioru jest stripping, który polega na strząsaniu owoców. Minusem tej metody jest strącanie zarówno owoców dojrzałych, jak i niedojrzałych, a czasem i przejrzałych. Kawa z takich ziaren traci na jakości. Natomiast na dużych plantacjach, gdzie kawa uprawiana jest przemysłowo lub tam, gdzie pozwala na to ukształtowanie terenu, do zbioru owoców wykorzystywane są specjalne kombajny, co w konsekwencji daje kawę gorszej jakości. Bezpośrednio po zbiorze owoce kawowca poddawane są dalszej obróbce.

Obróbka

W celu wydobycia nasion kawy stosowane są dwie metody:

- Metoda sucha – polega na naturalnym suszeniu owoców na nasłonecznionych matach. Może to trwać do 4 tygodni. W tym czasie owoce i skórki obsychają i odpadają.
- Metoda mokra – polega na oddzieleniu nasion od miąższu i skórki poprzez zgniatanie owoców kamiennymi lub metalowymi wałkami z użyciem dużej ilości wody pod ciśnieniem. W wodzie ulegają lekkiej fermentacji, a następnie są suszone.

W zależności od gatunku wydobyte ziarna mogą być zielone, szare lub nawet beżowe. Jest to tzw. kawa surowa, której ziarna nie zostały jeszcze poddane procesowi palenia. Ma łagodny, odrobinę mdły smak z lekkim, wyczuwalnym posmakiem kwasowości. Nie każdemu może przypaść do gustu gdyż nie zawiera charakterystycznego aromatu jak przy kawach czarnych. Ekstrakt z zielonej kawy polecany jest przy odchudzaniu ze względu na dużą zawartość kwasu chlorogenowego (kawy czarne są go pozbawione).

Suszone łupinki z owoców kawowca pozostałe po obróbce ziaren kiedyś traktowane były jako odpad. Dziś wykorzystywane są do parzenia oryginalnego napoju. Noszą tajemniczo brzmiącą

eprasa.pl a5e8bfd012

nazwę cascara co po hiszpańsku oznacza po prostu skórkę. Po zaparzeniu jest intensywna i przypomina mocną herbatę. Można podawać ją zarówno na ciepło, jak i na zimno. Ma orzeźwiający, delikatnie owocowo-cytrusowy smak z nutą wiśni, jabłek, śliwek czy hibiskusa. Ilość kofeiny jest niewielka i zależy od długości parzenia i dobranych proporcji. W skład oryginalnej cascary pitej od wieków w Jemenie czy Etiopii, oprócz łupinek wchodzi mieszanka przypraw takich jak gałka muszkatołowa, imbir oraz cynamon.

Palenie

Przyjąć można, że najważniejszym etapem produkcji jest wypalanie zielonych ziaren, które wpływa na ostateczne właściwości kawy, kształtuje odpowiedni smak i aromat. Podczas procesu palenia ziarna poddawane są działaniu odpowiedniej temperatury w określonym czasie. Im delikatniejsze palenie, tym naturalne nuty smakowe danej kawy są lepiej wyczuwalne. Zbyt długie palenie może spowodować natomiast utratę aromatu.

3 stopnie wypalenia kawy

1. Palenie jasne – temp. 200-205 stopni C, stosowane przy wysokiej jakości ziarnach arabiki. Nie zagłusza naturalnego smaku. Kawa palona w ten sposób ma delikatny, subtelny smak o wyraźnej kwasowości i wysoką zawartość kofeiny. Ziarna są suche, a ich kolor określa się jako cynamonowy.

2. Palenie średnie – temp. 215 stopni C, najpopularniejszy sposób wypalania. Nadaje ziarnom brązowego koloru z odrobiną oleistego połysku. Ziarna palone w ten sposób zachowują balans między goryczą a kwasowością, kawa ma bogaty i intensywny smak.

3. Palenie ciemne – temp. 225-235 stopni C, kwasowość prawie zupełnie zanika, dominuje gorycz. Ziarna palone w ten sposób przybierają ciemnobrązową barwę, a ich powierzchnię pokrywają olejki. Ziarna te wybierane są przez miłośników mocnej kawy. Postrzegane są jako odpowiednie do espresso.

Każda kawa może być wypalana na różne sposoby, które przyniosą zróżnicowane efekty. Jednak każda kawa posiada swój indywidualny profil, przy którym wydobyte zostaną jej najlepsze walory.

Przez ponad 100 lat młynki do kawy produkował... koncern motoryzacyjny Peugeot

eprasa.pl a5e8bfd012

Istnieją dwie podstawowe metody wypalania kawy: metoda bębnowa/metoda mistrzowska (proces nadzorowany przez mistrza, umieszczanie ziaren kawy w bębnach obracających się wokół własnej osi nad źródłem ciepła) i palenie gorącym powietrzem (produkcja masowa, ziarna wrzucane do specjalnych komór i wypalane w krótkim czasie strumieniem gorącego powietrza).

Można poeksperymentować i przeprowadzić proces wypalenia samodzielnie w warunkach domowych. Nie jest to trudne, chociaż wymaga pewnego wyczucia. Zielone ziarna można prażyć np. w piekarniku. Ziarna umieszcza się na papierze do pieczenia i rozgrzanym do temp. 230 stopni, z termoobiegiem, do momentu odgłosu pęknięcia (jak przy prażeniu popcornu). Wtedy należy zakończyć proces palenia, a ziarna odstawić do ostygnięcia.

Mielenie

Początkowo do mielenia kawy wykorzystywano drewniane, ręcznie robione moździerze. Pierwsze młynki pojawiły się w XV wieku w Turcji. Były to podłużne, mosiężne urządzenia z rączką, przy obracaniu której żarna w środku mieliły ziarna kawy. Przez lata młynki do kawy udoskonalano, wprowadzano nowe materiały do ich budowy, zwiększano ich pojemności. Przełom nastąpił w 1897 r. w Stanach Zjednoczonych, kiedy to wprowadzono do sprzedaży młynki elektryczne. Obecnie rynek bogaty jest w różnego rodzaju młynki do mielenia.

Ważny jest dobór stopnia mielenia, który zależy przede wszystkim od metody przyrządzania kawy. Główna zasada mówi, że im dłużej kawa jest parzona tym grubiej powinna być zmielona. Kawa grubiej zmielona będzie łagodniejsza, natomiast drobniejsze zmielenie ziaren spowoduje, że napar nabierze więcej goryczy, ale też odsłoni więcej smaków.

3 podstawowe stopnie zmielenia

1. Kawa grubo zmielona – przypomina kryształki soli morskiej, przeznaczona do ekspresów przelewowych.

2. Kawa średnio zmielona – wielkości ziarenek piasku, przeznaczona głównie do kawiarek.

3. Kawa drobno zmielona – o konsystencji cukru pudru, jest najlepsza do ekspresu ciśnieniowego.

Przechowywanie

Warto zaznaczyć, że surowe ziarna mogą być przechowywane przez kilka lat i nie tracą przy tym swoich właściwości, natomiast inaczej jest z ziarnami palonymi. Muszą być odpowiednio przechowywane (szczelnie zamknięte, w suchym, chłodnym i zaciemnionym miejscu) i w miarę szybko zużyte. Kawę najlepiej przechowywać w oryginalnych opakowaniach, ponieważ bardzo szybko przejmuje obce wonie. Również po zmieleniu kawa szybko traci walory zdrowotne oraz smakowe, ponieważ mielenie znacznie przyspiesza proces wietrzenia. Ze względu na wygodę i czas przyrządzania niektórzy decydują się na kupno kawy już wcześniej zmielonej. Jednak warto kupować kawę ziarnistą i mielić ją tuż przed zaparzaniem. ■

Fot. unsplash.com, pixabay.com/pl

eprasa.pl a5e8bfd012

Pielęgnacja drzew w pigułce

Wzrost temperatur oraz dłuższy dzień przypominają nam o długo wyczekiwanej wiośnie, a co za tym idzie wielu ogrodników rozpocznie pierwsze prace pielęgnacyjne w swoich ogrodach. Zjawiskowy ogród to wizytówka każdego domu, ale przede wszystkim miłośnika zieleni, a jego posiadanie to nie tylko koszenie trawy czy podlewanie roślin.

mgr. inż. AGNIESZKA KOZIOŁ
Instytut Technologiczno-Przyrodniczy
Państwowy Instytut Badawczy Oddział w Szczecinie
a.koziol@itp.edu.pl

Drzewa, prócz ważnej roli wizualnej, jaką pełnią w formowaniu krajobrazu, chronią również przed wiatrem, ostrym słońcem w lecie oraz piorunami.

Drzewa w kulturze

Od wieków drzewom nadawano nadprzyrodzone moce oraz określano je jako opiekunów domu. Symbolizowały trwanie oraz nieprzemijalność, a wzmianki o lipach i dębach pojawiały się w wielu mitach i opowiadaniach. Na całym świecie w wielu domach sadzi się drzewa w celu upamiętnienia ważnych wydarzeń, tj. narodziny dziecka bądź ślub. W Polsce, w przypadku narodzin chłopca sadzi się dąb, a dziewczynki – lipę. Dąb uważany jest za znak siły oraz trwałości, natomiast lipa symbolizuje życie rodzinne i urodzaj. Dawniej, gdy dekoracyjne formy ogrodowe nie były znane, drzewa rosły do ogromnych rozmiarów. Obecnie ustąpiły miejsca ozdobnym krzewom, często egzotycznym, oraz niskim drzewom. Aktualnie drzewa w ogrodach utrzymuje się przy niewielkich rozmiarach, głównie aby nie zagrażały bezpieczeństwu i nie przeszkadzały sąsiadom.

„Fabryka tlenu"

Obecność drzew nie wynika tylko i wyłącznie z korzyści estetycznych, społecznych oraz ekonomicznych, ale przed wszystkim mają ogromne znaczenie w przyrodzie. Stanowią siedliska życia dzikich zwierząt. Nie tylko lasy, parki czy skwery, ale również pojedyncze drzewa to miejsce życia wielu zwierząt. Jednak najważniejszą rolą, jaką pełnią, jest produkcja tlenu. Odświeżają oraz ochładzają powietrze, ale przed wszystkim w tzw. procesie fotosyntezy wiążą dwutlenek węgla i wytwarzają tlen, dzięki czemu łagodzą skutki efektu cieplarnianego oraz stabilizują klimat na Ziemi. Szacuje się, że 1 drzewo w ciągu roku wytwarza tlen wystarczający dla 10 osób. Dodatkowo drzewa chronią zasoby wód gruntowych, zatrzymując wodę oraz wilgoć w glebie.

„Wiosenne porządki"

Drzewa przycinamy głównie w celu poprawy ich rozgałęziania, poprawy wyglądu oraz lepszego owocowania. Jednak

eprasa.pl a5e8bfd012

W Polsce w przypadku narodzin chłopca sadzi się dąb, a dziewczynki – lipę. Dąb uważany jest za znak siły oraz trwałości, natomiast lipa symbolizuje życie rodzinne i urodzaj

jak wykonywać takie zabiegi, aby nie uzyskać odwrotnego efektu? Przycinanie pędów drzew nie jest trudne, należy natomiast stosować się do kilku zasad.

Po pierwsze przycinanie wykonuje się na wiosnę, zanim rośliny wypuszczą pierwsze liście. Zwróćmy uwagę, aby temperatury były dodatnie, a w najbliższym czasie nie występował przymrozek. **Należy pamiętać, że nie tniemy roślin, które mają wykształcone pąki oraz zbliża się okres ich zakwitu.** Do roślin, których nie tniemy wiosną należą: winorośl, orzech włoski, brzoza oraz bzy.

W pierwszej kolejności należy pamiętać, iż inne reguły dotyczą przycinania drzew ozdobnych od drzew owocowych. Na początku zawsze usuwamy martwe, suche oraz chore gałęzie. Podczas skracania zdrowych gałęzi, cięcie wykonujemy tuż za oczkiem. Wykonujemy je na ukos, od oczka w dół. W przypadku grubszych konarów, ok. 5 cm za bocznym rozgałęzieniem. Miejsca po cięciach warto zabezpieczyć specjalną maścią ogrodniczą, która zapewni ochronę przed chorobami grzybiczymi.

Przycinanie **gatunków ozdobnych** robimy w momencie, gdy chcemy nadać im ładny kształt lub utrudniają użytkowanie przestrzeni ogrodu. Usuwamy wtedy tylko te gałęzie, które wystają przez co finalnie wygląda nieestetycznie.

eprasa.pl a5e8bfd012

Pamiętamy, że w przypadku kasztanowca lub magnolii możemy zrezygnować z obcinania, ponieważ wyglądają zachwycająco bez takiego zabiegu oraz mogą zacząć marnieć. Nietypowym drzewem do podcinania jest wierzba, w tym przypadku możemy śmiało obcinać gałęzie znajdujące się kilkanaście centymetrów nad szczepieniem.

Pielęgnacja **drzew owocowych** jest jednym z podstawowych i najważniejszych zabiegów, a właściwa pielęgnacja sprzyja prawidłowemu wzrostowi drzew oraz lepszemu owocowaniu i jakości plonu. Bez odpowiedniej kontroli drzewa mogą stać się wybujałe oraz zbyt zagęszczone, a w efekcie doprowadzi do obniżenia plonu oraz uwrażliwienia na choroby i szkodniki roślin. W przypadku drzew owocowych często pojawia się błędna obawa, iż cięcia pozbawią nas owoców w przyszłym roku. Nic bardziej mylnego, bowiem niewłaściwa pielęgnacja prowadzi do znacznego obniżenia potencjału drzew owocowych.

Wyróżniamy kilka sposobów cięć drzew owocowych:
- formujące,
- odnawiające,
- odmładzające,
- prześwietlające.

◆ **Cięcie formujące** służy głównie uformowaniu korony odpowiednio według naszych potrzeb. Taki system cięcia powtarzamy w ciągu 5 lat, usuwając tylko pędy konkurencyjne oraz krzyżujące się. Pozbywamy się również pędów, które rosną zbyt blisko nisko lub dotykają ziemi.

◆ **Cięcie prześwietlające** ma na celu przerzedzić koronę tak, aby promienie słoneczne mogły docierać do całości korony. Dzięki takiemu zabiegowi poprawimy odporność drzewa na choroby i szkodniki. W pierwszej kolejności należy usuwać pędy porażone, chore, krzyżujące się lub połamane.

◆ **Cięcie odnawiające** (zachowawcze) zwiększa plonowanie oraz jakość plonu i opiera się na usuwaniu wieloletnich pędów owoconośnych, których wiek nie przekracza kilku lat (około 3 lat).

◆ **Cięcie odmładzające** wykonujemy głównie na starych, zaniedbanych drzewach, gdzie usuwane są najstarsze pędy. Możemy wykonać cięcia nawet do kilku metrów.

Podczas pielęgnacji drzew owocowych zwracamy uwagę, aby usuwać gałęzie rosnące w stronę pnia lub krzyżujące się, potocznie nazywane wilkami, czyli młode i długie pędy, które wyrastają na grubych konarach z oczek śpiących, praktycznie nigdy nie zawiązują owoców. Rosną pionowo ku górze i szybko zagęszczają koronę drzewa, przez co utrudniają światłu dostęp do wnętrza korony. Następnie pozbywamy się pędów, które rosną pionowo w górę. Prawidłowo usunięte gałęzie, powinny zawsze odpowiednio prześwietlać koronę drzewa, aby dochodziła właściwa ilość światła.

Po zimie

W okresie wiosennym idealnie widać w jakim stanie są rośliny po zimie. Odstającą korę możemy śmiało przybić małymi gwoździkami do pnia, a odgryzienia spowodowane przez gryzonie warto zabezpieczyć preparatami grzybobójczymi. Gdy zauważymy na naszych drzewach przemarznięte pędy usuwamy je aż do zdrowego miejsca.

Odpowiednia i konsekwentna pielęgnacja pozwoli na utrzymanie rośliny w zdrowym stanie przez wiele lat, a tym samym – w przypadku ewentualnych uszkodzeń – silne drzewo szybko się zregeneruje. ■

Bibliografia:
Jasicki A. 2015. Po co ludziom drzewa, czyli o roli i znaczeniu drzew w życiu człowieka; Siewniak M. 2010. Pielęgnowanie drzew–dzisiaj. Kurier Konserwatorski, 8, 24-28; https://www.mojpieknyogrod.pl/artykul/symboliczny-wymiar-drzew; https://www.ekologia.pl/ciekawostki/dlaczego-drzewa-sa-dla-nas-takie-wazne,18748.html; https://www.swiatkwiatow.pl/poradnik-ogrodniczy/drzewa-owocowe-przycinanie-id327.html

eprasa.pl a5e8bfd012

Kalendarz biodynamiczny

Marzec 2022

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
	00-22 **1** PO/WO 22-24	**2** WO ● NÓW	**3** WO	00-02 **4** WO/OG 02-24	**5** OG	00-09 **6** OG/ZI 09-24 ☼ 6.11-17.24
7 ZI	00-20 **8** ZI/PO 20-24	**9** PO	**10** PO Od 18.00 ◖ I Kwadra	00-08 **11** PO/WO 08-24 Do 6.00	**12** WO ◆	00-21 **13** WO/OG 21-24 ☼ 5.56-17.37
14 OG	**15** OG	00-06 **16** OG/ZI 06-24	**17** ZI	00-12 **18** ZI/PO 12-24 ○ PEŁNIA	**19** PO	00-17 **20** PO/WO 17-24 ☼ 5.39-17.49
21 WO	00-20 **22** WO/OG 20-24 Od 3.00 do 15.00	**23** OG Od 19.00	00-22 **24** OG/ZI 22-24 Do 7 .00	**25** ZI ◗ III Kwadra	**26** ZI	00-02 **27** ZI/PO 02-24 ☼ 6.22-19.01
28 PO	00-07 **29** PO/WO 07-24	**30** WO	00-12 **31** WO/OG 12-24			

Kwiecień 2022

PONIEDZIAŁEK	WTOREK	ŚRODA	CZWARTEK	PIĄTEK	SOBOTA	NIEDZIELA
				1 OG ● NÓW	00-19 **2** OG/ZI 19-24	**3** ZI ☼ 6.06-19.14
4 ZI Od 9.00 do 21.00	00-05 **5** ZI/PO 05-24	**6** PO	00-18 **7** PO/WO 18-24 Od 15.00	**8** WO Do 3.00	**9** WO ◖ I Kwadra	00-06 **10** WO/OG 06-24 ☼ 5.50-19.26
11 OG	00-16 **12** OG/ZI 16-24	**13** ZI	00-23 **14** ZI/PO 23-24	**15** PO	**16** PO ○ PEŁNIA	00-02 **17** PO/WO 02-24 ☼ 5.34-19.38
18 WO Od 10.00 do 22.00	00-04 **19** WO/OG 04-24 Od 11.00 do 23.00	**20** OG	00-06 **21** OG/ZI 06-24	**22** ZI	00-08 **23** ZI/PO 08-24 ◗ III Kwadra	**24** PO ☼ 5.19-19.50
25 PO	00-12 **26** PO/WO 12-24	**27** WO	00-18 **28** WO/OG 18-24	**29** OG	00-02 **30** OG/ZI 02-24 ● NÓW	

FAZY KSIĘŻYCA: ● NÓW ◖ I KWADRA ○ PEŁNIA ◗ III KWADRA

Godziny sprzyjające rozwojowi roślin, której plonem ma być:

owoc, korzeń, kwiat, liść

Rośliny owocowe: bób, cukinia, dynia, fasola, groch, ogórek, pomidor, papryka, kukurydza, soja, truskawka, poziomka i wszystkie rośliny sadownicze.

Rośliny korzeniowe: burak, chrzan, cykoria, marchew, pietruszka korzeniowa, rzepa, rzodkiewka, seler korzeniowy, skorzonera, pasternak. Także dobre efekty osiąga się zaliczając do tej grupy: ziemniaka, cebulę, czosnek, pora i szparaga.

Rośliny kwiatowe: wszystkie kwiatowe rośliny ozdobne, a z roślin jadalnych słonecznik.

Rośliny liściowe: kapusta, kalarepa, jarmuż, pietruszka naciowa, seler naciowy, boćwina, szczypiorek, sałata, szpinak, szczaw oraz mimo że częścią użytkową jest kwiat - brokuł i kalafior.

00-07 - przykładowy przydział czasu sprzyjający uprawie określonych roślin

Żywioły: (ogień **OG**) (ziemia **ZI**) (powietrze **PO**) (woda **WO**)

CZAS SADZENIA - okres wspomagający wzrost roślin

☺ - Początek sadzenia

◆ - Koniec sadzenia

Godziny: „od - do" prac ogrodniczych nie wykonujemy

DOROTA TOLKO, PZDR w Szczecinie

Źródło: Kalendarz biodynamiczny 2022, działkowiec

eprasa.pl a5e8bfd012

MARZEC W OGRODZIE

ROŚLINY OZDOBNE

☛ Jeśli zrobiło się już wystarczająco ciepło, usuwamy okrycia zimowe, które zabezpieczały rośliny ozdobne przed mrozami i wiatrami. Zdejmujemy je w dni pochmurne, dzięki czemu nie narazimy roślin na zbyt duże skoki temperatur pomiędzy słonecznymi dniami i jeszcze chłodnymi nocami.

☛ Zaczynamy usuwać resztki bylin pozostałe po zeszłym roku. Uschnięte łęty obcinamy tuż przy ziemi i jeśli nie wykazują oznak chorób – przenosimy na kompostownik. Jeśli na resztkach znajdziemy plamy, nacieki oraz deformacje świadczące o obecności chorób – palimy je w całości lub głęboko zakopujemy, by usunąć potencjalne źródło infekcji.

☛ Gdy ziemia jest rozmarznięta i wystarczająco nagrzana, od razu na miejsce stałe możemy wysiewać m.in. groszek pachnący, mak polny, czarnuszkę, chaber cesarski.

☛ Jeśli pogoda ku temu sprzyja możemy już dzielić karpy liliowców, funkii, astrów krzaczastych, ostróżki, płomyki wiechowate, rudbekie i ogrodowe odmiany nawłoci.

☛ Wysiewamy większość roślin jednorocznych, uprawianych z rozsady, np. nagietki, smagliczki nadmorskie, aksamitki, groszek pachnący. Jeśli nie mogliśmy tego zrobić w lutym z powodu braku nasłonecznionego miejsca, w marcu mamy większą szansę powodzenia, gdyż roślinki będą przebywały w domu krócej i nie „wyciągną się".

☛ W dalszym ciągu sprawdzamy bulwy dalii i paciorecznikow, przechowywanych w chłodnych pomieszczeniach.

☛ Wycinamy zeszłoroczne kwiatostany hortensji wielkokwiatowych nad pierwszą parą pąków, uważając aby ich nie uszkodzić. Ten gatunek hortensji kwitnie na pędach zeszłorocznych, więc wiosną ich nie tniemy. Jeśli stare pędy zmarzły, usuwamy je. Inaczej postępujemy z hortensjami drzewiastymi i bukietowymi, które kwitną na pędach tegorocznych. Te powinniśmy przyciąć nad 3,4 pąkiem, a słabe pędy nisko pokładające się nad ziemią wycinamy całkowicie.

DRZEWA I KRZEWY

☛ Wykonujemy cięcie drzew i krzewów owocowych – w połowie marca przycinamy posadzone jesienią młode drzewa owocowe, a także krzewy.

☛ U starszych drzew i krzewów wykonujemy cięcie prześwietlające. Jeśli nie przycięliśmy jeszcze jabłoni, możemy to zrobić jeszcze teraz, przycinamy też grusze i śliwy.

☛ Rany po cięciu smarujemy maścią ogrodniczą (np. Funaben).

☛ Sadzony jesienią agrest, maliny i porzeczki teraz przycinamy tuż nad ziemią. Podczas usuwania starszych i zaschniętych pędów porzeczki należy zwrócić uwagę na wygląd pąków. Jeśli są one nienaturalnie nabrzmiałe to w ich wnętrzu z całą pewnością rozwija się roztocz – wielkopąkowiec porzeczkowy. Jeśli tylko pojedyncze pąki są nabrzmiałe, obrywamy je i palimy, a w przypadku gdy większość pączków przybrała taki wygląd, wycinamy cały pęd.

☛ Pod koniec marca, przy ładnej pogodzie, możemy posadzić nowe drzewa i krzewy owocowe. Po posadzeniu przycinamy je i podlewamy.

☛ Przycinamy krzewy kwitnące późną wiosną i latem. Odpowiednie cięcie zagwarantuje intensywny wzrost i ładny wygląd roślin.

☛ Możemy rozpocząć sadzenie żywopłotów z roślin liściastych, np. ligustr, grab, buk, berberys.

WARZYWNIK

☛ Od początku marca wysiewamy nasiona do produkcji rozsady warzyw. W tym terminie wysiewamy warzywa kapustne, takie jak kalarepa, kalafior, kapusta głowiasta i brokuły. Siejemy też sałatę masłową i kruchą, które nieco później będziemy przesadzać bezpośrednio do gruntu.

☛ W drugiej połowie marca do doniczek lub skrzyneczek wysiewamy paprykę i pomidory. Na zewnątrz będzie można je wysadzić dopiero w drugiej połowie maja.

☛ Zagony z przedzimowymi zasiewami warzyw, takich jak marchew, koper ogrodowy, pietruszka, szpinak warzywny, czosnek, warto okryć włókniną lub folią perforowaną. Dzięki temu można przyspieszyć wschody.

☛ Jeżeli jest na tyle ciepło, że gleba zaczyna rozmarzać, można zasilić nawozem wieloletnie warzywa i zioła.

☛ W drugiej połowie marca, jeżeli jest dostatecznie ciepło, w zimnych szklarniach, tunelach i inspektach wysiewamy rzodkiewkę. Możemy również posadzić rozsadę sałaty na wczesny zbiór, kalarepy, kalafiora i kapusty wczesnej.

☛ Pod koniec miesiąca, jeśli jest ciepło, możemy wysiać do gruntu nasiona warzyw odpornych na niskie temperatury, takich jak bób, groch, rzodkiewka, wczesna marchew, koper, cebula czy trybula ogrodowa, która choć jest mało popularna, z powodzeniem może na naszych talerzach konkurować z pietruszką.

☛ Do gruntu wysiewamy marchewkę, pietruszkę, koper, rzodkiewkę oraz sadzimy dymkę i czosnek.

TRAWNIK

☛ Z trawnika zgrabiamy rozłożony jesienią obornik, kompost i stare liście. Usuwamy przez wygrabienie resztki zaschniętych źdźbeł oraz mech tworzące filc. Małe trawniki możemy nakłuwać widłami. Aby przewietrzyć trawniki o większych powierzchniach, warto zastosować specjalne urządzenia, takie jak nacinaki do darni lub aeratory.

☛ W drugiej połowie marca (najlepiej w momencie zaobserwowania pierwszych symptomów wzrostu) trawnik zasilamy nawozem. Zalecane jest nawożenie azotowe, potasowe, jak i fosforowe. Warto go również zasilić w magnez i wapń, do czego doskonale nadaje się dolomit.

☛ Kosimy nisko, prawie po samej ziemi.

☛ Gołe miejsca posypujemy torfem lub żyzną ziemią i dosiewamy nasiona traw.

RED.

Źródło: poradnikogrodniczy.pl, wymarzonyogrod.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej

Od 28 lutego do 28 kwietnia można ubiegać się w ARiMR o wsparcie finansowe na rozpoczęcie działalności pozarolniczej. Pomoc ma charakter bezzwrotnej premii, a jej wysokość zależy od liczby nowo utworzonych miejsc pracy.

O pomoc mogą starać się rolnicy, ich małżonkowie lub domownicy, którzy m.in. podlegają ubezpieczeniu w KRUS w pełnym zakresie nieprzerwanie od co najmniej 12 miesięcy poprzedzających dzień złożenia wniosku o przyznanie pomocy. Kwota pomocy zależy od liczby nowo utworzonych miejsc pracy i wynosi:
– 150 tys. zł – w przypadku utworzenia co najmniej 1 miejsca pracy,
– 200 tys. zł – co najmniej 2 miejsc pracy,
– 250 tys. zł – co najmniej 3 miejsc pracy.

Wsparcie wypłacane będzie w dwóch ratach. Pierwszą (80 proc. premii) rolnik otrzymuje, gdy spełni warunki określone w wydanej decyzji o przyznaniu pomocy, a będzie miał na to 9 miesięcy (liczone od dnia doręczenia decyzji). Pozostałe 20 proc. premii wpłynie na jego konto po rozliczeniu realizacji biznesplanu, jednak nie później niż do upływu 2 lat od dnia wypłaty pierwszej raty pomocy i nie później niż do 31 sierpnia 2025 r. ■

Źródło: ARiMR

RED.

Pomoc dla rolników utrzymujących lochy i prosięta

Od 15 lutego do 29 kwietnia rolnicy utrzymujący w swoich gospodarstwach lochy i produkujący prosięta, którzy zagrożeni są utratą płynności finansowej w związku z ograniczeniami na rynku rolnym spowodowanymi epidemią COVID-19, mogą składać w ARiMR wnioski o wsparcie.

O pomoc mogą ubiegać się rolnicy spełniający kryterium mikro-, małego lub średniego przedsiębiorstwa, w których gospodarstwach w okresie od 15 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r. urodziło się lub urodzi minimum 10 prosiąt. Oznakowanie tych prosiąt musi być zgłoszone do ARiMR do 15 kwietnia 2022 r. Pomoc przysługuje tym producentom, którzy na dzień 15 listopada 2021 r. prowadzili gospodarstwo, w którym były utrzymywane świnie.

Wysokość wsparcia wynosi 1000 zł do każdych 10 sztuk świń (prosiąt), jednak nie więcej niż 500 tys. zł dla jednego producenta trzody chlewnej. Producent świń może złożyć więcej niż jeden wniosek dotyczący świń urodzonych w jego gospodarstwie w terminie od 15 listopada 2021 r. do 31 marca 2022 r., których oznakowanie zostało zgłoszone Agencji do 15 kwietnia 2022 r., przy czym o pomoc do danej sztuki można wnioskować tylko jeden raz. ■

Źródło: ARiMR

RED.

eprasa.pl a5e8bfd012

Inwestycje odtwarzające potencjał produkcji rolnej - straty z powodu huraganu także objęte wsparciem

Nabór wniosków o wsparcie inwestycji odtwarzających potencjał produkcji rolnej, który został zniszczony w wyniku klęsk żywiołowych lub ASF, odbywa się w trybie ciągłym. A to oznacza, że w prawie każdym momencie roku, w razie potrzeby, rolnik może złożyć w Agencji wniosek o pomoc. Przyjmowanie wniosków rozpoczęło się 3 stycznia i potrwa do 30 grudnia.

To wsparcie, finansowane z budżetu PROW 2014-2020, adresowane jest do dwóch grup rolników. Do pierwszej należą ci, którzy ponieśli straty w wyniku wystąpienia klęsk żywiołowych. Na liście tych pogodowych zdarzeń jest także huragan. Drugą grupę stanowią gospodarze, którzy ponieśli szkody spowodowane wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń (ASF).

O wsparcie można wystąpić, gdy starty w gospodarstwie miały miejsce w roku, w którym jest składany wniosek lub w co najmniej jednym z 2 poprzednich lat i wyniosły przynajmniej 30 proc. średniorocznej produkcji rolnej z trzech ostatnich lat. Co istotne, muszą one dotyczyć składnika gospodarstwa, którego odtworzenie wymaga poniesienia kosztów kwalifikujących się do objęcia wsparciem. Wśród nich są m.in. koszty remontu budynków wykorzystywanych do produkcji rolnej oraz magazynowania, ale tylko takich, które nie podlegają obowiązkowemu ubezpieczeniu; zakupu nowych maszyn, urządzeń, tuneli foliowych; odtworzenia sadów czy plantacji krzewów owocowych.

Natomiast w przypadku wystąpienia ASF w gospodarstwie o pomoc mogą ubiegać się rolnicy, którym powiatowy lekarz weterynarii nakazał w drodze decyzji zabicie świń lub zniszczenie ich zwłok, a w dniu jej wydania zwierzęta, których dotyczyła, stanowiły co najmniej 30 proc. trzody chlewnej posiadanej przez rolnika.

Maksymalne dofinansowanie, jakie można otrzymać w całym okresie realizacji PROW 2014-2020, to 300 tys. zł na jednego beneficjenta i gospodarstwo. Należy jednak pamiętać, że nie może ono przekroczyć 80 proc. kosztów kwalifikowanych poniesionych na realizację danej inwestycji.

W przypadku szkód powstałych w wyniku klęsk żywiołowych wsparcie można przeznaczyć na odtworzenie zniszczonych składników gospodarstwa. Natomiast gdy przyczyną strat jest ASF – na realizację inwestycji rolniczych niezwiązanych z produkcją świń.

Do 22 lutego do ARiMR wpłynęło 14 wniosków o takie wsparcie na kwotę nieco ponad 1 mln zł. Najwięcej – 7 wniosków złożyli rolnicy z woj. łódzkiego. ■

Źródło: ARiMR

eprasa.pl a5e8bfd012

INFORMACJA HANDLOWO-RYNKOWA

Na podstawie informacji zebranych w TZD opracowali
Ewa Wenc i Kazimierz Niegowski

Wybrane ceny w dniu 3.02.2022 r.

Produkty rolne - ceny skupu netto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Gryka	dt	-	280,00	250,00	-	-	-	265,00	250,00	280,00
Jęczmień konsumpcyjny	dt	103,75	104,25	106,00	107,00	106,00	107,00	105,67	103,75	107,00
Kukurydza	dt	-	102,50	112,00	-	105,50	-	106,67	102,50	112,00
Łubin słodki	dt	116,00	130,00	127,33	-	-	130,00	125,83	116,00	130,00
Owies konsumpcyjny	dt	99,00	93,00	96,50	-	-	90,00	94,63	90,00	99,00
Owies paszowy	dt	80,00	89,33	90,00	-	-	93,00	88,08	80,00	93,00
Peluszka	dt	120,00	120,00	130,00	-	-	-	123,33	120,00	130,00
Pszenica konsumpcyjna	dt	117,17	123,50	128,00	123,00	126,00	126,17	123,97	117,17	128,00
Pszenica paszowa	dt	117,00	117,00	126,00	115,00	123,50	119,67	119,69	115,00	126,00
Pszenżyto	dt	99,67	106,50	102,67	106,00	106,50	106,50	104,64	99,67	106,50
Jałówki opasane (kl. E)	kg	6,90	-	7,00	9,00	-	7,72	7,65	6,90	9,00
Maciory i braki	kg	2,48	-	2,00	-	2,46	2,25	2,30	2,00	2,48
Mleko	l	1,53	1,60	1,60	1,90	1,60	1,66	1,65	1,53	1,90
Młode bydło opasowe (kl. A)	kg	8,00	-	9,00	10,00	-	9,60	9,15	8,00	10,00
Tuczniki kl. I	kg	4,09	3,70	4,25	4,50	3,88	3,60	4,00	3,60	4,50

Pasze - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
dla bydła										
Koncentrat CJ	dt	-	255,00	262,00	280,00	280,00	-	269,25	255,00	280,00
Koncentrat KBO	dt	-	-	235,00	-	225,00	250,00	236,67	225,00	250,00
Koncentrat KBW	dt	-	-	-	310,00	296,00	316,00	307,33	296,00	316,00
Mieszanka B	dt	-	-	170,00	-	160,00	-	165,00	160,00	170,00
dla trzody										
Koncentrat L	dt	-	326,50	310,00	300,00	-	311,00	311,88	300,00	326,50
Koncentrat LP	dt	-	260,00	280,00	-	280,00	-	273,33	260,00	280,00
Koncentrat prosiak	dt	-	300,00	327,00	-	-	318,00	315,00	300,00	327,00
Koncentrat PW	dt	-	311,00	309,30	355,00	280,00	-	313,83	280,00	355,00
Koncentrat T	dt	-	286,00	292,13	265,00	272,00	290,00	281,03	265,00	292,13
Mieszanka L	dt	-	159,00	162,00	150,00	-	-	157,00	150,00	162,00
Mieszanka LK	dt	-	189,50	177,63	184,00	180,00	208,00	187,83	177,63	208,00
Mieszanka PP finiszer	dt	-	175,50	167,00	-	160,00	180,00	170,63	160,00	180,00
Mieszanka PP grower	dt	162,00	184,00	172,50	175,00	168,00	180,00	173,58	162,00	184,00
Mieszanka PP starter	dt	395,00	277,00	267,33	300,00	253,50	278,00	295,14	253,50	395,00
Mieszanka PW	dt	220,00	198,50	201,50	197,00	186,00	211,00	202,33	186,00	220,00
Prowit T	dt	-	245,00	270,40	-	256,00	-	257,13	245,00	270,40
inne										
Otręby pszenne	dt	-	-	109,20	-	116,00	116,00	113,73	109,20	116,00
Śruta kukurydziana	dt	-	172,00	160,00	-	157,65	144,00	158,41	144,00	172,00
Śruta sojowa	dt	-	-	-	-	-	252,00	252,00	252,00	252,00

eprasa.pl a5e8bfd012

Nawozy i środki ochrony roślin - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Amofoska 4-16-18	dt	-	195,00	184,00	200,25	-	-	193,08	184,00	200,25
Fosforan amonu/Polidap 18-46	dt	327,40	349,00	340,00	-	350,00	334,88	340,25	327,40	350,00
Inhibitor do mieszania z mocznikiem	l	-	-	-	-	-	18,00	18,00	18,00	18,00
Korn -Kali 40	dt	194,50	-	205,00	-	195,00	201,67	199,04	194,50	205,00
Lubofoska, Tarnogran lub NPK jesienne (4-6 % N)	dt	170,00	-	165,00	-	170,00	158,00	165,75	158,00	170,00
Mocznik bez dodatków 46	dt	355,83	380,00	320,00	-	-	391,00	361,71	320,00	391,00
Mocznik otoczkowany 46	dt	-	-	-	-	375,00	378,00	376,50	375,00	378,00
Mocznik z inhibitorem ureazy	dt	377,70	-	399,50	-	-	383,00	386,73	377,70	399,50
Polifoska 6-20-30	dt	262,00	280,50	279,00	268,50	286,00	267,74	273,96	262,00	286,00
Polifoska 8-24-24	dt	-	279,00	288,00	-	274,00	290,53	282,88	274,00	290,53
RSM - wodny roztwór saletrzano-mocznikowy 32	l	2,74	2,72	2,55	2,64	3,55	2,70	2,82	2,55	3,55
Saletra amonowa 32	dt	279,00	300,00	279,04	291,00	286,00	302,00	289,51	279,00	302,00
Saletra amonowa 34	dt	292,75	290,00	285,00	293,50	326,30	301,42	298,16	285,00	326,30
Saletra CAN 27	dt	241,07	-	-	-	-	250,00	245,53	241,07	250,00
Saletrzak/Salmag 28	dt	270,00	-	278,58	260,00	262,00	276,08	269,33	260,00	278,58
Saletrzak/Yara Bela 27	dt	271,35	275,00	250,00	259,00	263,00	-	263,67	250,00	275,00
Sól potasowa 60	dt	235,73	264,50	269,50	258,70	265,50	264,00	259,66	235,73	269,50
Agil-S 100 EC	l	110,72	105,00	-	-	107,62	120,00	110,84	105,00	120,00
Betanal MaxxPro 209 OD	l	-	-	-	-	119,75	-	119,75	119,75	119,75
Boogie Xpro 400 EC	l	-	211,00	-	-	-	208,22	209,61	208,22	211,00
Bulldock 025 EC	l	-	53,00	-	-	-	53,89	53,44	53,00	53,89
Butisan 400 SC	l	88,56	-	-	-	88,40	72,00	82,99	72,00	88,56
Caryx 240 SL	l	124,26	131,50	-	-	138,85	-	131,54	124,26	138,85
CCC 720 SL	l	11,96	13,00	-	11,60	12,50	14,01	12,61	11,60	14,01
Chwastox Turbo 340 SL	l	38,90	27,75	29,50	34,54	33,30	32,02	32,67	27,75	38,90
Coragen 200 SC	l	-	1 330,00	-	-	1 450,00	1 372,50	1 384,17	1 330,00	1 450,00
Cyperkill Max 500 EC	l	220,00	210,00	-	-	195,00	-	208,33	195,00	220,00
Decis Mega 50 EW	l	-	153,50	178,00	-	154,50	157,68	160,92	153,50	178,00
Delan 700 WG	kg	-	258,00	-	-	-	241,49	249,75	241,49	258,00
Delmetros 100 SC	l	186,00	182,00	-	176,39	183,62	-	182,00	176,39	186,00
Dewrinol 450 SC	l	-	66,00	-	-	-	86,40	76,20	66,00	86,40
Goal 480 SC	l	-	298,00	-	-	280,00	290,00	289,33	280,00	298,00
Huzar Active Plus	kg	-	136,00	-	-	125,07	158,00	139,69	125,07	158,00
Merpan 80 WDG	kg	-	-	-	-	-	63,76	63,76	63,76	63,76

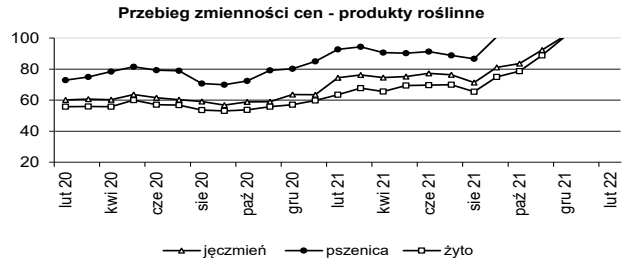

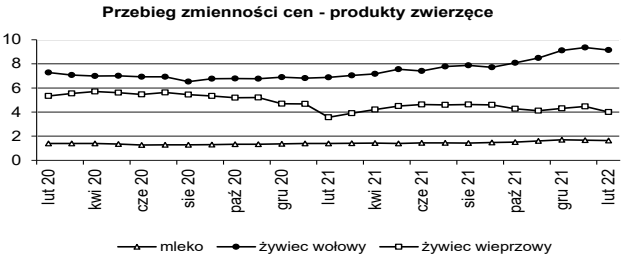

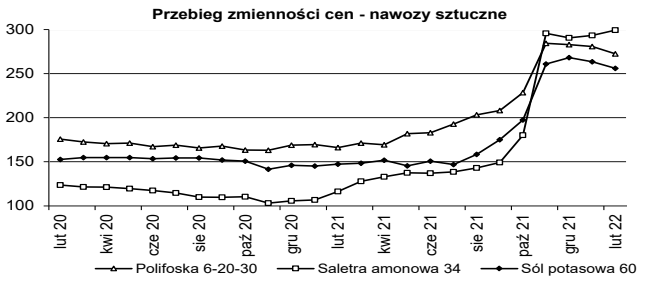

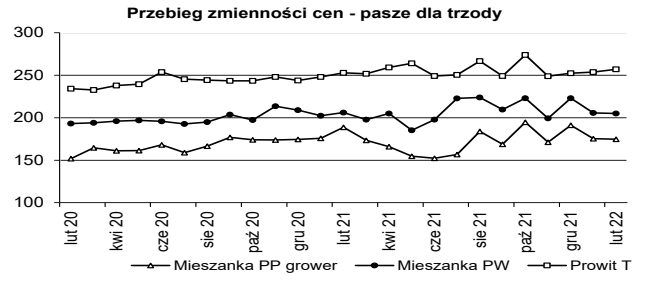

eprasa.pl a5e8bfd012

Produkty rolne - ceny sprzedaży u rolników i na targowiskach

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Cielę (40-45 kg)	szt.	-	900,00	740,00	760,00	700,00	700,00	760,00	700,00	900,00
Jaja kurze średnie (50-60 g)	szt.	0,92	1,03	0,93	0,87	0,93	1,00	0,95	0,87	1,03
Jałówka cielna powyżej 1,5 r.	szt.	-	4 200	-	5 150	5 500	4 000	4 713	4 000	5 500
Jęczmień	dt	-	100,00	-	105,00	110,00	100,00	103,75	100,00	110,00
Krowa mleczna 3-5 lat	szt.	-	4 500	4 600	5 000	5 000	4 600	4 740	4 500	5 000
Mieszanka zbożowa	dt	-	110,00	100,00	100,00	100,00	-	102,50	100,00	110,00
Miód	l	40,83	41,67	36,00	40,83	40,50	40,00	39,97	36,00	41,67
Mleko krowie	l	2,13	2,33	2,60	2,50	3,00	2,13	2,45	2,13	3,00
Obornik	t	-	110,00	-	100,00	100,00	-	103,33	100,00	110,00
Owies	dt	-	90,00	-	95,00	95,00	90,00	92,50	90,00	95,00
Prosię (15 - 20 kg)	szt.	-	180,00	170,00	150,00	150,00	-	162,50	150,00	180,00
Pszenica	dt	110,00	120,00	120,00	135,00	125,00	130,00	123,33	110,00	135,00
Pszenżyto	dt	-	100,00	100,00	120,00	120,00	120,00	112,00	100,00	120,00
Siano łąkowe prasowane	t	-	300,00	300,00	250,00	250,00	-	275,00	250,00	300,00
Słoma zbożowa prasowana	t	-	200,00	-	180,00	200,00	-	193,33	180,00	200,00
Ziemniaki jadalne min. 50 kg	dt	125,00	160,00	120,00	165,00	125,00	152,50	141,25	120,00	165,00

Usługi rolnicze i olej napędowy - ceny brutto

	jedn. miary	Białogard, Koszalin, Sławno	Drawsko, Szczecinek Wałcz	Kołobrzeg, Świdwin, Łobez	Goleniów, Gryfice, Kamień	Gryfino, Szczecin, Stargard	Choszczno, Myślibórz, Pyrzyce	śr.	min.	max.
Bronowanie	ha	90,00	105,00	120,00	100,00	106,25	98,60	103,31	90,00	120,00
Foliowanie bel sianokiszonki	szt.	-	35,00	-	-	-	-	35,00	35,00	35,00
Koszenie traw	ha	150,00	150,00	160,00	150,00	145,50	173,16	154,78	145,50	173,16
Najem pracownika - prace dorywcze	h	20,00	20,00	20,00	23,00	21,67	20,00	20,78	20,00	23,00
Olej napędowy	l	5,22	5,27	5,38	5,27	5,25	5,26	5,27	5,22	5,38
Oprysk roślin	ha	70,00	90,00	80,00	93,33	75,00	86,93	82,54	70,00	93,33
Orka głęboka	ha	242,50	325,00	260,00	263,33	275,00	273,33	273,19	242,50	325,00
Prasa rolująca sł./siano (bele od Ø 1,5 m)	szt.	25,00	30,00	-	-	-	-	27,50	25,00	30,00
Prasa rolująca sł./siano (bele ok. Ø 1,2 m)	szt.	15,50	15,00	15,00	17,00	-	23,20	17,14	15,00	23,20
Roztrząsanie obornika z załadunkiem	t	-	40,00	50,00	55,00	47,50	-	48,13	40,00	55,00
Sadzenie ziemniaków	ha	-	200,00	-	220,00	-	-	210,00	200,00	220,00
Siew zbóż agregatem uprawowo siewnym	ha	200,00	225,00	203,33	215,00	250,00	214,80	218,02	200,00	250,00
Siew zbóż siewnikiem	ha	150,00	150,00	176,67	183,33	200,00	150,60	168,43	150,00	200,00
Talerzowanie	ha	150,00	185,00	175,00	166,67	147,50	143,20	161,23	143,20	185,00
Transport ciągnik z przyczepą do 12 t	h	100,00	110,00	120,00	110,00	126,50	145,00	118,58	100,00	145,00
Transport ciągnik z przyczepą powyżej 12 t	h	130,00	140,00	140,00	143,33	165,00	208,00	154,39	130,00	208,00
Uprawa agregatem uprawowym	ha	165,00	190,00	145,00	176,67	250,00	164,00	181,78	145,00	250,00
Włókowanie	ha	-	100,00	125,00	115,00	-	140,20	120,05	100,00	140,20
Wynajem ciągnika do 80 KM	h	-	140,00	-	110,00	100,00	118,00	117,00	100,00	140,00
Wynajem ciągnika powyżej 80 KM	h	-	165,00	180,00	150,00	120,00	216,00	166,20	120,00	216,00
Zbiór buraków kombajnem	ha	-	-	-	875,00	-	-	875,00	875,00	875,00
Zbiór kombajnem z rozdrobn. słomy	ha	345,00	370,00	365,00	375,00	350,00	350,00	359,17	345,00	375,00
Zbiór kombajnem zbożowym	ha	310,00	345,00	360,00	375,00	404,75	378,00	362,13	310,00	404,75
Zbiór kukurydzy sieczkarnią polową	ha	-	-	-	390,00	-	-	390,00	390,00	390,00
Zbiór traw przyczepą samozbierającą	ha	-	150,00	-	160,00	-	-	155,00	150,00	160,00

Uwaga: Opracowano na podstwie informacji zebranych w PZDR, szersze informacje cenowo-rynkowe na naszej stronie internetowej www.zodr.pl

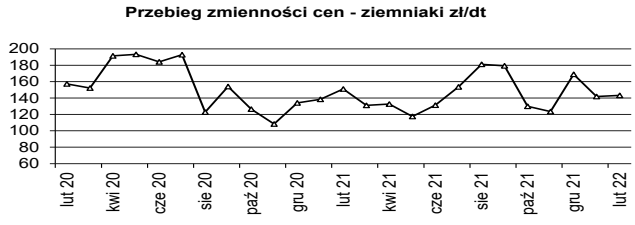

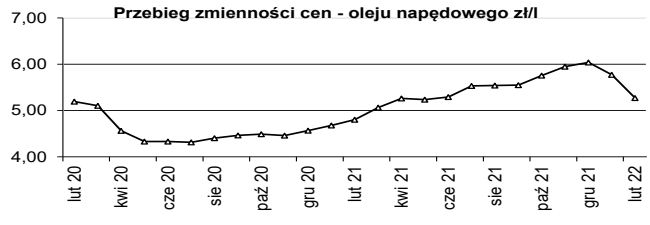

eprasa.pl a5e8bfd012

RYNKI ROLNE

Wszystkie przedstawione poniżej dane są zbierane i udostępniane przez Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, w ramach Zintegrowanego Systemu Rolniczej Informacji Rynkowej, i udostępniane w formie tygodniowych biuletynów na stronie www.minrol.gov.pl

1. Średnie ceny w przedsiębiorstwach prowadzących zakupy zboża (zł/tonę, bez VAT)

Regiony: Centralno-wschodni - województwa: lubelskie, łódzkie, mazowieckie, podlaskie, warmińsko-mazurskie; Południowy: dolnośląskie, małopolskie, opolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie; Północno-zachodni: kujawsko-pomorskie, lubuskie, pomorskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. nld - niewystarczająca liczba danych do prezentacji

Towar		Polska			REGIONY								
					Centralno-Wschodni			Południowy			Północno-Zachodni		
		20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]
Pszenica	kons.	1260	1268	-0,6	1261	1281	-1,5	1253	1255	-0,2	1269	1279	-0,8
	pasz.	1229	1248	-1,5	1230	1237	-0,6	1223	nld	--	1231	1260	-2,3
Żyto	kons.	1079	1120	-3,6	1056	1095	-3,6	980	1131	-13,4	1127	1155	-2,4
	pasz.	1021	1023	-0,2	998	991	0,7	nld	nld	--	1031	1051	-1,9
Jęczmień	kons.	1054	1132	-6,9	nld	nld	--	nld	nld	--	nld	1088	--
	pasz.	1126	1128	-0,2	1143	1130	1,2	1134	nld	--	1112	1130	-1,6
	browar.	1252	1358	-7,8	nld	--	--	--	--	--	1277	1358	-6,0
Kukurydza	pasz.	1097	1093	0,3	1105	1073	3,0	1093	nld	--	1092	1100	-0,7
Owies	kons.	1029	1077	-4,4	--	--	--	nld	--	--	1040	1077	-3,4
	pasz.	919	941	-2,3	945	953	-0,8	--	--	--	872	931	-6,4
Pszenżyto	pasz.	1122	1147	-2,2	1127	1138	-0,9	1116	1150	-3,0	1116	1156	-3,5

2. Średnie miesięczne ceny netto zbóż monitorowanych przez zintegrowany system rolniczej informacji rynkowej

Rodzaj ziarna		styczeń '21	luty '21	marzec '21	kwiecień '21	maj '21	czerwiec '21	lipiec '21	sierpień '21	wrzesień '21	październik '21	listopad '21	grudzień '21	styczeń '22
Pszenica	kons.	918	936	954	941	969	960	868	917	1003	1079	1199	1316	1297
	pasz.	900	940	977	977	983	996	914	913	997	1073	1182	1272	1267
Żyto	kons.	622	668	709	728	743	775	644	686	805	865	986	1097	1131
	pasz.	632	694	721	728	746	798	691	711	800	885	963	1041	1068
Jęczmień	kons.	703	765	786	815	822	837	685	753	834	905	986	1154	1110
	pasz.	718	776	828	847	863	886	717	754	851	897	963	1106	1155
	browar.	790	801	831	899	923	961	731	813	819	976	1077	1205	1256
Kukurydza	pasz.	817	862	888	932	1002	1024	1010	1033	1087	955	1007	1044	1072
Owies	kons.	576	641	673	656	624	603	567	603	673	761	944	1039	932
	pasz.	591	608	637	621	619	636	627	595	671	678	776	892	949
Pszenżyto	pasz.	745	795	832	837	855	898	781	796	874	934	1047	1192	1178

3. Ceny zakupu tuczników wg EUROP w kraju i makroregionach (bez VAT)

(masa ciepła poubojowa zł/t)

Regiony: Północny - województwa: kujawsko-pomorskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, Środkowo-wschodni: łódzkie, mazowieckie, podlaskie, Południowo-wschodni: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, śląskie, świętokrzyskie, Zachodni: dolnośląskie, lubelskie, opolskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie.

Klasa pół-tusz	Polska			REGIONY											
				Północny			Środkowo-Wsch.			Południowo-Wsch.			Zachodni		
	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]	20.02	13.02	zmiana [%]
S	5 448	5 459	-0,2	5 583	5 593	-0,2	5 449	5 461	-0,2	5 373	5 372	0,0	5 393	5 404	-0,2
E	5 360	5 358	0,0	5 419	5 426	-0,1	5 408	5 416	-0,2	5 312	5 286	0,5	5 299	5 295	0,1
U	5 028	5 018	0,2	5 035	5 045	-0,2	5 087	5 091	-0,1	4 988	4 949	0,8	4 983	4 965	0,4
R	4 674	4 667	0,2	*	*	*	4 735	4 730	0,1	4 579	4 638	-1,3	4 671	4 633	0,8
O	3 705	3 787	-2,2	*	*	*	*	*	*	*	*	*	3 532	3 634	-2,8
P	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*	*
RAZEM	**5 349**	**5 351**	**0,0**	**5 438**	**5 443**	**-0,1**	**5 383**	**5 395**	**-0,2**	**5 300**	**5 283**	**0,3**	**5 282**	**5 283**	**0,0**

4. Ceny zakupu bydła rzeźnego wg makroregionów

(waga żywca zł/t, tygodniowe zmiany cen oraz struktury zakupu w %)

Regiony: Północny - województwa: podlaskie, pomorskie, warmińsko-mazurskie, zachodniopomorskie, Centralny: kujawsko-pomorskie, mazowieckie, łódzkie, wielkopolskie, lubuskie, Południowy: lubelskie, małopolskie, podkarpackie, świętokrzyskie, dolnośląskie, opolskie, śląskie.

Kategoria bydła	REGIONY											
	Centralny				Południowy				Północny			
	20.02. w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	20.02. w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]	20.02. w.ż.	zmiana [%]	śr. masa tuszy ciepł. [kg]	strukt. zakupu [%]
Bydło ogółem	9,82	1,9	324,6	100,0	9,74	1,1	321,1	100,0	9,53	3,3	317,2	100,0
bydło 8-12 m-cy (Z)	--	--	--	--	9,89	-4,9	230,0	0,2	--	--	--	--
byki 12-24 m-ce (A)	10,54	0,9	359,1	37,7	10,63	0,7	353,4	39,8	10,49	3,2	361,0	25,3
byki > 24 m-cy (B)	10,46	0,8	400,1	9,8	10,61	0,4	400,5	6,1	10,39	3,5	401,6	6,1
wolce > 12 m-cy (C)	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
krowy (D)	8,06	0,5	283,3	27,1	8,07	2,7	289,3	30,5	8,54	3,0	291,7	50,5
jałówki > 12 m-cy (E)	10,16	4,2	288,2	25,4	9,84	-0,2	287,9	23,4	9,35	3,8	299,1	18,2

* z uwagi na wymóg nieidentyfikowalności danych ceny nie podano

Opracował Andrzej Kamiński

eprasa.pl a5e8bfd012

Ogłoszenia rolników

SPRZEDAŻ

ROŚLINY

Łubin słodki 8 t. Tel. 693 021 036.
Łubin gorzki i słodki wąskolistny oczyszczony w workach big-bag. Tel. 500 419 229.
Ziemniaki sadzeniaki jadalne odmiany Sokina i Gala, po 3 tony. Odargowo, gm. Dobrzany, tel. 512 669 807.

MASZYNY I URZĄDZENIA

Ciagnik Ursus 1614, rok prod. 1993; ciągnik Zetor 16245, rok prod. 1997; przyczepa wywrotka, ładowność 10 t; opryskiwacz, poj. 2,5 tys. l, 4 tys. l; agregat uprawowo-siewny Vaderstad Rapid, szer. 4 m, wysiew talerzowy z nawozem; ładowarka teleskopowa Merlo; prasa do słomy Sipma 120x 120, siatka-sznurek, rok prod. 2013; brona talerzowa, szer. 3 m; rozsiewacz do wapna RCW 5. Tel. 500 419 229.
Dojarka przewodowa na 3 aparaty (wraz z wyposażeniem, długość 45 m, rury ze stali szlachetnej). Tel. 517 047 650
Kombajn ziemniaczany Anna Z646, radełka 5-rzędowe, przyczepa 3 t, sadzarka do ziemniaków, rozsiewacz nawozu, rozrzutnik obornika, kultywator 2,7 m, śrutownik z silnikiem, brony 4-polowe ciężkie, przyczepka samochodowa, wózek do przewozu zwierząt. Tel. 662 295 827.
Opryskiwacz 600 l, 12 m, z wałkiem przekaźnika + pług 3-skibowy. Cena 1900 zł. Tel. 609 095 454.
Schładzalnik do mleka o pojemności 1050 l. Tel. 517 047 650

GRUNTY I NIERUCHOMOŚCI

Łąkę użytkowaną rolniczo o pow. 1,50 ha, gmina Nowogródek Pomorski, wieś Trzcinna. Tel. 511 328 986.
Działki pod zabudowę położone w Łobzie przy ul. Wojcelskiej. 1. Działka o areale 1370 m^2 w cenie 40 zł/m^2. Tel. 501 437 274.
Wydzierżawię budynek inwentarski na działalność gospodarczą. Tel. 517 047 650

KUPNO

Ciągnik Zetor, przystawkę do kukurydzy, siewnik do kukurydzy, rozsiewacz nawozu. Tel. 728 032 907.
Bizon Rekord, DS, Claas; sortownik do ziemniaków; pług obrotowy Kverneland, Famarol; siewnik lub agregat siewny; opryskiwacz ciągany na kółkach Pilmet. Tel. 511 924 809.
Ciągnik Zetor lub John Deere; przyczepa Pronar; rozsiewacz nawozu Brzeg, Amazone 1600l; sadzarka talerzowa do ziemniaków; kosiarko-rozdrabniacz. Tel. 795 807 728.
Rozsiewacz wapna RCV3 Brzeg; dmuchawa do zboża ssąco-tłocząca. Tel. 790 318 118.
Maszyny rolnicze, ciągniki, przyczepy w każdym stanie technicznym. Tel. 533 755 977.

RÓŻNE

Usługi transportowe/przeprowadzki do 3,5 t. Stargard i okolice. Tel. 696 449 143.

Warunki prenumeraty, przyjmowanie reklam

WARUNKI PRENUMERATY
Prenumerata jest prowadzona w 18 PZDR na terenie całego województwa. Roczna cena prenumeraty 1 egz. u doradcy - 30,00 zł, prenumerata pocztowa - 80,00 zł (w przypadku większej ilości egz. prosimy o kontakt z redakcją). Zamówienia na prenumeratę należy przesyłać na adres: redakcja.barzkowice@home.pl lub barzkowice@home.pl, fax 91 561 37 91, albo pocztą: ZODR w Barzkowicach, Redakcja 73-134 Barzkowice 2.
Wpłaty na prenumeratę przyjmujemy na konto: Bank Gospodarstwa Krajowego Oddział w Szczecinie 10 1130 1176 0022 2146 6320 0005

ZAMIESZCZENIE REKLAM (CENY BRUTTO)
▸Reklama w pełnym kolorze:
A4 - pierwsza emisja - 1 130 zł, kolejne - 910 zł
A5 - pierwsza emisja - 590 zł, kolejne - 480 zł
Artykuł reklamowy A4 - 550 zł
Moduły (1 moduł 45x62 mm) - 40 zł/moduł

PRZYJMOWANIE REKLAM I OGŁOSZEŃ
Treść reklamy wraz ze zleceniem i oświadczeniem, że zleceniodawca zapoznał się z treścią Zasad ogólnych przyjmowania ogłoszeń i reklam... należy przesłać (**do 15. dnia w miesiącu poprzedzającym wydanie**, np. do 15 stycznia do nr lutowego) na adres redakcji. Formularz zlecenia, Zasady ogólne dot. reklamy oraz wymogi techniczne dostępne są na stronie www.zodr.pl/wydawnictwo.
Redakcja nie odpowiada za treść zamieszczonych reklam i ogłoszeń, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania nadesłanych tekstów.

Ogłoszenia drobne od rolników zamieszczamy bezpłatnie.

Wydawca: ZODR w Barzkowicach, www.zodr.pl
Redakcja: ZODR w Barzkowicach
73-134 Barzkowice 2, tel. 91 479 40 59, 479 40 43
fax 91 561 37 91
facebook.com/zodr.barzkowice
e-mail: redakcja.barzkowice@home.pl
Zespół: Sylwia Lenard (redaktor naczelna)
Szyrlina Sobolewska (skład, projekt okładki)
Druk: TOP DRUK Sp. o.o. sp.k., ul. Nowogrodzka 151a, 18-400 Łomża, nakład 1400 egz.

Kontakt z nami

Zachodniopomorski Ośrodek Doradztwa Rolniczego w Barzkowicach, 73-134 Barzkowice 2
tel. (91) 479 40 10; 15, (91) 561 37 00
fax (91) 561 37 91
e-mail: barzkowice@home.pl, www.zodr.pl

Oddział w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8
75-216 Koszalin
tel. (94) 341 87 30, fax (94) 342 79 24
e-mail: koszalin.oddzial@zodr.pl

POWIATOWE ZESPOŁY DORADZTWA ROLNICZEGO

PZDR w Białogardzie, ul. Kisielice Duże 28, 78-200 Białogard
tel. (94) 312 04 10, fax (94) 311 26 88, kom. 513 161 525
e-mail: bialogard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Choszcznie, ul. Jagiełły 17c/6, 73-200 Choszczno
tel./fax (95) 765 27 93, kom. 513 164 889
e-mail: choszczno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Drawsku Pomorskim
ul. Gdyńska 4, 78-500 Drawsko Pom.
tel./fax (94) 363 22 64, kom. 513 161 531
e-mail: drawsko.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryficach, ul. Wojska Polskiego 57/5, 72-300 Gryfice
tel./fax (91) 384 71 52, kom. 513 161 417
e-mail: gryfice.pzdr@zodr.pl

PZDR w Gryfinie zs. w Baniach, ul. Targowa 19
74-110 Banie, tel./fax (91) 416 80 62
kom. 513 161 505, e-mail: gryfino.pzdr@zodr.pl

PZDR w Goleniowie zs. w Nowogardzie
ul. Wojska Polskiego 67, 72-200 Nowogard
tel./fax (91) 392 71 75, kom. 513 161 437
e-mail: goleniow.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kamieniu Pom. zs. w Golczewie
ul. Niepodległości 23, 72-410 Golczewo
tel./fax (91) 382 34 98, kom. 513 161 413
e-mail: kamien.pzdr@zodr.pl

PZDR w Kołobrzegu
ul. 6 Dywizji Piechoty 60, 78-100 Kołobrzeg
tel./fax (94) 352 40 30, kom. 513 161 526
e-mail: kolobrzeg.pzdr@zodr.pl

PZDR w Koszalinie, ul. Przemysłowa 8, 75-216 Koszalin
tel. (94) 342 79 29, kom. 513 164 897
e-mail: koszalin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Łobzie, ul. Północna 10, 73-150 Łobez
tel./fax (91) 397 09 21, kom. 513 161 440
e-mail: lobez.pzdr@zodr.pl

PZDR w Myśliborzu, ul. Spokojna 13, 74-300 Myślibórz
tel./fax (95) 747 93 51, kom. 513 161 541
e-mail: mysliborz.pzdr@zodr.pl

PZDR w Pyrzycach, ul. Kościuszki 26, 74-200 Pyrzyce
tel./fax (91) 570 48 75, kom. 513 161 508
e-mail: pyrzyce.pzdr@zodr.pl

PZDR w Sławnie zs. w Darłowie
ul. Tynieckiego 2, 76-150 Darłowo
tel./fax (94) 314 00 00, kom. 513 164 891
e-mail: slawno.pzdr@zodr.pl

PZDR w Stargardzie
Barzkowice 2, 73-134 Barzkowice
tel./fax (91) 573 46 03, kom. 513 161 509
e-mail: stargard.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinku
ul. Witolda Pileckiego 8-9, 78-400 Szczecinek
tel./fax (94) 374 00 54, kom. 513 161 538
e-mail: szczecinek.pzdr@zodr.pl

PZDR w Szczecinie
ul. Smolańska 4, 70-026 Szczecin
tel./fax (91) 484 51 55, kom. 513 161 507
e-mail: szczecin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Świdwinie, ul. Kołobrzeska 47, 78-300 Świdwin
tel. (94) 365 35 57, fax (94) 365 61 97, kom. 513 161 536
e-mail: swidwin.pzdr@zodr.pl

PZDR w Wałczu, ul. Chopina 53, 78-600 Wałcz
tel./fax (67) 258 97 30, kom. 513 161 411
e-mail: walcz.pzdr@zodr.pl

eprasa.pl a5e8bfd012

ZACHODNIOPOMORSKI OŚRODEK
DORADZTWA ROLNICZEGO
W BARZKOWICACH

ZAPRASZA NA

Barzkowickie Targi Rolne
– rolnicza stolica Pomorza Zachodniego

BARZKOWICKIE TARGI ROLNE

XXXIV Barzkowickie Targi Rolne AGRO POMERANIA

9-11.09.2022 r.

Sekretariat: 91 479 40 10, 91 479 40 15, fax: 91 561 37 91
e-mail: targi.barzkowice@zodr.pl, e-mail: barzkowice@home.pl
www.zodr.pl, FB

eprasa.pl a5e8bfd012

GRUNT TO URODZAJ

W Grupie Azoty wciąż poszerzamy ofertę, tworzymy produkty nowoczesne, które mają praktyczne zastosowanie w różnych warunkach i dla różnorodnych upraw. Warto to wykorzystać.

www.grupaazoty.com

www.nawozy.eu

agro@grupaazoty.com

eprasa.pl a5e8bfd012